

Samyutta Nikāya

Tekster samlet etter tema

Bind 3

Khandhavagga

Samtaler om personlighetsfaktorer

Oversatt av Kåre A. Lie

Innhold

3.1 Samtaler om personlighetsfaktorer	14
3.1.1 Kapitlet med Nakulapita	14
3.1.1.1 (22.1) Selv om kroppen er syk, trenger ikke sinnet være sykt	14
3.1.1.2 (22.2) Devadaha	17
3.1.1.3 (22.3) Håiddikàni	20
3.1.1.4 (22.4) Den andre samtalen med Håiddikàni	23
3.1.1.5 (22.5) Konsentrasjon	24
3.1.1.6 (22.6) Ensomhet	26
3.1.1.7 (22.7) Involveringer og angst	27
3.1.1.8 (22.8) Den andre teksten om involveringer og angst	30
3.1.1.9 (22.9) Forgjengelighet i fortid, nåtid og framtid	32
3.1.1.10 (22.19) Lidelse i fortid, nåtid og framtid	33
3.1.1.11 (22.11) Det vi ikke eier i fortid, nåtid og framtid	34
3.1.2 Kapitlet om forgjengelighet	35
3.1.2.1 (22.12) Forgjengelig	35
3.1.2.2 (22.13) Lidelse	36
3.1.2.3 (22.14) Vi eier det ikke	37
3.1.2.4 (22.15) Det som er forgjengelig	38
3.1.2.5 (22.16) Det som innebærer lidelse	39
3.1.2.6 (22.17) Det vi ikke har kontroll over	40
3.1.2.7 (22.18) Med forgjengelighet som årsak	41
3.1.2.8 (22.19) Med lidelse som årsak	42
3.1.2.9 (22.20) Med en årsak vi ikke har kontroll over	43
3.1.2.10 (22.21) ânanda	44
3.1.3 Kapitlet om bôra	45
3.1.3.1 (22.12) Bôra	45
3.1.3.2 (22.23) Dyp forståelse	47
3.1.3.3 (22.24) Grundig kjennskap	48

3.1.3.4 (22.25) Lidenskapelige lyster	49
3.1.3.5 (22.26) Nytelser	50
3.1.3.6 (22.27) En annen tekst om nytelser.	51
3.1.3.7 (22.28) En tredje tekst om nytelser.	52
3.1.3.8 (22.29) Om å nyte	54
3.1.3.9 (22.30) Tilblivelse.	55
3.1.3.10 (22.31) Smertens rot	56
3.1.3.11 (22.32) Gebrekkelig	57
3.1.4 Kapitlet om det som ikke er deres	58
3.1.4.1 (22.33) Det er ikke deres.	58
3.1.4.2 (22.34) Den andre teksten om det som ikke er deres	59
3.1.4.3 (22.35) En munk	60
3.1.4.4 (22.36) En annen munk.	62
3.1.4.5 (22.37) ânanda.	64
3.1.4.6 (22.38) En annen samtale med ânanda	65
3.1.4.7 (22.39) I samsvar med læren.	66
3.1.4.8 (22.40) Den andre teksten om samsvar med læren.	67
3.1.4.9 (22.41) Den tredje teksten om samsvar med læren.	68
3.1.4.10 (22.42) Den fjerde teksten om samsvar med læren.	69
3.1.5 Kapitlet om å være sin egen tilfluktsøy	70
3.1.5.1 (22.43) Vær deres egne tilfluktsøyer!	70
3.1.5.2 (22.44) Kroppen	72
3.1.5.3 (22.45) Forgjengelighet.	73
3.1.5.4 (22.46) Den andre teksten om forgjengelighet	74
3.1.5.5 (22.47) Betraktninger	75
3.1.5.6 (22.48) Personlighetsfaktorene	77
3.1.5.7 (22.49) En samtale med Soḍa	78
3.1.5.8 (22.50) En annen samtale med Soḍa.	81
3.1.5.9 (22.51) Om å gjøre slutt på fristelsene	82
3.1.5.10 (22.52) En annen tekst om å gjøre slutt på fristelsene	83
3.1.6 Kapitlet om heftelser	84
3.1.6.1 (22.53) Heftelser.	84
3.1.6.2 (22.54) Spirer	85

3.1.6.3 (22.55) Ord fra hjertet	87
3.1.6.4 (22.56) Fire aspekter av involveringer	91
3.1.6.5 (22.57) Sju punkter	95
3.1.6.6 (22.58) En som har oppnådd fullkommen oppvåkning.	100
3.1.6.7 (22.59) Det vi ikke har full kontroll over	102
3.1.6.8 (22.60) Mahāli.	104
3.1.6.9 (22.61) Det brenner.	107
3.1.6.10 (22.62) Uttrykk og talemåter.	108
3.1.7 Kapitlet om arahanter.	110
3.1.7.1 (22.63) Involveringer	110
3.1.7.2 (22.64) Innbilninger	112
3.1.7.3 (22.65) Nytelser	113
3.1.7.4 (22.66) Uvarig.	114
3.1.7.5 (22.67) Utilfredsstillende	115
3.1.7.6 (22.68) Det som ikke er deg selv	116
3.1.7.7 (22.69) Det som ikke er ditt eget.	117
3.1.7.8 (22.70) Det som er berusende.	118
3.1.7.9 (22.71) Rādha	119
3.1.7.10 (22.72) Surādha.	120
3.1.8 Kapitlet om mat	121
3.1.8.1 (22.73) Fordeler og ulemper	121
3.1.8.2 (22.74) Hvordan de oppstår	122
3.1.8.3 (22.75) Den andre teksten om hvordan de oppstår.	123
3.1.8.4 (22.76) Arahamter	124
3.1.8.5 (22.77) Den andre teksten om arahanter.	126
3.1.8.6 (22.78) Løven	127
3.1.8.7 (22.79) Fortært	129
3.1.8.8 (22.80) Munkene.	133
3.1.8.9 (22.81) Pālīyeyaka	136
3.1.8.10 (22.82) Fullmånenatten.	141
3.1.9 Kapitlet om eldre munkar	146
3.1.9.1 (22.83) ānanda.	146
3.1.9.2 Tissa	148

3.1.9.3 (22.85) Yamaka.	151
3.1.9.4 (22.86) Anuràdha	157
3.1.9.5 (22.87) Vakkali.	160
3.1.9.6 (22.88) Assaji	164
3.1.9.7 (22.89) Khemaka.	167
3.1.9.8 (22.90) Channa	170
3.1.9.9 (22.91) Ràhula	174
3.1.9.10 (22.92) Den andre samtalen med Ràhula	175
3.1.10 Kapitlet om blomster	176
3.1.10.1 (22.93) Elva	176
3.1.10.2 (22.94) Blomsten.	178
3.1.10.3 (22.95) Skumdotten.	180
3.1.10.4 (22.96) Kumøkk	183
3.1.10.5 (22.97) Neglespissen.	185
3.1.10.6 (22.98) Det rene	188
3.1.10.7 (22.99) Hunden i bånd	189
3.1.10.8 (22.100) Den andre teksten om hunden i bånd.	191
3.1.10.9 (22.101) Økseskaftet.	193
3.1.10.10 (22.102) Observasjon av forgjengelighet	196
3.1.11 Kapitlet om ytterligheter	199
3.1.11.1 (22.103) Ytterligheter	199
3.1.11.2 (22.104) Lidelse	200
3.1.11.3 (22.105) Personlighet	201
3.1.11.4 (22.106) Det som bør forstås	202
3.1.11.5 (22.107) Filosofer	203
3.1.11.6 (22.108) Den andre teksten om filosofer	204
3.1.11.7 (22.109) Han som har gått ut i strømmen.	205
3.1.11.8 (22.110) Arahanten	206
3.1.11.9 (22.111) Om å fjerne begjæret	207
3.1.11.10 (22.112) Den andre teksten om å fjerne begjæret.	208
3.1.12 Kapitlet med undervisning om læren.	209
3.1.12.1 (22.113) Uvitenhet	209
3.1.12.2 (22.114) Visdom.	210

3.1.12.3 (22.115) En som underviser i læren	211
3.1.12.4 (22.116) En annen tekst om en som underviser i læren . . .	212
3.1.12.5 (22.117) Bindinger	213
3.1.12.6 (22.118) Spørsmål	215
3.1.12.7 (22.119) Et annet spørsmål	216
3.1.12.8 (22.120) Bindinger	217
3.1.12.9 (22.121) Involveringer	218
3.1.12.10 (22.122) God oppførsel.	219
3.1.12.11 (22.123) Den lærde	221
3.1.12.12 (22.124) Kappa	223
3.1.12.13 (22.125) En annen samtale med Kappa	224
3.1.13 Kapitlet om uvitenhet.	225
3.1.13.1 (22.126) Tilblivelse.	225
3.1.13.2 (22.127) Den andre teksten om tilblivelse	226
3.1.13.3 (22.128) Den tredje teksten om tilblivelse	227
3.1.13.4 (22.129) Nytelse	228
3.1.13.5 (22.130) Nytelse	229
3.1.13.6 (22.131) Tilblivelse.	230
3.1.13.7 (22.132) Den andre teksten om tilblivelse	231
3.1.13.8 (22.133) Koññhita	232
3.1.13.9 (22.134) Den andre samtalen med Koññhita	233
3.1.13.10 (22.135) Den tredje samtalen med Koññhita	234
3.1.14 Kapitlet om glødende aske.	235
3.1.14.1 (22.136) Glødende aske	235
3.1.14.2 (22.137) Forgjengelighet.	236
3.1.14.3 (22.138) Den andre teksten om forgjengelighet	237
3.1.14.4 (22.139) Den tredje teksten om forgjengelighet	238
3.1.14.5 (22.140) Det som er utilfredsstillende	239
3.1.14.6 (22.141) Den andre teksten om det som er utilfredsstillende	240
3.1.14.7 (22.142) Den tredje teksten om det som er utilfredsstillende	241
3.1.14.8 (22.143) Det som ikke er ditt eget.	242

3.1.14.9 (22.144) Den andre teksten om det som ikke er ditt eget	243
3.1.14.10 (22.145) Den tredje teksten om det som ikke er ditt eget	244
3.1.14.11 (22.146) Sterk aversjon	245
3.1.14.12 (22.147) Om å betrakte forgjengelighet	246
3.1.14.13 (22.148) Om å betrakte det utilfredsstillende	247
3.1.14.14 (22.149) Om det som ikke er ditt eget	248
3.1.15 Kapitlet om teorier	249
3.1.15.1 (22.150) I ditt indre	249
3.1.15.2 (22.151) Dette er mitt	251
3.1.15.3 (22.152) Dette er meg selv	253
3.1.15.4 (22.153) Hvis jeg ikke hadde eksistert	255
3.1.15.5 (22.154) Skadelige teorier	257
3.1.15.6 (22.155) Personlighetsteorier	259
3.1.15.7 (22.156) Teorier om selvet	261
3.1.15.8 (22.157) Tendenser til bindinger	263
3.1.15.9 (22.158) Den andre teksten om tendenser til bindinger	265
3.1.15.10 (22.159) ânanda	267
3.2 Samtaler med Rådha	268
3.2.1 Første kapittel	268
3.2.1.1 (23.1) Måra	268
3.2.1.2 (23.2) Levende vesener	270
3.2.1.3 (23.3) Det som fører til tilblivelse	271
3.2.1.4 (23.4) Det som bør forstås	272
3.2.1.5 (23.5) Filosofer	273
3.2.1.6 (23.6) Den andre teksten om filosofer	274
3.2.1.7 (23.7) Han som har gått ut i strømmen	275
3.2.1.8 (23.8) Arahanten	276
3.2.1.9 (23.9) Om å fjerne begjæret	277
3.2.1.10 (23.10) Den andre teksten om å fjerne begjæret	278
3.2.2 Andre kapittel	279
3.2.2.1 Måra	279

3.2.2.2 (23.12) Måras natur.	280
3.2.2.3 (23.13) Det som er forgjengelig	281
3.2.2.4 (23.14) Det som er forgjengelig av natur	282
3.2.2.5 (23.15) Det som er utilfredsstillende	283
3.2.2.6 (23.16) Det som er utilfredsstillende av natur.	284
3.2.2.7 (23.17) Det som ikke er oss selv.	285
3.2.2.8 (23.18) Det som av natur ikke er oss selv.	286
3.2.2.9 (23.19) Det som er av en slik natur at det går i oppløsning	287
3.2.2.10 (23.20) Det som er av en slik natur at det vil forfalle.	288
3.2.2.11 (23.21) Det som er av en slik natur at det vil oppstå	289
3.2.2.12 (23.22) Det som er av en slik natur at det vil ta slutt	290
3.2.3 Forespørsler	291
3.2.3.1-11 (23.23) Elleve tekster om Måra og annet.	291
3.2.3.12 (23.24) Det som tar slutt.	293
3.2.4 Fortrolig undervisning	294
3.2.4.1-11 (23.25) Elleve tekster om Måra og annet.	294
3.2.4.12 (23.26) Det som tar slutt.	296
3.3 Samtaler om teorier.	297
3.3.1 Kapitlet om den som har gått ut i strømmen	297
3.3.1.1 (24.1) Vind	297
3.3.1.2 (24.2) Dette er mitt	299
3.3.1.3 (24.3) Jeg er ett med verden	301
3.3.1.4 (24.4) Hvis jeg ikke hadde eksistert	303
3.3.1.5 (24.5) Ingen gaver, ingen ofringer	305
3.3.1.6 (24.6) Den som selv utfører en handling.	308
3.3.1.7 (24.7) Ingen årsak	312
3.3.1.8 Den store teksten om teorier.	315
3.3.1.9 (24.9) Verden er evig	321
3.3.1.10 (24.10) Verden er ikke evig	323
3.3.1.11 (24.11) Verden er avgrenset	325
3.3.1.12 (24.12) Verden er grenseløs	326
3.3.1.13 (24.13) Kropp og sjel er det samme	327

3.3.1.14 (24.14) Kroppen er én ting og sjelen en annen	328
3.3.1.15 (24.15) Den som er kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden	329
3.3.1.16 (24.16) Den som er kommet fram til sannheten, eksisterer ikke etter døden	330
3.3.1.17 (24.17) Den som er kommet fram til sannheten, både eksisterer og eksisterer ikke etter døden	331
3.3.1.18 (24.18) Den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden	332
3.3.2 Kapitlet med den andre gjennomgangen	334
3.3.2.1 (24.19) Vind	334
3.3.2.19 (24.21) Selvet har form	336
3.3.2.20 (24.22) Selvet er uten form	337
3.3.2.21 (24.23) Selvet er uten form	338
3.3.2.22 (24.24) Selvet er uten form	339
3.3.2.23 (24.25) Ren lykke	340
3.3.2.24 (24.26) Ren lidelse	341
3.3.2.25 (24.27) Både lykke og lidelse	342
3.3.2.26 (24.26) Verken lykke eller lidelse	343
3.3.3 Kapitlet med tredje gjennomgang	344
3.3.1. – 26 (24.29 – 24.30) Vinden og flere	344
3.3.4 Kapitlet med fjerde gjennomgang	345
3.4.1. – 26 (24.31 – 24.32) Vinden og flere	345
3.4 Samtaler om å begi seg inn på de gode menneskenes domene.	346
3.4.1 (25.1) Øyet.	346
3.4.2 (25.2) Synlige former.	347
3.4.3 (25.3) Bevissthet	348
3.4.4 (25.4) Persepsjon	349
3.4.5 (25.5) Følelser	350
3.4.6 (25.6) Identifikasjon av synlige former	351
3.4.7 (25.7) Intensjoner i forbindelse med synlige former	352
3.4.8 (25.8) Begjær etter synlige former.	353
3.4.9 (25.9) Jordegenskapen	354

3.4.10 (25.10) Personlighetsfaktorene	355
3.5 Samtaler om når noe oppstår.	356
3.5.1 (26.1) Øyet.	356
3.5.2 (26.2) Synlige former.	357
3.5.3 (26.3) Bevissthet	358
3.5.4 (26.4) Persepsjon	359
3.5.5 (26.5) Følelser	360
3.5.6 (26.6) Identifikasjon.	361
3.5.7 (26.7) Intensjoner.	362
3.5.8 (26.8) Begjær	363
3.5.9 (26.9) Grunnegenskapene	364
3.5.10 (26.10) Personlighetsfaktorene	365
3.6 Samtaler om forurensinger	366
3.6.1 (27.1) Øyet.	366
3.6.2 (27.2) Synlige former.	367
3.6.3 (27.3) Bevissthet	368
3.6.4 (27.4) Persepsjon	369
3.6.5 (27.5) Følelser	370
3.6.6 (27.6) Identifikasjon.	371
3.6.7 (27.7) Intensjoner.	372
3.6.8 (27.8) Begjær	373
3.6.9 (27.9) Grunnegenskapene	374
.	375
3.6.10 (27.10) Personlighetsfaktorene	375
3.7 Samtaler med Sàriputta.	376
3.7.1 (28.1) Om å isolere seg fra sansenytelser.	376
3.7.2 (28.2) Uten innledende tanker	377
3.7.3 (28.3) Glede	378
3.7.4 (28.4) Sinnslikevekt.	379
3.7.5 (28.5) Uendelig rom.	380
3.7.6 (28.6) Uendelig bevissthet	381
3.7.7 (28.7) Intetthetsens plan	382
3.7.8 (28.8) Den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst	383

3.7.9 (28.9) Opphør.	384
3.7.10 (28.10) Såcimukhã (Hun med det rene ansiktet)	385
3.8 Samtaler om nagaer.	387
3.8.1 (29.1) Klassifisering.	387
3.8.2 (29.2) Hvem er best?	388
3.8.3 (29.3) Helligdager	389
3.8.4 (29.4) Den andre teksten om helligdager.	390
3.8.5 (29.5) Den tredje teksten om helligdager.	391
3.8.6 (29.6) Den fjerde teksten om helligdager.	392
3.8.7 (29.7) Et rykte	393
3.8.8 (29.8) Et annet rykte.	394
3.8.9 (29.9) Et tredje rykte	395
3.8.10 (29.10) Et fjerde rykte	396
3.8.11 – 20 (29.11) Ti tekster om gaver	397
3.8.21 – 50 (29.12) Tretti tekster om gaver	398
3.9 Samtaler om supannaer.	399
3.9.1 (30.1) Klassifisering.	399
3.9.2 (30.2) Hvem fanger hvem?	400
3.9.3 (30.3) Splittet personlighet.	401
3.9.4 – 6 (30.4) Flere tekster om splittet personlighet	402
3.9.7–16 (30.5) Ti tekster om gaver	403
3.9.17 – 46 (30.6) Tretti tekster om gaver	404
3.10 Samtaler om gandhabbaer.	405
3.10.1 (31.1) Klassifisering.	405
3.10.2 (31.2) God oppførsel	406
3.10.3 (31.3) De som gir duft fra røtter.	407
3.10.4–12 (31.4) De som gir duft fra kjerneved osv.	408
3.10.13–22 (31.5) De som gir gaver for å bli en gandhabba som lever i duften fra røtter.	409
3.10.23–112 (31.6) De som gir gaver for å bli de resterende gandhabbaene	410
3.11 Samtaler om skyånder.	411
3.11.1 (32.1) Klassifisering.	411

3.11.2 (32.2) God oppførsel	412
3.11.3–12 (32.3) Ti tekster om gaver	413
3.11.13–52 (32.4) Førte tekster om gaver	414
3.11.53 (32.5) Kalde skyånder	415
3.11.54 (32.6) Varme skyånder.	416
3.11.55 (32.7) Tordenskyånder.	417
3.11.56 (32.8) Vindskyånder.	418
3.11.57 (32.9) Regnskyånder	419
3.12 Samtaler med Vacchagotta	420
3.12.1 (33.1) Uvitenhet om primærsanseinntrykkene.	420
3.12.2 (33.2) Uvitenhet om følelsene	421
3.12.3 (33.3) Uvitenhet om identifikasjonene	422
3.12.4 (33.4) Uvitenhet om reaksjonene.	423
3.12.5 (33.5) Uvitenhet om den skjelnende bevisstheten	424
3.12.6–10 (33.6) De ser ikke	425
3.12.11–15 (33.7) De forstår ikke	426
3.12.16–20 (33.8) De fatter ikke	427
3.12.21–25 (33.9) De trenger ikke inn i	428
3.12.26–30 (33.10) De tester ikke	429
3.12.31–35 (33.11) De legger ikke merke til	430
3.12.36–40 (33.12) De undersøker ikke	431
3.12.41–45 (33.13) De vurderer ikke	432
3.12.46–50 (33.14) De utforsker ikke	433
3.12.51–55 (33.15–16) De anskueliggjør ikke	434
3.13 Samtaler om meditasjon	435
3.13.1 (34.1) Om å fullføre konsentrasjonen	435
3.13.2 (34.2) Om å bli værende i konsentrasjonen.	436
3.13.3 (34.3) Om å komme ut fra konsentrasjonen.	437
3.13.4 (34.4) Om å glede seg over konsentrasjonen.	438
3.13.5 (34.5) Konsentrasjonsobjekt	439
3.13.6 (34.6) Konsentrasjonens område	440
3.13.7 (34.7) Konsentrasjonens mål	441
3.13.8 (34.8) Grundig konsentrasjon	442

3.13.9 (34.9) Kontinuerlig konsentrasjon	443
3.13.10 (34.10) Sunn konsentrasjon	444
3.13.11 (34.11) Om å bli værende i fullførelsen.	445
3.13.12 (34.12) Om å komme ut fra konsentrasjonen.	446
3.13.13 (34.13) Om å glede seg over konsentrasjonen	447
3.13.14 (34.14) Konsentrasjonsobjekt	448
3.13.15 (34.15) Konsentrasjonens område	449
3.13.16 (34.16) Konsentrasjonens mål	450
3.13.17 (34.17) Grundig konsentrasjon	451
3.13.18 (34.18) Kontinuerlig konsentrasjon	452
3.13.19 (34.19) Sunn konsentrasjon	453
3.13.20–27 (34.20) Åtte tekster om å bli værende i konsentrasjonen	454
3.13.28–34 (34.21) Sju tekster om å komme ut fra konsentrasjonen	455
3.13.35–40 (34.22) Seks tekster om å glede seg over konsentrasjonen	456
3.13.41–45 (34.23) Fem tekster om konsentrasjonsobjektet	457
3.13.46–49 (34.24) Fire tekster om konsentrasjonens område	458
3.13.50–52 (34.25) Tre tekster om konsentrasjonens mål	459
3.13.53–54 (34.26) To tekster om grundig konsentrasjon	460
3.13.55 (34.27) Kontinuerlig konsentrasjon	461

3.1 Samtaler om personlighetsfaktorer

Khandhasamyutta

3.1.1 Kapitlet med Nakulapita

Nakulapitavagga

3.1.1.1 (22.1) Selv om kroppen er syk, trenger ikke sinnet være sykt

Nakulapita

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg ved Krokodilleknausen i Bhesakalalunden i hjorteparken til bhaggaene. Da kom husherren Nakulapita bort til ham, hilste høflig, satte seg ned og sa:

“Jeg er gammel og skrøpelig nå, Mester, og mye plaget av sykdom. Det er ikke ofte jeg får anledning til å treffe deg og andre munkar som har utviklet sinnet sitt. Vær så snill å gi meg råd og veiledninger som kan være meg til glede og nytte i lang tid, Mester.”

“Det er sant at kroppen din er gammel og skrøpelig og mye plaget av sykdom, Nakulapita. Det ville være urealistisk å tro at du kan slippe unna sykdom så mye som et øyeblikk når kroppen din er blitt slik. Derfor bør du trene deg slik: ‘Selv om kroppen min er syk, trenger ikke sinnet være sykt.’ Slik bør du trene, Nakulapita.”

Nakulapita ble glad for å høre dette, takket Mesteren, tok høflig avskjed og gikk. Så kom han til Sāriputta, hilste høflig og satte seg ned.

“Du ser så rolig, tilfreds og glad ut, Nakulapita,” sa Sāriputta. “Har du fått gode råd av Mesteren?”

“Det skulle bare mangle om jeg ikke var glad,” svarte Nakulapita. “Jeg er nettopp blitt overrasket av nektar, av Mesterens ord.” Og han refererte samtalen med Buddha.

“Men tenkte du ikke på å be Mesteren forklare dette nærmere da, Nakulapita?”

“Jeg skulle gjerne gå lang vei for å høre deg forklare det, Sāriputta. Vil du forklare hva Mesteren mente?”

“Hør godt etter, så skal jeg forklare det,” sa Sāriputta.

“Ja vel,” svarte Nakulapita, og Sāriputta fortsatte:

“Hva vil det da si at både kropp og sinn er syke, Nakulapita? En vanlig mann som ikke har truffet gode og edle mennesker og ikke kjenner deres lære, regner kroppen som sitt jeg, eller at jeg’et er materielt, at kroppen er i jeg’et eller at jeg’et er i kroppen. ‘Jeg er kropp’, ‘kroppen er min’, mener de, og er som besatt av denne tanken. Når så kroppen forandrer seg, for den er jo foranderlig av natur, da opplever han sorg, smerte og fortvilelse.

Han regner følelsene som sitt jeg, eller at jeg’et er følelser, at følelsene er i jeg’et eller at jeg’et er i følelser. ‘Jeg er følelser’, ‘følelsene er mine’, mener de, og er som besatt av denne tanken. Når så følelsene forandrer seg, for de er jo foranderlige av natur, da opplever han sorg, smerte og fortvilelse.

Han regner identifikasjonene som sitt jeg, eller at jeg’et er identifikasjoner, at identifikasjonene er i jeg’et eller at jeg’et er i identifikasjon. ‘Jeg er identifikasjon’, ‘identifikasjonene er mine’, mener de, og er som besatt av denne tanken. Når så identifikasjonene forandrer seg, for de er jo foranderlige av natur, da opplever han sorg, smerte og fortvilelse.

Han regner reaksjonene som sitt jeg, eller at jeg’et er reaksjoner, at reaksjonene er i jeg’et eller at jeg’et er i reaksjoner. ‘Jeg er reaksjoner’, ‘reaksjonene er mine’, mener de, og er som besatt av denne tanken. Når så reaksjonene forandrer seg, for de er jo foranderlige av natur, da opplever han sorg, smerte og fortvilelse.

Han regner bevisstheten som sitt jeg, eller at jeg’et er bevissthet, at bevisstheten er i jeg’et eller at jeg’et er i bevisstheten. ‘Jeg er bevissthet’, ‘bevisstheten er min’, mener de, og er som besatt av denne tanken. Når så bevisstheten forandrer seg, for den er jo foranderlig av natur, da opplever han sorg, smerte og fortvilelse. På denne måten er både kropp og sinn syke.

Hva vil det si at kroppen er syk, mens sinnet ikke er sykt, Nakulapita? En som har truffet gode og edle mennesker og kjenner deres lære, regner ikke kroppen som sitt jeg, eller at jeg’et er materielt, at kroppen er i jeg’et eller at jeg’et er i kroppen. Han forestiller seg ikke at ‘jeg er kropp’, ‘kroppen er min’, og blir ikke besatt av denne tanken. Når så kroppen forandrer seg, for den er jo foranderlig av natur, da opplever han ingen sorg, smerte eller fortvilelse.

Han regner ikke følelsene som sitt jeg, eller at jeg’et er følelser, at følelsene er i jeg’et eller at jeg’et er i følelser. Han forestiller seg ikke at ‘jeg er følelser’, ‘følelsene er mine’, og blir ikke besatt av denne tanken. Når så følelsene forandrer seg, for de er jo foranderlige av natur, da opplever han ingen sorg, smerte eller fortvilelse.

Han regner ikke identifikasjonene som sitt jeg, eller at jeg'et er identifikasjoner, at identifikasjonene er i jeg'et eller at jeg'et er i identifikasjon. Han forestiller seg ikke at 'jeg er identifikasjon', 'identifikasjonene er mine', og blir ikke besatt av denne tanken. Når så identifikasjonene forandrer seg, for de er jo foranderlige av natur, da opplever han ingen sorg, smerte eller fortvilelse.

Han regner ikke reaksjonene som sitt jeg, eller at jeg'et er reaksjoner, at reaksjonene er i jeg'et eller at jeg'et er i reaksjoner. Han forestiller seg ikke at 'jeg er reaksjoner', 'reaksjonene er mine', og blir ikke besatt av denne tanken. Når så reaksjonene forandrer seg, for de er jo foranderlige av natur, da opplever han ingen sorg, smerte eller fortvilelse.

Han regner ikke bevisstheten som sitt jeg, eller at jeg'et er bevissthet, at bevisstheten er i jeg'et eller at jeg'et er i bevisstheten. Han forestiller seg ikke at 'jeg er bevissthet', 'bevisstheten er min', og blir ikke besatt av denne tanken. Når så bevisstheten forandrer seg, for den er jo foranderlig av natur, da opplever han ingen sorg, smerte eller fortvilelse. På den måten er kroppen syk, mens sinnet ikke er sykt, Nakulapita.”

Slik talte Sāriputta, og Nakulapita gledet seg over hans ord.

3.1.1.2 (22.2) Devadaha

Devadahassutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren var i sakyaenes land, var han i byen Devadaha. Da var det mange munkere som var på vei til landene i vest. De besøkte Mesteren, gikk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa de:

“Vi vil gjerne gå til landet i vest og slå oss ned der, Mester.”

“Har spurt Sāriputta om lov, munkere?”

“Nei, Mester.”

“Gå og hør hva han mener om dette. Sāriputta er en klok mann. Han er den fremste av dem som lever det høyverdige liv.”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Sāriputta satt under et tre i nærheten, så munkene takket Mesteren for rådet, reiste seg og tok avskjed ved å medsols rundt ham. Deretter gikk de bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa de:

“Vi vil gjerne gå til landet i vest og slå oss ned der, Sāriputta. Mesteren hadde ingen innvendinger mot det.”

“Det er mange som stiller spørsmål til munkere som reiser utenlands, mine venner. Vise adelsmenn, vise brahmaner, vise borgere og vise filosofer spør og vil gjerne vite:

‘Hva sier læremesteren deres, mine herrer? Hva går læren hans ut på?’

Har dere lært, lyttet godt, oppfattet og reflektert over læren, mine herrer? Har dere trengt inn i den med visdom, og husker dere den godt, slik at dere kan forklare den slik Mesteren gjør, og ikke sitere ham feil? Kan dere forklare læren i alle detaljer, slik at ikke andre som følger denne læren, finner grunn til å klandre dere?”

“Vi skulle gjerne gå lang vei for å høre deg forklare det, Sāriputta. Vil du forklare hva Mesteren mente?”

“Hør godt etter, så skal jeg forklare det,” sa Sāriputta.

“Ja vel,” svarte munkene, og Sāriputta fortsatte:

“Det er mange som stiller spørsmål til munkere som reiser utenlands, mine venner. Vise adelsmenn, vise brahmaner, vise borgere og vise filosofer spør og vil gjerne vite:

‘Hva sier læremesteren deres, mine herrer? Hva går læren hans ut på?’

Når dere blir spurt om dette, mine venner, skal dere svare:

‘Vår lærer forklarer hvordan vi skal fordrive grådighet og lidenskap, min venn.’

Hvis dere svarer dette, kan det hende at vise adelsmenn, vise brahmaner, vise borgere og vise filosofer stiller et videre spørsmål, for de vil gjerne vite:

‘Hvilken grådighet og lidenskap forklarer læreren deres hvordan dere skal fordrive?’

Når dere blir spurt om dette, mine venner, skal dere svare:

‘Læreren vår forklarer hvordan vi skal fordrive grådighet og lidenskap etter primærsanseinntrykk, etter følelser, etter identifikasjoner, etter reaksjoner og etter skjelnende bevissthet, mine venner.’

Hvis dere svarer dette, kan det hende at vise adelsmenn, vise brahmaner, vise borgere og vise filosofer stiller et videre spørsmål, for de vil gjerne vite:

‘Hvilken fare ser læreren deres i grådighet og lidenskap etter primærsanseinntrykk, etter følelser, etter identifikasjoner, etter reaksjoner og etter skjelnende bevissthet?’

Når dere blir spurt om dette, mine venner, skal dere svare:

‘Når man ikke klarer å kvitte seg med grådighet, lidenskap, lengsel, tørst, brennende feber og begjær etter primærsanseinntrykk, og når man så opplever at disse synlige formene forsvinner og forandrer seg, skaper det sorg, jammer, smerte og klage. Det samme gjelder for følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Så dette er den faren læreren vår ser i primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, mine venner.’

Hvis dere svarer dette, kan det hende at vise adelsmenn, vise brahmaner, vise borgere og vise filosofer stiller et videre spørsmål, for de vil gjerne vite:

‘Hvilke fordeler ser læreren deres i å fordrive grådighet og lidenskap etter primærsanseinntrykk, etter følelser, etter identifikasjoner, etter reaksjoner og etter skjelnende bevissthet, mine herrer?’

Når dere blir spurt om dette, mine venner, skal dere svare:

‘Når man klarer å kvitte seg med grådighet, lidenskap, lengsel, tørst, brennende feber og begjær etter primærsanseinntrykk, og når man så opplever at disse synlige formene forsvinner og forandrer seg, skaper det verken sorg, jammer, smerte eller klage. Det samme gjelder for følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Så dette er den fordelen læreren vår ser i å fordrive primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, mine venner.’

Selv om en person har usunne tendenser i sinnet, kan han likevel ha et lykkelig liv her og nå, uten plager, uten jammer og uten uro i sinnet, og han kan ha forventninger om å komme til himmelen etter døden. Men det er ikke derfor Mesteren roser det å fordrive usunne tendenser. For det er mer sannsynlig at den som har usunne tendenser i sinnet, lever et ulykkelig liv her og nå, med plager, jammer og uro i sinnet, og han tror han kommer til helvete etter døden. Det er derfor Mesteren roser det å fordrive usunne tendenser.

Selv om en person har sunne tendenser i sinnet, kan han likevel leve et ulykkelig liv her og nå, med plager, jammer og uro i sinnet, og han tror han kommer til helvete etter døden. Men det er ikke derfor Mesteren roser det å utvikle sunne tendenser. For det er mer sannsynlig at den som har sunne tendenser i sinnet, har et lykkelig liv her og nå, uten plager, uten jammer og uten uro i sinnet, og han kan ha forventninger om å komme til himmelen etter døden. Det er derfor Mesteren roser det å dyrke sunne tendenser.”

Slik talte Sāriputta, og munkene gledet seg over hans ord.

3.1.1.3 (22.3) Hālidikāni

Hālidikānisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Kaccāna den store var i Avanti, holdt han til ved en bratt klippe i nærheten av Kuraghara. Da kom husherren Hālidikāni bort til Kaccāna, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“I versene om Māgaṇḍiya i Åtter-kapitlet (i Suttanipāta) sier Mesteren:

‘Vismannen har forlatt sitt hjem og vandrer

uten å knytte seg til noen landsby.

Han er fri fra sanselige tilbøyeligheter og har ingen preferanser.

Hvordan kan han da debattere med noen?’

Kan du være så vennlig å gi en mer detaljert forklaring av denne korte uttalelsen til Mesteren?”

“De materielle formene er bevissthetens hjem, husherre. Når bevisstheten er bundet av lidenskap til de materielle formene, sier man at den er hjemmekjær. Følelsene er også bevissthetens hjem. Når bevisstheten er bundet av lidenskap til følelsene, sier man at den er hjemmekjær. Identifikasjonene er også bevissthetens hjem. Når bevisstheten er bundet av lidenskap til identifikasjonene, sier man at den er hjemmekjær. Reaksjonene er også bevissthetens hjem. Når bevisstheten er bundet av lidenskap til reaksjonene, sier man at den er hjemmekjær. På denne måten er bevisstheten hjemmekjær, husherre.

Hvordan forlater man sitt hjem, husherre? Den som er kommet fram til sannheten, legger bak seg all lyst, all lidenskap, all nytelse, alt begjær, alle involveringer, all attrå og forkjærlighet for materielle former. Han skjærer dem over ved roten som et banantre, slik at de ikke kan vokse opp igjen senere. Det samme gjør han med all lyst etter følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetstilstander. Derfor sier man at den som er kommet fram til sannheten, har forlatt sitt hjem, husherre.

Hva vil det si å knytte seg til noe? Det er når man binder seg og knytter seg til det man kan se, det man kan høre, lukte, smake, berøre eller tenke. Det er det som menes med å knytte seg til noe, husherre.

Hva vil det si å ikke knytte seg til noe? Den som er kommet fram til sannheten, lar være å binde seg og knytte seg til det man kan se, det man kan høre, lukte, smake, berøre eller tenke. Han skjærer over sine tilknytninger ved roten som et banantre, slik at de ikke kan vokse opp igjen senere. Det er det som menes med ikke å knytte seg til noe, husherre.

Hva vil det si være knyttet til en landsby? Det er når man pleier omgang med de fastboende, deler deres gleder og sorger og tar del i alle deres små og store gjøremål. Da er man knyttet til en landsby, husherre.

Hva vil det si å ikke være knyttet til noen landsby? Det er når man ikke pleier omgang med de fastboende, ikke deler deres gleder og sorger og heller ikke tar del i alle deres små og store gjøremål. Da er man ikke knyttet til noen landsby, husherre.

Hva vil det si at man ikke er fri fra sanselige tilbøyeligheter? Det er når man ikke er fri fra lidenskap, lyster, attrå, tørst, begjær og brennende trang til sanselige nytelser, husherre.

Hva vil det si å være fri fra sanselige tilbøyeligheter? Det er når man er fri fra lidenskap, lyster, attrå, tørst, begjær og brennende trang til sanselige nytelser, husherre.

Hva vil det si å ha preferanser? Det er når noen tenker: 'Slik og slik vil jeg se ut i framtiden, slike følelser vil jeg oppleve i framtiden, slike identifikasjoner vil jeg oppleve i framtiden, slike reaksjoner vil jeg oppleve i framtiden og slike bevissthetstilstander vil jeg oppleve i framtiden.' Da har man preferanser, husherre.

Hva vil det si å ikke ha preferanser? Det er når noen ikke tenker: 'Slik og slik vil jeg se ut i framtiden, slike følelser vil jeg oppleve i framtiden, slike identifikasjoner vil jeg oppleve i framtiden, slike reaksjoner vil jeg oppleve i framtiden og slike bevissthetstilstander vil jeg oppleve i framtiden.' Da har man ingen preferanser, husherre.

Hva vil det si å debattere med folk? Det er når noen sier: 'Du forstår ikke denne lære og disiplin, men det gjør jeg! Hvordan skulle vel du kunne forstå den? Du tar feil! Jeg har rett! Du er usaklig! Jeg holder meg til saken! Det du burde ha nevnt først, nevner du på slutten, og det du burde ha nevnt sist, nevner du først! Metoden din er helt bakvendt! Argumentet ditt er gjendrevet, innrøm at du er slått! Nå kan du jo bare prøve å vri deg unna det du har sagt!' Dette er å debattere, husherre.

Hva vil det si å ikke debattere med noen? Det er når noen avstår fra å si: 'Du forstår ikke denne lære og disiplin, men det gjør jeg! Hvordan skulle vel du kunne forstå den? Du tar

feil! Jeg har rett! Du er usaklig! Jeg holder meg til saken! Det du burde ha nevnt først, nevner du på slutten, og det du burde ha nevnt sist, nevner du først! Metoden din er helt bakvendt! Argumentet ditt er gjendrevet, innrøm at du er slått! Nå kan du jo bare prøve å vri deg unna det du har sagt!’ På den måten debatterer man ikke med noen, husherre.

Dette er det verset Mesteren sa til Māgaṇḍiya i Åtter-kapitlet:

‘Vismannen har forlatt sitt hjem og vandrer
uten å knytte seg til noen landsby.

Han er fri fra sanselige tilbøyeligheter og har ingen preferanser.
Hvordan kan han da debattere med noen?’

Og dette var altså en mer detaljert forklaring av denne korte uttalelsen til Mesteren.”

3.1.1.4 (22.4) Den andre samtalen med Hāliddikāni

Dutiyahāliddikānisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Kaccāna den store var i Avanti, holdt han til ved en bratt klippe i nærheten av Kuraghara. Da kom husherren Hāliddikāni bort til Kaccāna, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“I ‘Sakkas spørsmål’ sier Mesteren følgende: ‘De brahmanene og filosofene som har gjort seg fri ved å slippe taket i begjæret, har nådd fram til fullkommenhet. De har funnet fullkommen ro, har fullkommen praksis og har nådd fram til det endelige målet, og de er de beste blant guder og mennesker.’ Kan du være så vennlig å gi en mer detaljert forklaring av denne korte uttalelsen til Mesteren?”

“Den som mister lysten, slipper taket, avslutter og gir avkall på lyster, lidenskaper, nytelser, begjær og involveringer i forbindelse med det man kan se, høre, lukte, smake, berøre eller tenke, kalles en som har et fullstendig fritt sinn, husherre. Det var dette Mesteren mente da han i ‘Sakkas spørsmål’ sa følgende: ‘De brahmanene og filosofene som har gjort seg fri ved å slippe taket i begjæret, har nådd fram til fullkommenhet. De har funnet fullkommen ro, har fullkommen praksis og har nådd fram til det endelige målet, og de er de beste blant guder og mennesker.’”

3.1.1.5 (22.5) Konsentrasjon

Samādhisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, henvendte han seg til munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Øv konsentrasjon, munker. Den som har konsentrasjon, forstår virkeligheten som den er. Og hvordan forstår han virkeligheten som den er? Han ser hvordan primærsanseinntrykk blir til og tar slutt, hvordan følelser blir til og tar slutt, hvordan identifikasjoner blir til og tar slutt, hvordan reaksjoner blir til og tar slutt, og hvordan bevissthetstilstander blir til og tar slutt.

Og hvordan blir primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetstilstander til, munker? Det skjer når man ønsker dem velkommen, fryder seg over dem og klamrer seg til dem.

Og hva er det man ønsker velkommen, fryder seg over og klamrer seg til? Man ønsker primærsanseinntrykk velkommen, fryder seg over dem og klamrer seg til dem. Dette gir nytelse, som fører til involveringer. Involveringene skaper forventningsmønstre som igjen forårsaker tilblivelse. Tilblivelsen fører videre til forfall og undergang, sorg, klage, smerte og jammer. Slik blir all denne lidelsen til.

Man ønsker følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... bevissthetstilstander velkommen, fryder seg over dem og klamrer seg til dem. Dette gir nytelse, som fører til involveringer. Involveringene skaper forventningsmønstre som igjen forårsaker tilblivelse. Tilblivelsen fører videre til forfall og undergang, sorg, klage, smerte og jammer. Slik blir all denne lidelsen til.

Slik blir primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetstilstander til, munker.

Og hvordan tar primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetstilstander slutt, munker? Det skjer når man verken ønsker dem velkommen, fryder seg over dem eller klamrer seg til dem.

Og hva er det man verken ønsker velkommen, fryder seg over eller klamrer seg til? Man verken ønsker primærsanseinntrykk velkommen, fryder seg over dem eller klamrer seg til dem. Når man ikke gjør dette, tar nytelsen slutt. Når nytelsen tar slutt, tar involveringene slutt. Når involveringene tar slutt, tar forventningsmønstrene slutt. Når forventningsmønstrene tar slutt, blir det slutt på tilblivelsen. Når det blir slutt på tilblivelsen, blir det også slutt på forfall og undergang, sorg, klage, smerte og jammer. Slik tar all denne lidelsen slutt.

Man verken ønsker følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... bevissthetstilstander velkommen, fryder seg over dem eller klamrer seg til dem. Når man ikke gjør dette, tar nytelsen slutt. Når nytelsen tar slutt, tar involveringene slutt. Når involveringene tar slutt, tar forventningsmønstrene slutt. Når forventningsmønstrene tar slutt, blir det slutt på tilblivelsen. Når det blir slutt på tilblivelsen, blir det også slutt på forfall og undergang, sorg, klage, smerte og jammer. Slik tar all denne lidelsen slutt.

Slik tar primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetstilstander slutt, munker.”

3.1.1.6 (22.6) Ensomhet

Paṭisallāṇasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Praktiser meditasjon i ensomhet, munk. Den som praktiserer meditasjon i ensomhet, forstår virkeligheten som den er. Og hvordan forstår han virkeligheten som den er? Han ser hvordan primærsanseinntrykk blir til og tar slutt, hvordan følelser blir til og tar slutt, hvordan identifikasjoner blir til og tar slutt, hvordan reaksjoner blir til og tar slutt, og hvordan bevissthetstilstander blir til og tar slutt.

[Videre som i foregående tekst.]

3.1.1.7 (22.7) Involveringer og angst

Upādāparitassanāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Jeg skal forklare involveringer og angst for dere, munkar, og jeg skal forklare hvordan dere kan unngå involveringer og angst. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Og hvordan oppstår involveringer og angst, munkar? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydes lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Men denne formen forandrer seg og blir annerledes, og han blir oppmerksom på dette. Da begynner han å engste seg, han blir grepet av angst, og han klarer ikke å tenke på annet enn disse forandringene. Tankene hans kretser bare omkring de forandringene som skjer, og han blir fylt av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Men disse følelsene forandrer seg og blir annerledes, og han blir oppmerksom på dette. Da begynner han å engste seg, han blir grepet av angst, og han klarer ikke å tenke på annet enn disse forandringene. Tankene hans kretser bare omkring de forandringene som skjer, og han blir fylt av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Men disse identifikasjonene forandrer seg og blir annerledes, og han blir oppmerksom på dette. Da begynner han å engste seg, han blir grepet av angst, og han klarer ikke å tenke på annet enn disse forandringene. Tankene hans kretser bare omkring de forandringene som skjer, og han blir fylt av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Men disse reaksjonene forandrer seg og blir annerledes, og han blir oppmerksom på dette. Da begynner han å engste seg, han blir

grepet av angst, og han klarer ikke å tenke på annet enn disse forandringene. Tankene hans kretser bare omkring de forandringene som skjer, og han blir fylt av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Men denne bevisstheten forandrer seg og blir annerledes, og han blir oppmerksom på dette. Da begynner han å engste seg, han blir grepet av angst, og han klarer ikke å tenke på annet enn disse forandringene. Tankene hans kretser bare omkring de forandringene som skjer, og han blir fylt av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Og hvordan unngår man involveringer og angst, munker? En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyde personers lære, som er vel bevandret i de opphøyde personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Når denne formen forandrer seg og blir annerledes, bryr han seg ikke om det. Da slipper han å engste seg, han blir ikke grepet av angst, og han går ikke bare og tenker på disse forandringene. Tankene hans kretser ikke omkring de forandringene som skjer, og han blir ikke plaget av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Når disse følelsene forandrer seg og blir annerledes, bryr han seg ikke om det. Da slipper han å engste seg, han blir ikke grepet av angst, og han går ikke bare og tenker på disse forandringene. Tankene hans kretser ikke omkring de forandringene som skjer, og han blir ikke plaget av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Når disse identifikasjonene forandrer seg og blir annerledes, bryr han seg ikke om det. Da slipper han å engste seg, han blir ikke grepet av angst, og han går ikke bare og tenker på disse forandringene. Tankene hans kretser ikke omkring de forandringene som skjer, og han blir ikke plaget av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Når disse reaksjonene forandrer seg og blir annerledes, bryr han seg ikke om det. Da slipper han å engste seg, han blir ikke grepet av angst, og han går ikke bare og tenker på disse forandringene. Tankene hans

kretser ikke omkring de forandringene som skjer, og han blir ikke plaget av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham.

Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Når denne bevisstheten forandrer seg og blir annerledes, bryr han seg ikke om det. Da slipper han å engste seg, han blir ikke grepet av angst, og han går ikke bare og tenker på disse forandringene. Tankene hans kretser ikke omkring de forandringene som skjer, og han blir ikke plaget av bekymringer og ønsker om at dette ikke skal skje med ham. Slik unngår man involveringer og angst, munker.”

3.1.1.8 (22.8) Den andre teksten om involveringer og angst

Dutiyaupādāparitassanāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Jeg skal forklare involveringer og angst for dere, munker, og jeg skal forklare hvordan dere kan unngå involveringer og angst. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Og hvordan oppstår involveringer og angst, munker? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydes lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Men denne formen forandrer seg og blir annerledes, og dette fører til sorg, jammer, smerte, tungsinn og klager. Slik oppstår involveringer og angst, munker.

Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Men denne bevisstheten forandrer seg og blir annerledes, og dette fører til sorg, jammer, smerte, tungsinn og klager. Slik oppstår involveringer og angst, munker.

Og hvordan unngår man involveringer og angst, munker? En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyde personers lære, som er vel bevandret i de opphøyde personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Når denne formen forandrer seg og blir annerledes, fører det ikke til sorg, jammer, smerte, tungsinn eller klager. Slik unngår man involveringer og angst, munker.

Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter ikke identifikasjoner ... reaksjoner ... bevisstheten som sitt selv og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Når denne bevisstheten forandrer seg

og blir annerledes, fører det ikke til sorg, jammer, smerte, tungsinn eller klager. Slik unngår man involveringer og angst, munker.

3.1.1.9 (22.9) Forgjengelighet i fortid, nåtid og framtid

Kālattayāniccasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk som har vært og primærsanseinntrykk som kommer til å oppstå, er flyktige og forgjengelige, munker, for ikke da å snakke om øyeblikkets primærsanseinntrykk her og nå! Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, lengter han ikke tilbake til primærsanseinntrykk som har vært, og han går heller ikke og lengter etter primærsanseinntrykk som kommer til å oppstå. De primærsanseinntrykk som finnes her og nå, i dette øyeblikket, slipper han taket i. Han mister lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem. På samme måte betrakter han følelser, identifikasjoner og reaksjoner, og når det gjelder sinnstilstander som har vært og sinnstilstander som kommer til å oppstå, vet han at også disse er flyktige og forgjengelige, munker, for ikke da å snakke om øyeblikkets sinnstilstander her og nå! Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, lengter han ikke tilbake til sinnstilstander som har vært, og han går heller ikke og lengter etter sinnstilstander som kommer til å oppstå. De sinnstilstandene som finnes her og nå, i dette øyeblikket, slipper han taket i. Han mister lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem.

3.1.1.10 (22.10) Lidelse i fortid, nåtid og framtid

Kālattayadukkkhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk som har vært og primærsanseinntrykk som kommer til å oppstå, innebærer lidelser, munker, for ikke da å snakke om øyeblikkets primærsanseinntrykk her og nå! Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, lengter han ikke tilbake til primærsanseinntrykk som har vært, og han går heller ikke og lengter etter primærsanseinntrykk som kommer til å oppstå. De primærsanseinntrykk som finnes her og nå, i dette øyeblikket, slipper han taket i. Han mister lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem. På samme måte betrakter han følelser, identifikasjoner og reaksjoner, og når det gjelder sinnstilstander som har vært og sinnstilstander som kommer til å oppstå, vet han at også disse innebærer lidelser, munker, for ikke da å snakke om øyeblikkets sinnstilstander her og nå! Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, lengter han ikke tilbake til sinnstilstander som har vært, og han går heller ikke og lengter etter sinnstilstander som kommer til å oppstå. De sinnstilstandene som finnes her og nå, i dette øyeblikket, slipper han taket i. Han mister lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem.

3.1.1.11 (22.11) Det vi ikke eier i fortid, nåtid og framtid

Kālattayānattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk som har vært og primærsanseinntrykk som kommer til å oppstå, er noe vi ikke eier, munker, for ikke da å snakke om øyeblikkets primærsanseinntrykk her og nå! Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, lengter han ikke tilbake til primærsanseinntrykk som har vært, og han går heller ikke og lengter etter primærsanseinntrykk som kommer til å oppstå. De primærsanseinntrykk som finnes her og nå, i dette øyeblikket, slipper han taket i. Han mister lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem. På samme måte betrakter han følelser, identifikasjoner og reaksjoner, og når det gjelder sinnstilstander som har vært og sinnstilstander som kommer til å oppstå, vet han at også disse er noe vi ikke eier, munker, for ikke da å snakke om øyeblikkets sinnstilstander her og nå! Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, lengter han ikke tilbake til sinnstilstander som har vært, og han går heller ikke og lengter etter sinnstilstander som kommer til å oppstå. De sinnstilstandene som finnes her og nå, i dette øyeblikket, slipper han taket i. Han mister lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem.

3.1.2 Kapitlet om forgjengelighet

Aniccavagga

3.1.2.1 (22.12) Forgjengelig

Aniccasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren var i Sāvathī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er forgjengelige, munker, følelser er forgjengelige, identifikasjoner er forgjengelige, reaksjoner er forgjengelige og sinnstilstander er forgjengelige. Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, mister han lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem. Når han ikke lenger bryr seg om dem, blir han fri og han vet han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.2 (22.13) Lidelse

Dukkhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk innebærer lidelse, munker, følelser innebærer lidelse, identifikasjoner innebærer lidelse, reaksjoner innebærer lidelse og sinnstilstander innebærer lidelse. Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, mister han lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem. Når han ikke lenger bryr seg om dem, blir han fri og han vet han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.3 (22.14) Vi eier det ikke

Anattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er noe vi ikke eier, munker, følelser er noe vi ikke eier, identifikasjoner er noe vi ikke eier, reaksjoner er noe vi ikke eier og sinnstilstander er noe vi ikke eier. Når den edles elev som har lyttet oppmerksomt til dette, ser saken på denne måten, mister han lysten på dem og bryr seg ikke lenger om dem. Når han ikke lenger bryr seg om dem, blir han fri og han vet han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.4 (22.15) Det som er forgjengelig

Yadaniccasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er forgjengelige, munker. Det som er forgjengelig, innebærer lidelse, og det som innebærer lidelse, er ikke noe vi har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Følelser er forgjengelige. Det som er forgjengelig, innebærer lidelse, og det som innebærer lidelse, er ikke noe vi har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Identifikasjoner ... reaksjoner ... Sinnstilstander er forgjengelige. Det som er forgjengelig, innebærer lidelse, og det som innebærer lidelse, er ikke noe vi har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Når du innser dette, blir du fri og du vet du er fri. Og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.5 (22.16) Det som innebærer lidelse

Yaṃdukkhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk innebærer lidelse, munker. Det som innebærer lidelse, er ikke noe vi har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Følelser innebærer lidelse. Det som innebærer lidelse, er ikke noe vi har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Identifikasjoner ... reaksjoner ... Sinnstilstander innebærer lidelse. Det som innebærer lidelse, er ikke noe vi har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Når du innser dette, blir du fri og du vet du er fri. Og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.6 (22.17) Det vi ikke har kontroll over

Yadanattāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er noe vi ikke har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Følelser er noe vi ikke har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Identifikasjoner ... reaksjoner ... Sinnstilstander er noe vi ikke har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Når du innser dette, blir du fri og du vet du er fri. Og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.7 (22.18) Med forgjengelighet som årsak

Sahetuaniccasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er forgjengelige, munker. Årsaken og betingelsen for at formen oppstår, er også forgjengelig. Og hvordan skulle vel også primærsanseinntrykk som er blitt til av forgjengelighet, kunne være uforgjengelige? Følelser er forgjengelige. Årsaken og betingelsen for at følelsen oppstår, er også forgjengelig. Og hvordan skulle vel også følelser som er blitt til av forgjengelighet, kunne være uforgjengelige? Identifikasjoner er forgjengelige ... reaksjoner er forgjengelige ... sinnstilstander er forgjengelige. Årsaken og betingelsen for at sinnstilstanden oppstår, er også forgjengelig. Og hvordan skulle vel også sinnstilstander som er blitt til av forgjengelighet, kunne være uforgjengelige? Når du innser dette, blir du fri og du vet du er fri. Og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.8 (22.19) Med lidelse som årsak

Sahetudukkhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk innebærer lidelse, munker. Årsaken og betingelsen for at formen oppstår, innebærer også lidelse. Og hvordan skulle vel også primærsanseinntrykk som innebærer lidelse, kunne føre til lykke? Følelser innebærer lidelse ... identifikasjoner innebærer lidelse ... reaksjoner innebærer lidelse ... sinnstilstander innebærer lidelse. Årsaken og betingelsen for at sinnstilstanden oppstår, innebærer også lidelse. Og hvordan skulle vel også sinnstilstander som innebærer lidelse, kunne føre til lykke? Når du innser dette, blir du fri og du vet du er fri. Og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.9 (22.20) Med en årsak vi ikke har kontroll over

Sahetuanattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er noe vi ikke har kontroll over, munk. Vi har heller ikke noen kontroll over årsaken og betingelsen for at primærsanseinntrykk oppstår. Og hvordan skulle vi vel kunne ha kontroll over primærsanseinntrykk som oppstår utenfor vår kontroll? Følelser er noe vi ikke har kontroll over ... identifikasjoner er noe vi ikke har kontroll over ... reaksjoner er noe vi ikke har kontroll over ... sinnstilstander er noe vi ikke har kontroll over. Vi har heller ikke noen kontroll over årsaken og betingelsen for at sinnstilstandene oppstår. Og hvordan skulle vi vel kunne ha kontroll over sinnstilstander som oppstår utenfor vår kontroll? Når du innser dette, blir du fri og du vet du er fri. Og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

3.1.2.10 (22.21) Ānanda

Ānandasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, gikk Ānanda bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Man snakker om avslutning, Mester. Men hvilke fenomener er det da man sier blir avsluttet?”

“Primærsanseinntrykk er uvarige og sammensatte, Ānanda. De er oppstått ut fra visse betingelser og det ligger i deres natur at de tar slutt, blir borte, at de avsluttes og at vi mister interessen for dem. Når de tar slutt, snakker man om avslutning. Følelser er uvarige og sammensatte. De er oppstått ut fra visse betingelser og det ligger i deres natur at de tar slutt, blir borte, at de avsluttes og at vi mister interessen for dem. Når de tar slutt, snakker man om avslutning. Identifikasjoner er uvarige og sammensatte. De er oppstått ut fra visse betingelser og det ligger i deres natur at de tar slutt, blir borte, at de avsluttes og at vi mister interessen for dem. Når de tar slutt, snakker man om avslutning. Reaksjoner er uvarige og sammensatte. De er oppstått ut fra visse betingelser og det ligger i deres natur at de tar slutt, blir borte, at de avsluttes og at vi mister interessen for dem. Når de tar slutt, snakker man om avslutning. Sinnstilstander er uvarige og sammensatte. De er oppstått ut fra visse betingelser og det ligger i deres natur at de tar slutt, blir borte, at de avsluttes og at vi mister interessen for dem. Når de tar slutt, snakker man om avslutning. Dette er de fenomenene man snakker om når man snakker om avslutning, Ānanda.

3.1.3 Kapitlet om bora

Bhāravagga

3.1.3.1 (22.22) Bora

Bhārasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Jeg skal forklare bora for dere, munkar, og jeg skal forklare hvem som bærer bora, hvordan bora blir tatt opp og hvordan bora blir lagt bort.

Så hva er da bora, munkar? Det er de fem involveringsgruppene. Hvilke fem? Det er forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Dette blir kalt bora, munkar.

Hvem er det som bærer bora, munkar? Det er den enkelte personen, den som bærer et navn og som kommer fra en slekt. Dette er den som bærer bora, munkar.

Hvordan blir bora tatt opp, munkar? Det er dette begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansenytelsebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Slik blir bora tatt opp, munkar.

Hvordan blir bora lagt bort, munkar? Det er den fullstendige lidenskapsløshet overfor dette begjæret og opphevelsen av det, det å gi det opp, vise det bort, slippe taket i det og bli fri. Slik blir bora lagt bort, munkar.”

Slik talte Mesteren. Deretter la han til disse versene:

“Bora er de fem involveringsgruppene,
personen er den som bærer bora.

Når bora blir tatt opp, gjør det vondt.

Men det er godt å legge den fra seg.

Når du har lagt fra deg den tunge bora
og ikke tatt opp noen ny bora,

men skåret over begjæret ved roten,
blir du tilfreds og finner fred i ditt indre.”

3.1.3.2 (22.23) Dyp forståelse

Pariññasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Jeg skal forklare de tingene der bør ha dyp forståelse av, munk, og jeg skal forklare den dype forståelsen. Hvilke ting er det dere bør ha dyp forståelse av? Primærsanseinntrykk er et fenomen dere bør ha dyp forståelse av, munk. Følelser er et fenomen dere bør ha dyp forståelse av. Identifikasjoner er et fenomen dere bør ha dyp forståelse av. Reaksjoner er et fenomen dere bør ha dyp forståelse av. Skjelnende bevissthet er et fenomen dere bør ha dyp forståelse av. Og hvordan er så den dype forståelsen? Den går ut på å utslette lidenskap, aggresjon og vrangforestillinger. Dette kalles dyp forståelse, munk.

3.1.3.3 (22.24) Grundig kjennskap

Abhijānasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, sa han:

“Den som ikke har grundig kjennskap og dyp forståelse av primærsanseinntrykkene, munk, som ikke klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er ute av stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som ikke har grundig kjennskap og dyp forståelse av følelsene, som ikke klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er ute av stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som ikke har grundig kjennskap og dyp forståelse av identifikasjonene, som ikke klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er ute av stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som ikke har grundig kjennskap og dyp forståelse av reaksjonene, som ikke klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er ute av stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som ikke har grundig kjennskap og dyp forståelse av den skjelnende bevissthet, som ikke klarer å løsrive seg fra den og slippe taket i den, er ute av stand til å gjøre slutt på lidelsen.

Men den som har grundig kjennskap og dyp forståelse av primærsanseinntrykkene, munk, som klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er i stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som har grundig kjennskap og dyp forståelse av følelsene, som klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er i stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som har grundig kjennskap og dyp forståelse av identifikasjonene, som klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er i stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som har grundig kjennskap og dyp forståelse av reaksjonene, som klarer å løsrive seg fra dem og slippe taket i dem, er i stand til å gjøre slutt på lidelsen. Den som har grundig kjennskap og dyp forståelse av den skjelnende bevissthet, som klarer å løsrive seg fra den og slippe taket i den, er i stand til å gjøre slutt på lidelsen.

3.1.3.4 (22.25) Lidenskapelige lyster

Chandarāgasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Slipp taket i lidenskapelige lyster etter primærsanseinntrykk, munker. Når du har sluppet taket i primærsanseinntrykkene, skåret dem over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, vil de ikke oppstå på nytt senere. Slipp taket i lidenskapelige lyster etter følelser. Når du har sluppet taket i følelsene, skåret dem over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, vil de ikke oppstå på nytt senere. Slipp taket i lidenskapelige lyster etter identifikasjoner. Når du har sluppet taket i identifikasjonene, skåret dem over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, vil de ikke oppstå på nytt senere. Slipp taket i lidenskapelige lyster etter reaksjoner. Når du har sluppet taket i reaksjonene, skåret dem over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, vil de ikke oppstå på nytt senere. Slipp taket i lidenskapelige lyster etter sinnstilstander. Når du har sluppet taket i sinnstilstandene, skåret dem over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, vil de ikke oppstå på nytt senere.

3.1.3.5 (22.26) Nytelser

Assādasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Før jeg hadde oppnådd full oppvåkning, før jeg hadde våknet, da jeg fremdeles var en som søkte oppvåkning, tenkte jeg som så: ‘Hva er nytelsen ved primærsanseinntrykkene? Hva er ulempen med dem? Og hvordan blir jeg fri fra dem?’ Og de samme spørsmålene stilte jeg meg angående følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet.

Da tenkte jeg videre, munker: ‘Nytelsen ved primærsanseinntrykkene er den glede og lykke som oppstår betinget av dem. Ulempen ved dem er at de er kortvarige, vonde og forgjengelige. For å bli fri fra dem, må man drive ut lidenskapelig lyst på dem og slippe taket i dem.’ Og det samme tenkte jeg angående følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet.

Så lenge jeg ikke fullt ut forsto nytelsene som nytelser, ulempene som ulemper og frigjøringen som frigjøring fra de fem involveringsgruppene, forsto jeg ikke hva det ville si å oppnå fullkommen oppvåkning her i denne verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og jeg var ikke en som hadde oppnådd fullkommen oppvåkning. Men da jeg fullt ut forsto nytelsene som nytelser, ulempene som ulemper og frigjøringen som frigjøring fra de fem involveringsgruppene, forsto jeg også hva det ville si å oppnå fullkommen oppvåkning her i denne verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og jeg var blitt en som hadde oppnådd fullkommen oppvåkning. Jeg så og visste at min frigjøring var urokkelig, at dette var min siste tilblivelse og at det ikke ville bli noe mer etter dette.”

3.1.3.6 (22.27) En annen tekst om nytelser

Dutiyāssādasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Jeg søkte nytelsene ved primærsanseinntrykkene, munk. Jeg fant de nytelsene primærsanseinntrykkene kan gi. Jeg ble godt kjent med de nytelsene primærsanseinntrykkene kan gi. Jeg søkte ulempene ved primærsanseinntrykkene. Jeg fant de ulempene primærsanseinntrykkene kan gi. Jeg ble godt kjent med de ulempene primærsanseinntrykkene kan gi. Jeg søkte frigjøring fra primærsanseinntrykkene. Jeg fant frigjøring fra primærsanseinntrykkene. Jeg ble godt kjent med frigjøring fra primærsanseinntrykkene. Jeg søkte nytelsene ved følelsene, munk... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, munk. Jeg fant de nytelsene den skjelnende bevisstheten kan gi. Jeg ble godt kjent med de nytelsene den skjelnende bevisstheten kan gi. Jeg søkte ulempene ved den skjelnende bevisstheten. Jeg fant de ulempene den skjelnende bevisstheten kan gi. Jeg ble godt kjent med de ulempene den skjelnende bevisstheten kan gi. Jeg søkte frigjøring fra den skjelnende bevisstheten. Jeg fant frigjøring fra den skjelnende bevisstheten. Jeg ble godt kjent med frigjøring fra den skjelnende bevisstheten.

Så lenge jeg ikke fullt ut forsto nytelsene som nytelser, ulempene som ulemper og frigjøringen som frigjøring fra de fem involveringsgruppene, forsto jeg ikke hva det ville si å oppnå fullkommen oppvåkning her i denne verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og jeg var ikke en som hadde oppnådd fullkommen oppvåkning. Men da jeg fullt ut forsto nytelsene som nytelser, ulempene som ulemper og frigjøringen som frigjøring fra de fem involveringsgruppene, forsto jeg også hva det ville si å oppnå fullkommen oppvåkning her i denne verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og jeg var blitt en som hadde oppnådd fullkommen oppvåkning. Jeg så og visste at min frigjøring var urokkelig, at dette var min siste tilblivelse og at det ikke ville bli noe mer etter dette.”

3.1.3.7 (22.28) En tredje tekst om nytelser

Tatīyāssādasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattḥī, sa han:

“Hvis primærsanseinntrykk ikke hadde medført nytelser, ville ikke folk ha vært så lidenskapelig opptatt av dem. Men siden primærsanseinntrykk medfører nytelser, er folk lidenskapelig opptatt av dem.

Hvis primærsanseinntrykk ikke hadde medført ulemper, ville ikke folk ha blitt lei av dem. Men siden primærsanseinntrykk medfører ulemper, blir folk lei av dem.

Hvis det ikke hadde vært mulig å slippe taket i primærsanseinntrykk, ville ikke folk ha kunnet fri seg fra dem. Men siden det er mulig å slippe taket i primærsanseinntrykk, blir folk også fri fra dem.

Hvis følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet ikke hadde medført nytelser, ville ikke folk ha vært så lidenskapelig opptatt av dem. Men siden følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet medfører nytelser, er folk lidenskapelig opptatt av dem.

Hvis følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet ikke hadde medført ulemper, ville ikke folk ha blitt lei av dem. Men siden følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet medfører ulemper, blir folk lei av dem.

Hvis det ikke hadde vært mulig å slippe følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, ville ikke folk ha kunnet fri seg fra dem. Men siden det er mulig å slippe taket i følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, blir folk også fri fra dem.

Så lenge ikke folk forstå nytelsene og ulempene ved disse fem involveringsgruppene som de er, munk, så lenge vil de heller ikke klare å slippe taket i denne verden med alle dens engler, djevl, guder, brahmaner og filosofer, fyrster og vanlige folk, og de vil heller ikke klare å rive tankene sin løs fra den og bli fri.

Men når folk først forstå nytelsene og ulempene ved disse fem involveringsgruppene som de er, munk, vil de klare å slippe taket i denne verden med alle dens engler, djevl, guder, brahmaner og filosofer, fyrster og vanlige folk, og da vil de klare å rive tankene sin løs fra den og bli fri.”

3.1.3.8 (22.29) Om å nyte

Abhinandanasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Den som nyter primærsanseinntrykkene, nyter også lidelse, munk. Den som nyter lidelse, er ikke fri fra lidelsen, sier jeg. Den som nyter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, nyter også lidelse. Den som nyter lidelse, er ikke fri fra lidelsen, sier jeg.

Men den som ikke nyter primærsanseinntrykkene, nyter heller ikke lidelse, munk. Den som ikke nyter lidelse, er fri fra lidelsen, sier jeg. Den som ikke nyter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, nyter heller ikke lidelse. Den som ikke nyter lidelse, er fri fra lidelsen, sier jeg.”

3.1.3.9 (22.30) Tilblivelse

Uppādasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Når et primærsanseinntrykk blir til, etablerer seg, oppstår og kommer til syne, munker, er det lidelse som blir, sykdom som etablerer seg og forfall og undergang som kommer til syne. Når en følelse ... en identifikasjon ... en reaksjon ... en bevissthetstilstand blir til, etablerer seg, oppstår og kommer til syne, er det lidelse som blir, sykdom som etablerer seg og forfall og undergang som kommer til syne.

Når et primærsanseinntrykk tar slutt, faller til ro og blir borte, er det lidelse som tar slutt, faller til ro og blir borte. Når en følelse ... en identifikasjon ... en reaksjon ... en bevissthetstilstand tar slutt, faller til ro og blir borte, er det lidelse som tar slutt, faller til ro og blir borte.”

3.1.3.10 (22.31) Smertens rot

Aghamūlasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, sa han:

“Jeg skal forklare smerten og smertens rot for dere, munk, så hør godt etter. Hva er smerten? Primærsanseinntrykkene er smerte, følelser er smerte, identifikasjoner er smerte, reaksjoner er smerte, bevisstheten er smerte. Dette kalles smerte, munk.

Hva er så smertens rot? Det er dette begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansenytelsebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Dette kalles smertens rot, munk.”

3.1.3.11 (22.32) Gebrekkelig

Pabhaṅgusutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattḥī, sa han:

“Jeg skal forklare hva som er gebrekkelig og hva som ikke er gebrekkelig, munkar, så hør godt etter. Hva er det som er gebrekkelig og hva er det som ikke er gebrekkelig, munkar? Primærsanseinntrykk er gebrekkelige. Men det å bringe dem til ro, avslutte dem og la dem opphøre, er ikke gebrekkelig. Følelsene er gebrekkelige. Men det å bringe dem til ro, avslutte dem og la dem opphøre, er ikke gebrekkelig. Identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten er gebrekkelig. Men det å bringe den til ro, avslutte den og la den opphøre, er ikke gebrekkelig. “

3.1.4 Kapitlet om det som ikke er deres

Natumhākaṃvagga

3.1.4.1 (22.33) Det er ikke deres

Natumhākaṃsutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Slipp taket i det som ikke er deres, munk. Hvis dere slipper taket i det, blir det til nytte og glede for dere.

Hva er det som ikke er deres, munk? Form er ikke deres, munk, så slipp taket i den. Hvis dere slipper taket i den, blir det til nytte og glede for dere.

Følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet er ikke deres, munk, så slipp taket i dem. Hvis dere slipper taket i dem, blir det til nytte og glede for dere.

Det er som om noen skulle samle gras, løv, kvister og greiner her i Jetalunden og brenne dem opp eller gjøre vil med dem. Tenker dere da at ‘Nå brenner de opp *oss* og gjør hva de vil med *oss*?’”

“Nei Mester. Det er jo ikke oss eller vårt.”

“Nettopp, munk. På samme måten skal dere slippe taket i form, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Hvis dere slipper taket i dem, blir det til nytte og glede for dere.”

3.1.4.2 (22.34) Den andre teksten om det som ikke er deres

Dutiyanatumhākaṃsutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Slipp taket i det som ikke er deres, munk. Hvis dere slipper taket i det, blir det til nytte og glede for dere.

Hva er det som ikke er deres, munk? Form er ikke deres, munk, så slipp taket i den. Hvis dere slipper taket i den, blir det til nytte og glede for dere.

Følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet er ikke deres, munk, så slipp taket i dem. Hvis dere slipper taket i dem, blir det til nytte og glede for dere.”

3.1.4.3 (22.35) En munk

Aññatarabhikkhusutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom det en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“En mann blir vurdert ut fra det han er opptatt av. Han blir ikke vurdert ut fra det han ikke er opptatt av, munk.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Hvis man er opptatt av primærsanseinntrykk, blir man vurdert ut fra dette, Mester. Hvis man er opptatt av følelser, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av identifikasjoner, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av reaksjoner, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av skjelnende bevissthet, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av primærsanseinntrykk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av følelser, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av identifikasjoner, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av reaksjoner, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av skjelnende bevissthet, blir man ikke vurdert ut fra dette. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har god forståelse av detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga! Hvis man er opptatt av primærsanseinntrykk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av følelser, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av identifikasjoner, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av reaksjoner, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av skjelnende bevissthet, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av primærsanseinntrykk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av følelser, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av identifikasjoner, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av reaksjoner, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av skjelnende

bevissthet, blir man ikke vurdert ut fra dette. Slik skal man betrakte detaljene i den kortfattede framstillingen av læren jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.4.4 (22.36) En annen munk

Dutiyāññatarabhikkhusutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom det en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“En mann blir vurdert ut fra det han er opptatt av. Han blir ikke vurdert ut fra det han ikke er opptatt av, munk.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Hvis man er opptatt av primærsanseinntrykk og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette, Mester. Hvis man er opptatt av følelser og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av identifikasjoner og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av reaksjoner og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av skjelnende bevissthet og bruker den som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av primærsanseinntrykk og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av følelser og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av identifikasjoner og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av reaksjoner og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av skjelnende bevissthet og bruker den som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Hvis man er opptatt av primærsanseinntrykk og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av følelser og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av identifikasjoner og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av reaksjoner og bruker dem som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man er opptatt av skjelnende bevissthet og bruker den som målestokk, blir man vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av primærsanseinntrykk og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra

dette. Hvis man ikke er opptatt av følelser og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av identifikasjoner og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av reaksjoner og bruker dem som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Hvis man ikke er opptatt av skjelnende bevissthet og bruker den som målestokk, blir man ikke vurdert ut fra dette. Slik skal man betrakte detaljene i den kortfattede framstillingen av læren jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.4.5 (22.37) Ānanda

Ānandasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, kom Ānanda bort til ham, pratet litt med ham og satte seg ned. Mesteren sa:

“Hva ville du svare hvis noen spør deg om hvor mange fenomener man kan se oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen? Hva vil du si om dette, Ānanda?”

“Hvis noen spør meg om dette, Mester, vil jeg svare at man kan se primærsanseinntrykk oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Man kan se følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Dette er de fenomenene man kan se oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen, min venn. Slik vil jeg svare på det spørsmålet, Mester.”

“Godt sagt, Ānanda, godt sagt! Man kan se primærsanseinntrykk oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Man kan se følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Dette er de fenomenene man kan se oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen, Ānanda. Nettopp slik skal du svare hvis du blir spurt om dette!”

3.1.4.6 (22.38) En annen samtale med Ānanda

Dutiyaānandasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom Ānanda bort til ham, pratet litt med ham og satte seg ned. Mesteren sa:

“Hva ville du svare hvis noen spør deg om hvor mange fenomener man har kunnet se oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen, Ānanda? Hvor mange fenomener vil man kunne se oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen? Hvor mange fenomener kan man se oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen? Hva vil du si om dette, Ānanda?”

“Hvis noen spør meg om dette, Mester, vil jeg svare slik: Fortidens primærsanseinntrykk har forandret seg og er borte. Vi har kunnet se dem oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Fortidens følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet har forandret seg og er borte. Vi har kunnet se den oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen.

Framtidige primærsanseinntrykk er ikke blitt til ennå, de har ikke manifestert seg. Vi vil kunne se dem oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Framtidige følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er ikke blitt til ennå, den har ikke manifestert seg. Vi vil kunne se den oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen.

Øyeblikkets primærsanseinntrykk kommer til syne. Vi kan se dem oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Øyeblikkets følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet kommer til syne. Vi kan se den oppstå, vedvare, forandre seg og bli borte igjen. Slik vil jeg svare på dette spørsmålet, Mester.”

“Godt sagt, Ānanda, godt sagt! Nettopp slik skal du svare hvis du blir spurt om dette!”

3.1.4.7 (22.39) I samsvar med læren

Anudhammasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“En munk som lever i samsvar med læren, er opptatt av å slippe taket i primærsanseinntrykk, han er opptatt av å slippe taket i følelser, identifikasjoner, reaksjoner og den skjelnende bevissthet. Når han slipper taket i disse, får han dyp forståelse av dem. Når han oppnår dyp forståelse av dem, blir han fri fra primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Han blir også fri fra tilblivelse, forfall og undergang, og han blir fri fra sorger, klager, smerter og tungsinn. Jeg sier at han blir fri fra lidelsen.”

3.1.4.8 (22.40) Den andre teksten om samsvar med læren

Dutiyānudhammasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“En munk som lever i samsvar med læren, er opptatt av å betrakte primærsanseinntrykk som forgjengelige, han er opptatt av å betrakte følelser, identifikasjoner, reaksjoner og den skjelnende bevissthet som forgjengelige. Når han betrakter dem slik, får han dyp forståelse av dem. Når han oppnår dyp forståelse av dem, blir han fri fra primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Han blir også fri fra tilblivelse, forfall og undergang, og han blir fri fra sorger, klager, smerter og tungsinn. Jeg sier at han blir fri fra lidelsen.”

3.1.4.9 (22.41) Den tredje teksten om samsvar med læren

Tatīyānuddhammasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“En munk som lever i samsvar med læren, er opptatt av å betrakte primærsanseinntrykk som lidelse, han er opptatt av å betrakte følelser, identifikasjoner, reaksjoner og den skjelnende bevissthet som lidelse. Når han betrakter dem slik, får han dyp forståelse av dem. Når han oppnår dyp forståelse av dem, blir han fri fra primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Han blir også fri fra tilblivelse, forfall og undergang, og han blir fri fra sorger, klager, smerter og tungsinn. Jeg sier at han blir fri fra lidelsen.”

3.1.4.10 (22.42) Den fjerde teksten om samsvar med læren

Catutthānuddhammasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“En munk som lever i samsvar med læren, er opptatt av å betrakte primærsanseinntrykk som ikke sine egne, han er opptatt av å betrakte følelser, identifikasjoner, reaksjoner og den skjelnende bevissthet som ikke sine egne. Når han betrakter dem slik, får han dyp forståelse av dem. Når han oppnår dyp forståelse av dem, blir han fri fra primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Han blir også fri fra tilblivelse, forfall og undergang, og han blir fri fra sorger, klager, smerter og tungsinn. Jeg sier at han blir fri fra lidelsen.”

3.1.5 Kapitlet om å være sin egen tilfluktsøy

Attadīpavagga

3.1.5.1 (22.43) Vær deres egne tilfluktsøyer!

Attadīpasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Vær deres egne tilfluktsøyer, munk! Ta tilflukt til dere selv og ikke til andre! La læren være deres tilfluktsøyer, la læren være deres tilflukt og ikke ta tilflukt til andre! Når dere er deres egne tilfluktsøyer, når dere tar tilflukt til dere selv og ikke til andre, når dere lar læren være deres tilfluktsøyer, når dere lar læren være deres tilflukt og ikke tar tilflukt til andre, kan dere foreta en systematisk undersøkelse av hvordan sorg, klage, smerte, tungsinn og jammer oppstår, hvordan de blir til.

Hvordan oppstår sorg, klage, smerte, tungsinn og jammer, munk? Hvordan blir de til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydes lære, betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Men disse primærsanseinntrykkene forandrer seg og blir annerledes, og dette fører til sorg, klage, smerte, tungsinn og jammer.

Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Men denne bevisstheten forandrer seg og blir annerledes, og dette fører til sorg, klage, smerte, tungsinn og jammer, munk.

Når han innser at primærsanseinntrykkene er uvarige og forgjengelige, at de tar slutt og ikke er noe å hefte seg ved, ja, når han med fullkommen visdom ser det som det er, at alle primærsanseinntrykk både i fortid og nåtid er uvarige, smertefylte og forgjengelige, slipper han taket i sorg, klage, smerte, tungsinn og jammer. Når han har sluppet taket i disse, føler

han ikke lenger noen angst. Når han ikke føler noen angst, lever han lykkelig, og en munk som lever lykkelig, omtales som en som er kvitt alt det der.

Når han innser at følelsene er uvarige og forgjengelige, at de tar slutt og ikke er noe å hefte seg ved, ja, når han med fullkommen visdom ser det som det er, at alle følelser både i fortid og nåtid er uvarige, smertefylte og forgjengelige, slipper han taket i sorg, klage, smerte, tungsinn og jammer. Når han har sluppet taket i disse, føler han ikke lenger noen angst. Når han ikke føler noen angst, lever han lykkelig, og en munk som lever lykkelig, omtales som en som er kvitt alt det der.

Når han innser at identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten er uvarig og forgjengelig, at den tar slutt og ikke er noe å hefte seg ved, ja, når han med fullkommen visdom ser det som det er, at alle skjelnende bevissthet både i fortid og nåtid er uvarig, smertefylt og forgjengelig, slipper han taket i sorg, klage, smerte, tungsinn og jammer. Når han har sluppet taket i disse, føler han ikke lenger noen angst. Når han ikke føler noen angst, lever han lykkelig, og en munk som lever lykkelig, omtales som en som er kvitt alt det der.”

3.1.5.2 (22.44) Kroppen

Paṭipadāsutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvathhī, sa han:

“Jeg skal forklare dere hvordan deres egen kropp blir til, munk, og jeg skal forklare dere hvordan deres egen kropp tar slutt.

Hvordan blir deres egen kropp til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Slik blir deres egen kropp til, munk. Dette er å se hvordan lidelsene blir til. Det er dette som er meningen med det, munk.

Hvordan tar deres egen kropp slutt? En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyd personers lære, som er vel bevandret i de opphøyd personers lære, betrakter ikke primærsanseinntrykkene som sitt selv, og han mener ikke at selvet mottar primærsanseinntrykkene, at formen er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Når denne formen forandrer seg og blir annerledes, fører det ikke til sorg, jammer, smerte, tungsinn eller klager. Slik unngår man involveringer og angst, munk. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter ikke identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Dette er veien til å gjøre slutt på deres egen kropp, munk. Da ser du hvordan lidelsene tar slutt. Det er dette som er meningen med det, munk.”

3.1.5.3 (22.45) Forgjengelighet

Aniccasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er forgjengelige, munker, og det som er forgjengelig, er utilfredsstillende. Det som er utilfredsstillende, er noe vi ikke har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Når du ser dette med visdom som det er, slipper sinnet taket og frir seg helt og holdent fra alle negative tendenser. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er noe vi ikke har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’

Når du ser dette med visdom som det er, slipper sinnet taket og frir seg helt og holdent fra alle negative tendenser. Da er sinnet fritt og ikke lenger bundet av primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet. Denne friheten er varig og skaper glede, og denne gleden skaper trygghet. I denne tryggheten finner du ro i ditt indre, og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.5.4 (22.46) Den andre teksten om forgjengelighet

Dutiyāniccasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattḥī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er forgjengelige, munker, og det som er forgjengelig, er utilfredsstillende. Det som er utilfredsstillende, er noe vi ikke har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’ Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er noe vi ikke har kontroll over, og det bør man betrakte med visdom og se det som det er: ‘Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.’

Når du ser dette med visdom som det er, grubler du ikke over hva som har skjedd før i tiden. Når du ikke grubler over hva som har skjedd før i tiden, grubler du heller ikke over hva som kommer til å skje i framtiden. Når du ikke grubler over hva som kommer til å skje i framtiden, binder du deg ikke til teorier, og når du ikke gjør dette, slipper sinnet taket og frir seg helt og holdent fra alle negative tendenser. Da er sinnet fritt og ikke lenger bundet av primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet. Denne friheten er varig og skaper glede, og denne gleden skaper trygghet. I denne tryggheten finner du ro i ditt indre, og du vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.5.5 (22.47) Betraktninger

Samanupassanāsutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvathhī, sa han:

“Alle filosofer eller brahmaner som betrakter seg selv på forskjellige måter, betrakter de fem involveringsgruppene eller en av disse, munker. Hvilke fem? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydes lære, betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten.

Hvis han ikke klarer å kvitte seg med forestillingen ‘jeg er’, oppstår de fem sanseevnene, som er synssansen, hørselssansen, luktesansen, smakssansen og berøringssansen. Sinnet eksisterer, sinnets objekter eksisterer og grunnlaget for uvitenhet eksisterer. Når en vanlig person som ikke har fått opplæring, blir rammet av uvitenhet, lager han seg forestillinger om at ‘jeg er’, ‘dette er jeg som er’, ‘jeg kommer til å eksistere’, ‘jeg kommer ikke til å eksistere’, ‘jeg kommer til å eksistere i materiell form’, ‘jeg kommer til å eksistere i immateriell form’, ‘jeg kommer til å eksistere i bevisst form’, ‘jeg kommer til å eksistere i ubevisst form’, eller ‘jeg kommer til å eksistere i en form som verken er bevisst eller ubevisst’.

Det er dette som gjør at de fem sanseevnene består, munker. Men en som har fått opplæring, en som er elev av de edle, fordriver uvitenheten og vinner visdom. Når han slipper taket i uvitenheten og vinner visdom, tenker han ikke at ‘jeg er’. Han tenker ikke at ‘dette er jeg som er’, ‘jeg kommer til å eksistere’, ‘jeg kommer ikke til å eksistere’, ‘jeg kommer til å eksistere i materiell form’, ‘jeg kommer til å eksistere i immateriell form’, ‘jeg kommer til å eksistere i bevisst form’, ‘jeg kommer til å eksistere i ubevisst form’, og han tenker heller ikke at ‘jeg kommer til å eksistere i en form som verken er bevisst eller ubevisst’.

3.1.5.6 (22.48) Personlighetsfaktorene

Khandhasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Jeg skal forklare de fem gruppene av personlighetsfaktorer og de fem gruppene av involveringsfaktorer, så hør godt etter, munk. Hva er de fem gruppene av personlighetsfaktorer? Ethvert primærsanseinntrykk, det være seg i fortid, nåtid eller framtid, indre eller ytre, grovt eller subtilt, godt eller dårlig, nært eller fjernt, regnes til gruppen av primærsanseinntrykk. Enhver følelse ... enhver identifikasjon ... enhver reaksjon ... enhver bevissthetstilstand, den være seg i fortid, nåtid eller framtid, indre eller ytre, grov eller subtil, god eller dårlig, nær eller fjern, regnes til gruppen av skjelnende bevissthet. Dette er de fem gruppene av personlighetsfaktorer, munk.

Hva er de fem gruppene av involveringsfaktorer, munk? Ethvert primærsanseinntrykk, det være seg i fortid, nåtid eller framtid, indre eller ytre, grovt eller subtilt, godt eller dårlig, nært eller fjernt, regnes til involveringsgruppen av primærsanseinntrykk. Enhver følelse ... enhver identifikasjon ... enhver reaksjon ... enhver bevissthetstilstand, den være seg i fortid, nåtid eller framtid, indre eller ytre, grov eller subtil, god eller dårlig, nær eller fjern, regnes til involveringsgruppen av skjelnende bevissthet. Dette er de fem gruppene av involveringsfaktorer, munk.

3.1.5.7 (22.49) En samtale med Soṇa

Soṇasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Da kom borgersønnen Soṇa bort til ham, hilste høflig og satte seg ned. Mesteren sa:

“Hvis noen filosofer eller brahmaner betrakter denne kroppen som er så forgjengelig og utilfredsstillende og mener at ‘jeg er bedre enn deg’, ‘jeg er likeverdig med deg’ eller ‘jeg er dårligere enn deg’, hva er da det annet enn at de ikke ser tingene som de virkelig er? Hvis de betrakter følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten som er så forgjengelig og utilfredsstillende og mener at ‘jeg er bedre enn deg’, ‘jeg er likeverdig med deg’ eller ‘jeg er dårligere enn deg’, hva er da det annet enn at de ikke ser tingene som de virkelig er?

Hvis noen filosofer eller brahmaner betrakter denne kroppen som er så forgjengelig og utilfredsstillende og ikke mener at ‘jeg er bedre enn deg’, ‘jeg er likeverdig med deg’ eller ‘jeg er dårligere enn deg’, hva er da det annet enn at de ser tingene som de virkelig er? Hvis de betrakter følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten som er så forgjengelig og utilfredsstillende og ikke mener at ‘jeg er bedre enn deg’, ‘jeg er likeverdig med deg’ eller ‘jeg er dårligere enn deg’, hva er da det annet enn at de ser tingene som de virkelig er?

Hva mener du om dette, Soṇa: Er primærsanseinntrykk varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?”

“Lidelse, Mester.”

“Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener du om dette, Soṇa: Er følelser varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?”

“Lidelse, Mester.”

“Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener du om dette, Soṇa: Er identifikasjoner varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?”

“Lidelse, Mester.”

“Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener du om dette, Soṇa: Er reaksjoner varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?”

“Lidelse, Mester.”

“Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener du om dette, Soṇa: Er bevissthetstilstander varige eller uvarige?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?”

“Lidelse, Mester.”

“Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv’?”

“Nei, Mester.”

“Derfor bør alle primærsanseinntrykk betraktes slik: ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv’, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom.

Alle følelser bør betraktes slik: ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv’, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom.

Alle identifikasjoner bør betraktes slik: ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv’, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom.

Alle reaksjoner bør betraktes slik: ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv’, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom.

Alle bevissthetstilstander bør betraktes slik: ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv’, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom.

Når den edles elev har lært mye og ser dette som det er, slipper han taket i primærsanseinntrykk, han slipper taket i følelser, identifikasjoner og reaksjoner, og han slipper taket i sinnstilstander. Når han slipper taket i dem, mister han lysten på dem. Når han mister lysten på dem, blir han fri, og vet at han er fri. Og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, fullført er det opphøyde liv, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.5.8 (22.50) En annen samtale med Soṇa

Dutiyasoṇasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Da kom borgersønnen Soṇa bort til ham, hilste høflig og satte seg ned. Mesteren sa:

“De filosofene og brahmanene som ikke forstår primærsanseinntrykkene, som ikke forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, hvordan de blir borte og heller ikke vet hvordan de kan få primærsanseinntrykkene til å bli borte; som ikke forstår følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, som ikke forstår hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår, hvordan den blir borte og heller ikke vet hvordan de kan få den skjelnende bevisstheten til å bli borte – dem vil jeg ikke regne som filosofer eller brahmaner, jeg vil ikke kalle dem filosofer blant filosofer eller brahmaner blant brahmaner, og jeg vil heller ikke si at de har sett og erkjent her og nå hva det vil si å være filosof eller brahman, og de har heller ikke virkeliggjort eller sett meningen med å være dette.

Men de filosofene og brahmanene som forstår primærsanseinntrykkene, som forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, hvordan de blir borte og som også vet hvordan de kan få primærsanseinntrykkene til å bli borte; som forstår følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, som forstår hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår, hvordan den blir borte og som også vet hvordan de kan få den skjelnende bevisstheten til å bli borte – dem vil jeg regne som filosofer og brahmaner, jeg vil kalle dem filosofer blant filosofer og brahmaner blant brahmaner, og jeg vil si at de har sett og erkjent her og nå hva det vil si å være filosof eller brahman, og de har virkeliggjort og sett meningen med å være dette.”

3.1.5.9 (22.51) Om å gjøre slutt på fristelsene

Nandikkhayasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Når en munk ser at forgjengelige primærsanseinntrykk er forgjengelige, har han rett syn. Når han ser dette som det er, slipper han taket. Når han gjør slutt på fristelsene, gjør han slutt på lidenskapen, og når han gjør slutt på lidenskapen, gjør han slutt på fristelsene. Når han gjør slutt på fristelsene og begjæret, blir sinnet hans fritt, og vi sier at sinnet hans er helt fritt. Når en munk ser at forgjengelige følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er forgjengelig, har han rett syn. Når han ser dette som det er, slipper han taket. Når han gjør slutt på fristelsene, gjør han slutt på lidenskapen, og når han gjør slutt på lidenskapen, gjør han slutt på fristelsene. Når han gjør slutt på fristelsene og begjæret, blir sinnet hans fritt, og vi sier at sinnet hans er helt fritt.

3.1.5.10 (22.52) En annen tekst om å gjøre slutt på fristelsene

Dutiyanandikkhayasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, sa han:

“Betrakt primærsanseinntrykkene systematisk, munker, og se det som det er at de er forgjengelige. Den som gjør dette, slipper taket i primærsanseinntrykkene. Når han gjør slutt på fristelsene, gjør han slutt på lidenskapen, og når han gjør slutt på lidenskapen, gjør han slutt på fristelsene. Når han gjør slutt på fristelsene og begjæret, blir sinnet hans fritt, og vi sier at sinnet hans er helt fritt. Betrakt følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet systematisk, munker, og se det som det er at den er forgjengelig. Den som gjør dette, slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han gjør slutt på fristelsene, gjør han slutt på lidenskapen, og når han gjør slutt på lidenskapen, gjør han slutt på fristelsene. Når han gjør slutt på fristelsene og begjæret, blir sinnet hans fritt, og vi sier at sinnet hans er helt fritt.

3.1.6 Kapitlet om heftelser

Upayavagga

3.1.6.1 (22.53) Heftelser

Upayasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Den som har heftelser, er ikke fri, munker, men den som ikke har heftelser, han er fri. Hvis bevisstheten hefter seg ved primærsanseinntrykkene, kan den lett bli hengende ved dette, og når den har primærsanseinntrykkene som objekt og grunnlag, når så dette blir krydret med nytelser, vil den vokse og styrke seg. Hvis bevisstheten hefter seg ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene, kan den lett bli hengende ved dette, og når den har reaksjonene som objekt og grunnlag, når så dette blir krydret med nytelser, vil den vokse og styrke seg.

Hvis noen skulle si at bevisstheten kommer eller går, oppstår, vokser og styrker seg utenom primærsanseinntrykk, utenom følelser, utenom identifikasjoner eller utenom reaksjoner, så snakker han om noe som ikke kan forekomme.

Hvis en munk frir seg fra lidenskapelig begjær etter primærsanseinntrykk, blir objektet fjernet og bevisstheten får ikke lenger noe grunnlag. Hvis han frir seg fra lidenskapelig begjær etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... sinnstilstander, blir objektet fjernet og bevisstheten får ikke lenger noe grunnlag. Når bevisstheten ikke lenger har noe grunnlag, kan den heller ikke vokse, og når den ikke utvikler seg videre, blir den fri. Denne frigjøringen er stabil og skaper glede. Gleden motvirker angst, og den som ikke føler angst, finner fred i sitt indre. Og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, fullført er det opphøyde liv, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.6.2 (22.54) Spirer

Bījasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Det finnes fem slags spirer, munk. Hvilke fem? Det er spirer fra rot, spirer fra stamme, spirer fra skudd, spirer fra ledd og spirer fra frø. Sett nå at disse fem typer spirer ikke blir knekt, ikke råtner, ikke blir ødelagt av vind og hete, at de har spirekraft og blir plantet riktig, men at de mangler jord og vann – kan da disse fem spirene vokse og gro, munk?”

“Nei, Mester.”

“Men sett nå at disse fem typer spirer ikke blir knekt, ikke råtner, ikke blir ødelagt av vind og hete, at de har spirekraft og blir plantet riktig, og at de også har jord og vann – kan da disse fem spirene vokse og gro, munk?”

“Ja, Mester.”

“De fire grunnlagene for bevissthet kan dere betrakte som jordelementet, munk. Nyttelse og lidenskap kan dere betrakte som vannelementet. Bevisstheten og dens årsaker kan dere betrakte som de fem slags spirer. Hvis bevisstheten hefter seg ved primærsanseinntrykk, hvis den har primærsanseinntrykkene som objekt og grunnlag, og hvis den blir krydret med nytelser, vil den vokse og gro. Hvis bevisstheten hefter seg ved følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner, hvis den har reaksjonene som objekt og grunnlag, og hvis den blir krydret med nytelser, vil den vokse og gro.

Hvis noen skulle si at bevisstheten kommer eller går, oppstår, vokser og styrker seg utenom primærsanseinntrykk, utenom følelser, utenom identifikasjoner eller utenom reaksjoner, så snakker han om noe som ikke kan forekomme.

Hvis en munk frir seg fra lidenskapelig begjær etter primærsanseinntrykk, blir objektet fjernet og bevisstheten får ikke lenger noe grunnlag. Hvis han frir seg fra lidenskapelig begjær etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... sinnstilstander, blir objektet fjernet og bevisstheten får ikke lenger noe grunnlag. Når bevisstheten ikke lenger har noe grunnlag, kan den heller ikke vokse, og når den ikke utvikler seg videre, blir den fri. Denne frigjøringen er stabil og skaper glede. Gleden motvirker angst, og den som ikke føler angst, finner fred i sitt indre. Og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, fullført er det opphøyde liv, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.6.3 (22.55) Ord fra hjertet

Udānasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, uttalte han noen ord fra hjertet:

“Hvis jeg ikke hadde eksistert,
ville ikke noe ha vært mitt.
Hvis jeg ikke kommer til å eksistere,
kommer ikke noe til å være mitt.

Hvis en munk virkelig innser dette, kan han bryte de lenkene som holder ham fast i denne tilværelsen.”

“Men hvordan skal vi forstå dette, Mester?” spurte en av munkene.

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Han betrakter følelsene som sitt selv, at følelsene er ham selv, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten.

Han forstår ikke som det er at de forgjengelige primærsanseinntrykkene er forgjengelige, han forstår ikke at de forgjengelige følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene er forgjengelige, og han forstår heller ikke som det er at den forgjengelige skjelnende bevisstheten er forgjengelig.

Han forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene medfører lidelse, at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene medfører lidelse, og han forstår heller ikke som det er at den skjelnende bevisstheten medfører lidelse.

Han forstår ikke som det er at han ikke eier primærsanseinntrykkene, han forstår ikke som det er at han ikke eier følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene, og han forstår heller ikke som det er at han ikke eier den skjelnende bevisstheten.

Han forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene er sammensatt, at følelsene er sammensatt, at identifikasjonene ... reaksjonene er sammensatt, og han forstår heller ikke som det er at den skjelnende bevisstheten er sammensatt.

Han forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene kommer til å ta slutt, at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene kommer til å ta slutt, og han forstår heller ikke som det er at den skjelnende bevisstheten kommer til å ta slutt.

En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyde personers lære, som er vel bevandret i de opphøyde personers lære, betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene er ham selv, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter ikke identifikasjoner ... reaksjoner ... bevisstheten som sitt selv og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten.

Han forstår det som det er at de forgjengelige primærsanseinntrykkene er forgjengelige, han forstår at de forgjengelige følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene er forgjengelige, og han forstår det som det er at den forgjengelige skjelnende bevisstheten er forgjengelig.

Han forstår det som det er at primærsanseinntrykkene medfører lidelse, at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene medfører lidelse, og han forstår det som det er at den skjelnende bevisstheten medfører lidelse.

Han forstår det som det er at han ikke eier primærsanseinntrykkene, han forstår det som det er at han ikke eier følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene, og han forstår det som det er at han ikke eier den skjelnende bevisstheten.

Han forstår det som det er at primærsanseinntrykkene er sammensatt, at følelsene er sammensatt, at identifikasjonene ... reaksjonene er sammensatt, og han forstår det som det er at den skjelnende bevisstheten er sammensatt.

Han forstår det som det er at primærsanseinntrykkene kommer til å ta slutt, at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene kommer til å ta slutt, og han forstår det som det er at den skjelnende bevisstheten kommer til å ta slutt.

Fordi primærsanseinntrykkene ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten kommer til å ta slutt, innser han dette:

Hvis jeg ikke hadde eksistert,
ville ikke noe ha vært mitt.
Hvis jeg ikke kommer til å eksistere,
kommer ikke noe til å være mitt.

Hvis en munk virkelig innser dette, kan han bryte de lenkene som holder ham fast i denne tilværelsen.”

“Hvis en munk virkelig innser dette, kan han bryte de lenkene som holder ham fast i denne tilværelsen, Mester. Men hvordan skal han se, hvordan skal han vite, slik at de negative tendensene i sinnet hans øyeblikkelig blir stanset, Mester?”

“En vanlig person som ikke har fått noen opplæring, blir redd for slikt som det ikke er noen grunn til å være redd for, munk. Derfor blir han redd når han hører dette:

Hvis jeg ikke hadde eksistert,
ville ikke noe ha vært mitt.
Hvis jeg ikke kommer til å eksistere,
kommer ikke noe til å være mitt.

Men en som er elev av de edle, og som har fått opplæring, blir ikke redd for slikt som det ikke er noen grunn til å være redd for. Derfor blir han ikke redd når han hører dette:

Hvis jeg ikke hadde eksistert,
ville ikke noe ha vært mitt.
Hvis jeg ikke kommer til å eksistere,
kommer ikke noe til å være mitt.

Hvis bevisstheten hefter seg ved primærsanseinntrykkene, kan den lett bli hengende ved dette, og når den har primærsanseinntrykkene som objekt og grunnlag, når så dette blir krydret med nytelser, vil den vokse og styrke seg. Hvis bevisstheten hefter seg ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene, kan den lett bli hengende ved dette, og når den har reaksjonene som objekt og grunnlag, når så dette blir krydret med nytelser, vil den vokse og styrke seg.

Hvis noen skulle si at bevisstheten kommer eller går, oppstår, vokser og styrker seg utenom primærsanseinntrykk, utenom følelser, utenom identifikasjoner eller utenom reaksjoner, så snakker han om noe som ikke kan forekomme.

Hvis en munk frir seg fra lidenskapelig begjær etter primærsanseinntrykk, blir objektet fjernet og bevisstheten får ikke lenger noe grunnlag. Hvis han frir seg fra lidenskapelig begjær etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... sinnstilstander, blir objektet fjernet og bevisstheten får ikke lenger noe grunnlag. Når bevisstheten ikke lenger har noe grunnlag, kan den heller ikke vokse, og når den ikke utvikler seg videre, blir den fri. Denne frigjøringen er stabil og skaper glede. Gleden motvirker angst, og den som ikke føler angst, finner fred i sitt indre. Og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, fullført er det opphøyde liv, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Når en munk Men hvordan ser det slik og vet det slik, stanser de negative tendensene i sinnet hans øyeblikkelig, munk. ”

3.1.6.4 (22.56) Fire aspekter av involveringer

Upādānaparivattasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Det finnes fem grupper av involveringsfaktorer, munk. Hvilke fem? Det er forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen.

Så lenge jeg ikke forsto disse fem gruppene av involveringsfaktorer i deres fire aspekter, munk, så lenge oppnådde jeg ikke fullkommen oppvåkning og forståelse av hele verden med dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Men da jeg først forsto disse fem gruppene av involveringsfaktorer i deres fire aspekter, da oppnådde jeg fullkommen oppvåkning og forståelse av hele verden med dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker.

Hva menes med fire aspekter? Jeg forsto primærsanseinntrykk (former), jeg forsto hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, jeg forsto hvordan primærsanseinntrykkene blir borte, og jeg forsto veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte. Jeg forsto følelsene, jeg forsto hvordan følelsene oppstår, jeg forsto hvordan følelsene blir borte, og jeg forsto veien som fører til at følelsene blir borte. Jeg forsto identifikasjonene, jeg forsto hvordan identifikasjonene oppstår, jeg forsto hvordan identifikasjonene blir borte, og jeg forsto veien som fører til at identifikasjonene blir borte. Jeg forsto reaksjonene, jeg forsto hvordan reaksjonene oppstår, jeg forsto hvordan reaksjonene blir borte, og jeg forsto veien som fører til at reaksjonene blir borte. Jeg forsto hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår, jeg forsto hvordan den skjelnende bevisstheten blir borte, og jeg forsto veien som fører til at den skjelnende bevisstheten blir borte.

Hva menes med primærsanseinntrykk, munk? Primærsanseinntrykkene oppstår fra de fire grunnegenskapene og virkningene av de fire grunnegenskapene. Dette kalles primærsanseinntrykk, munk. Primærsanseinntrykkene oppstår som følge av påvirkninger. Hvis disse påvirkningene blir borte, blir også primærsanseinntrykkene borte. Og dette er den åttedelte veien som fører til at primærsanseinntrykkene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

De filosofene eller brahmanene som forstår primærsanseinntrykk på denne måten, som på denne måten forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, som på denne måten

forstår hvordan primærsanseinntrykkene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte, de mister lysten på primærsanseinntrykk, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår primærsanseinntrykk på denne måten, som på denne måten forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, som på denne måten forstår hvordan primærsanseinntrykkene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte, de mister lysten på primærsanseinntrykk, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så følelser, munk? Det finnes seks grupper av følelser: følelser som oppstår ut fra synsinntrykk, følelser som oppstår ut fra hørselsinntrykk, følelser som oppstår ut fra duftinntrykk, følelser som oppstår ut fra smaksinntrykk, følelser som oppstår ut fra berøringsinntrykk, og følelser som oppstår ut fra tankeinntrykk. Dette kalles følelser, munk. Følelsene oppstår som følge av inntrykk. Hvis disse inntrykkene blir borte, blir også følelsene borte. Og dette er den åttedelte veien som fører til at følelsene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

De filosofene eller brahmanene som forstår følelser på denne måten, som på denne måten forstår hvordan følelsene oppstår, som på denne måten forstår hvordan følelsene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at følelsene blir borte, de mister lysten på følelser, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår følelser på denne måten, som på denne måten forstår hvordan følelsene oppstår, som på denne måten forstår hvordan følelsene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at følelsene blir borte, de mister lysten på følelser, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så identifikasjoner, munk? Det finnes seks grupper av identifikasjoner: identifikasjon av primærsanseinntrykk, identifikasjon av lyder, identifikasjon av dufter, identifikasjon av smaker, identifikasjon av berøringer og identifikasjon av ideer. Dette kalles

identifikasjoner, munker. Identifikasjonene oppstår som følge av inntrykk. Hvis disse inntrykkene blir borte, blir også identifikasjonene borte. Og dette er den åttedelte veien som fører til at identifikasjonene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

De filosofene eller brahmanene som forstår identifikasjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at identifikasjonene blir borte, de mister lysten på identifikasjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår identifikasjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at identifikasjonene blir borte, de mister lysten på identifikasjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så reaksjoner, munker? Det finnes seks grupper av intensjoner: intensjon knyttet til primærsanseinntrykk, intensjon knyttet til lyder, intensjon knyttet til dufter, intensjon knyttet til smaker, intensjon knyttet til berøringer og intensjon knyttet til ideer. Dette kalles reaksjoner, munker. Reaksjonene oppstår som følge av inntrykk. Hvis disse inntrykkene blir borte, blir også reaksjonene borte. Og dette er den åttedelte veien som fører til at reaksjonene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

De filosofene eller brahmanene som forstår reaksjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at reaksjonene blir borte, de mister lysten på reaksjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår reaksjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at reaksjonene blir borte, de mister lysten på reaksjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte.

Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så skjelnende bevissthet, munk? Det finnes seks grupper av skjelnende bevissthet: synsbevissthet, hørselsbevissthet, luktebevissthet, smaksbevissthet, kroppsbevissthet og sinnsbevissthet. Dette kalles skjelnende bevissthet, munk. Bevisstheten oppstår som følge av splittelsen i subjekt og objekt. Hvis splittelsen i subjekt og objekt tar slutt, tar også den skjelnende bevisstheten slutt. Og dette er den åttedelte veien som fører til at den skjelnende bevisstheten skal ta slutt: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

De filosofene eller brahmanene som forstår bevissthet på denne måten, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten oppstår, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at bevisstheten blir borte, de mister lysten på bevissthet, de lar seg ikke lenger beruse av den og de oppnår at den blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår bevissthet på denne måten, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten oppstår, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at bevisstheten blir borte, de mister lysten på bevissthet, de lar seg ikke lenger beruse av den og de oppnår at den blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

3.1.6.5 (22.57) Sju punkter

Sattaṭṭhānasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattṭhī, sa han:

“En munk som har god greie på sju punkter og kan foreta en analyse på tre måter, er hel og erfaren i denne læren og treningsdisiplinen og kan kalles en fremragende person.

Hva vil det si at han har god greie på sju punkter? Det er når en munk forstår primærsanseinntrykk, når han forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, når han forstår hvordan primærsanseinntrykkene blir borte, og når han forstår veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte, når han forstår fordelene ved primærsanseinntrykk, når han forstår ulempene ved primærsanseinntrykk og når han forstår hvordan han frir seg fra primærsanseinntrykk. Det er når han forstår følelser, når han forstår hvordan følelsene oppstår, når han forstår hvordan følelsene blir borte, og når han forstår veien som fører til at følelsene blir borte, når han forstår fordelene ved følelser, når han forstår ulempene ved følelser og når han forstår hvordan han frir seg fra følelser. Det er når han forstår identifikasjoner, når han forstår hvordan identifikasjonene oppstår, når han forstår hvordan identifikasjonene blir borte, og når han forstår veien som fører til at identifikasjonene blir borte, når han forstår fordelene ved identifikasjoner, når han forstår ulempene ved identifikasjoner og når han forstår hvordan han frir seg fra identifikasjoner. Det er når han forstår reaksjoner, når han forstår hvordan reaksjonene oppstår, når han forstår hvordan reaksjonene blir borte, og når han forstår veien som fører til at reaksjonene blir borte, når han forstår fordelene ved reaksjoner, når han forstår ulempene ved reaksjoner og når han forstår hvordan han frir seg fra reaksjoner. Det er når han forstår den skjelnende bevisstheten, når han forstår hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår, når han forstår hvordan den skjelnende bevisstheten blir borte, og når han forstår veien som fører til at den skjelnende bevisstheten blir borte, når han forstår fordelene ved den skjelnende bevisstheten, når han forstår ulempene ved den skjelnende bevisstheten og når han forstår hvordan han frir seg fra den skjelnende bevisstheten.

Hva menes med primærsanseinntrykk, munk? Primærsanseinntrykkene oppstår fra de fire grunnegenskapene og virkningene av de fire grunnegenskapene. Dette kalles primærsanseinntrykk, munk. Primærsanseinntrykkene oppstår som følge av påvirkninger. Hvis disse påvirkningene blir borte, blir også primærsanseinntrykkene borte. Og dette er den

åttedelte veien som fører til at primærsanseinntrykkene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

Fordelen ved primærsanseinntrykkene er den glede og lykke som de skaper. Ulempen ved primærsanseinntrykkene er at de er forgjengelige, utilfredsstillende og underlagt forandringenes lov. Man kan fri seg fra primærsanseinntrykkene ved å slippe taket i dem og fordrive lyster og lidenskaper.

De filosofene eller brahmanene som forstår primærsanseinntrykk på denne måten, som på denne måten forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, som på denne måten forstår hvordan primærsanseinntrykkene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte, de mister lysten på primærsanseinntrykk, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår primærsanseinntrykk på denne måten, som på denne måten forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, som på denne måten forstår hvordan primærsanseinntrykkene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte, de mister lysten på primærsanseinntrykk, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så følelser, munker? Det finnes seks grupper av følelser: følelser som oppstår ut fra synsinntrykk, følelser som oppstår ut fra hørselsinntrykk, følelser som oppstår ut fra duftinntrykk, følelser som oppstår ut fra smaksinntrykk, følelser som oppstår ut fra berøringsinntrykk, og følelser som oppstår ut fra tankeinntrykk. Dette kalles følelser, munker. Følelsene oppstår som følge av inntrykk. Hvis disse inntrykkene blir borte, blir også følelsene borte. Og dette er den åttedelte veien som fører til at følelsene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

Fordelen ved følelsene er den glede og lykke som de skaper. Ulempen ved følelsene er at de er forgjengelige, utilfredsstillende og underlagt forandringenes lov. Man kan fri seg fra følelsene ved å slippe taket i dem og fordrive lyster og lidenskaper.

De filosofene eller brahmanene som forstår følelser på denne måten, som på denne måten forstår hvordan følelsene oppstår, som på denne måten forstår hvordan følelsene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at følelsene blir borte, de mister lysten på følelser, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de

oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår følelser på denne måten, som på denne måten forstår hvordan følelsene oppstår, som på denne måten forstår hvordan følelsene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at følelsene blir borte, de mister lysten på følelser, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så identifikasjoner, munk? Det finnes seks grupper av identifikasjoner: identifikasjon av primærsanseinntrykk, identifikasjon av lyder, identifikasjon av dufter, identifikasjon av smaker, identifikasjon av berøringer og identifikasjon av ideer. Dette kalles identifikasjoner, munk. Identifikasjonene oppstår som følge av inntrykk. Hvis disse inntrykkene blir borte, blir også identifikasjonene borte. Og dette er den åttedelte veien som fører til at identifikasjonene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

Fordelen ved identifikasjonene er den glede og lykke som de skaper. Ulempen ved identifikasjonene er at de er forgjengelige, utilfredsstillende og underlagt forandringenes lov. Man kan fri seg fra identifikasjonene ved å slippe taket i dem og fordrive lyster og lidenskaper.

De filosofene eller brahmanene som forstår identifikasjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at identifikasjonene blir borte, de mister lysten på identifikasjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår identifikasjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan identifikasjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at identifikasjonene blir borte, de mister lysten på identifikasjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så reaksjoner, munk? Det finnes seks grupper av intensjoner: intensjon knyttet til primærsanseinntrykk, intensjon knyttet til lyder, intensjon knyttet til dufter,

intensjon knyttet til smaker, intensjon knyttet til berøringer og intensjon knyttet til ideer. Dette kalles reaksjoner, munker. Reaksjonene oppstår som følge av inntrykk. Hvis disse inntrykkene blir borte, blir også reaksjonene borte. Og dette er den åttedelte veien som fører til at reaksjonene skal bli borte: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

Fordelen ved reaksjonene er den glede og lykke som de skaper. Ulempen ved reaksjonene er at de er forgjengelige, utilfredsstillende og underlagt forandringenes lov. Man kan fri seg fra reaksjonene ved å slippe taket i dem og fordrive lyster og lidenskaper.

De filosofene eller brahmanene som forstår reaksjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at reaksjonene blir borte, de mister lysten på reaksjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår reaksjoner på denne måten, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene oppstår, som på denne måten forstår hvordan reaksjonene blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at reaksjonene blir borte, de mister lysten på reaksjoner, de lar seg ikke lenger beruse av dem og de oppnår at de blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder.

Hva er så skjelnende bevissthet, munker? Det finnes seks grupper av skjelnende bevissthet: synsbevissthet, hørselsbevissthet, luktebevissthet, smaksbevissthet, kroppsbevissthet og sinnsbevissthet. Dette kalles skjelnende bevissthet, munker. Bevisstheten oppstår som følge av splittelsen i subjekt og objekt. Hvis splittelsen i subjekt og objekt tar slutt, tar også den skjelnende bevisstheten slutt. Og dette er den åttedelte veien som fører til at den skjelnende bevisstheten skal ta slutt: Rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

Fordelen ved den skjelnende bevisstheten er den glede og lykke som den skaper. Ulempen ved den skjelnende bevisstheten er at den er forgjengelig, utilfredsstillende og underlagt forandringenes lov. Man kan fri seg fra den skjelnende bevisstheten ved å slippe taket i den og fordrive lyster og lidenskaper.

De filosofene eller brahmanene som forstår bevissthet på denne måten, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten oppstår, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten

blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at bevisstheten blir borte, de mister lysten på bevissthet, de lar seg ikke lenger beruse av den og de oppnår at den blir borte. Når de oppnår dette, har de virkelig oppnådd noe godt, og de har fått fotfeste i denne læren og treningsdisiplinen.

De filosofene eller brahmanene som forstår bevissthet på denne måten, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten oppstår, som på denne måten forstår hvordan bevisstheten blir borte, og som på denne måten forstår veien som fører til at bevisstheten blir borte, de mister lysten på bevissthet, de lar seg ikke lenger beruse av den og de oppnår at den blir borte. Da har de oppnådd frihet, full frihet, og de er blitt hele. Siden de er blitt hele, går de ikke flere runder. På denne måten har en munk god greie på sju punkter.

Hva vil det si at han kan foreta en analyse på tre måter, munker? Det er når han foretar en analyse ut fra grunnegenskapene, en analyse ut fra sansefeltene og en analyse ut fra betinget tilblivelse. På den måten foretar han en analyse på tre måter. En munk som har god greie på sju punkter og kan foreta en analyse på tre måter, er hel og erfaren i denne læren og treningsdisiplinen og kan kalles en fremragende person.”

3.1.6.6 (22.58) En som har oppnådd fullkommen oppvåkning

Sammāsambuddhasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“En arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, slipper taket i primærsanseinntrykk slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han har oppnådd fullkommen oppvåkning. Og når en munk er frigjort gjennom visdom, når han slipper taket i primærsanseinntrykk slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han er frigjort gjennom visdom.

En arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, slipper taket i følelser slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han har oppnådd fullkommen oppvåkning. Og når en munk er frigjort gjennom visdom, når han slipper taket i følelser slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han er frigjort gjennom visdom.

En arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, slipper taket i identifikasjoner slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han har oppnådd fullkommen oppvåkning. Og når en munk er frigjort gjennom visdom, når han slipper taket i identifikasjoner slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han er frigjort gjennom visdom.

En arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, slipper taket i reaksjoner slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han har oppnådd fullkommen oppvåkning. Og når en munk er frigjort gjennom visdom, når han slipper taket i reaksjoner slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av dem, men gjør slutt og frir seg fra dem uten å involvere seg, sier vi han er frigjort gjennom visdom.

En arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, slipper taket i skjelnende bevissthet slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av den, men gjør slutt og frir seg fra den uten å involvere seg, sier vi han har oppnådd fullkommen oppvåkning. Og når en munk er frigjort gjennom visdom, når han slipper taket i skjelnende

bevissthet slik at han ikke lenger er lidenskapelig opptatt av de, men gjør slutt og frir seg fra de uten å involvere seg, sier vi han er frigjort gjennom visdom.

Men hva er da forskjellen på en arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, og en munk som er frigjort gjennom visdom? Hva er det skiller dem, munk?

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“En arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, er en som har bygd en vei som tidligere ikke var bygd, en som har ryddet en vei som tidligere ikke var ryddet, en som har fortalt om en vei ingen tidligere hadde fortalt om, en som kjenner veien og har god greie på den. Elevene hans følger denne veien, de går den veien der han gikk forut. Dette er forskjellen på en arahant som har kommet fram til sannheten og oppnådd fullkommen oppvåkning, og en munk som er frigjort gjennom visdom, munk.”

3.1.6.7 (22.59) Det vi ikke har full kontroll over

Anattalakkhaṇasutta

En gang da Mesteren var i Bārāṇasi, oppholdt han seg i hjorteparken Isipatana. Der henvendte han seg til de fem første munkene og sa:

“Munker.”

“Ja, Mester,” svarte de.

Mesteren sa:

“Kroppen er noe vi ikke har full kontroll over, munker. Hvis vi hadde hatt full kontroll over kroppen, da ville den ikke ha blitt syk, og da kunne vi bare ha ønsket at kroppen skulle være slik eller slik, så ville den ha blitt det. Men ettersom vi ikke har full kontroll over kroppen, blir den rammet av sykdom, og den blir ikke slik vi ønsker.

Vi har heller ikke full kontroll over følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller bevissthet, munker. Hvis vi hadde hatt full kontroll over disse, ville de ikke ha blitt rammet av sykdom, og de ville ha vært akkurat slik vi ønsker dem. Men ettersom vi ikke har full kontroll over følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet, blir de rammet av sykdom, og de blir ikke slik vi ønsker.

Hva mener dere, munker, er kroppen varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener dere, munker, er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Derfor bør vi si om alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.6.8 (22.60) Mahāli

Mahālisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren bodde i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesāli, kom licchavien Mahāli bort til ham. Han hilste høflig og satte seg ned. Så sa han:

“Pūraṇa Kassapa har sagt at det ikke finnes noen årsaker eller betingelser for at et vesen blir forurenset, vesener blir forurenset uten noen årsak eller betingelser. Og det finnes ingen årsak eller betingelser for at et vesen blir renset, vesener blir renset uten noen årsak eller betingelser. Hva sier du til dette, Mester?”

“Det finnes årsaker og betingelser for at et vesen blir forurenset, vesener blir forurenset ut fra årsaker og betingelser, Mahāli. Og det finnes årsaker og betingelser for at et vesen blir renset, vesener blir renset ut fra årsaker og betingelser.”

“Men hva er årsaken, hva er betingelsen for at vesener blir forurenset, Mester? Og hvordan blir de forurenset ut fra årsaker og betingelser?”

“Hvis primærsanseinntrykkene hadde vært utelukkende smertefulle, Mahāli, hvis de hadde vært fylt av smerte og ikke hadde gitt noen glede, ville ikke vesenene ha vært så lidenskapelig opptatt av dem. Men siden det finnes primærsanseinntrykk som gir glede og ikke er knyttet til smerter, blir vesenene lidenskapelig opptatt av dem. De binder seg til dem i lidenskap, og disse bindingene forurenser dem. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir forurenset, Mahāli. Slik blir de forurenset ut fra årsaker og betingelser.

Hvis følelsene hadde vært utelukkende smertefulle, Mahāli, hvis de hadde vært fylt av smerte og ikke hadde gitt noen glede, ville ikke vesenene ha vært så lidenskapelig opptatt av dem. Men siden det finnes følelser som gir glede og ikke er knyttet til smerter, blir vesenene lidenskapelig opptatt av dem. De binder seg til dem i lidenskap, og disse bindingene forurenser dem. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir forurenset, Mahāli. Slik blir de forurenset ut fra årsaker og betingelser.

Hvis identifikasjonene hadde vært utelukkende smertefulle, Mahāli, hvis de hadde vært fylt av smerte og ikke hadde gitt noen glede, ville ikke vesenene ha vært så lidenskapelig opptatt av dem. Men siden det finnes identifikasjoner som gir glede og ikke er knyttet til smerter, blir vesenene lidenskapelig opptatt av dem. De binder seg til dem i lidenskap, og

disse bindingene forurenses dem. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir forurenset, Mahāli. Slik blir de forurenset ut fra årsaker og betingelser.

Hvis reaksjonene hadde vært utelukkende smertefulle, Mahāli, hvis de hadde vært fylt av smerte og ikke hadde gitt noen glede, ville ikke vesenene ha vært så lidenskapelig opptatt av dem. Men siden det finnes reaksjoner som gir glede og ikke er knyttet til smerter, blir vesenene lidenskapelig opptatt av dem. De binder seg til dem i lidenskap, og disse bindingene forurenses dem. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir forurenset, Mahāli. Slik blir de forurenset ut fra årsaker og betingelser.

Hvis den skjelnende bevisstheten hadde vært utelukkende smertefull, Mahāli, hvis den hadde vært fylt av smerte og ikke hadde gitt noen glede, ville ikke vesenene ha vært så lidenskapelig opptatt av den. Men siden det finnes skjelnende bevissthet som gir glede og ikke er knyttet til smerter, blir vesenene lidenskapelig opptatt av den. De binder seg til den i lidenskap, og disse bindingene forurenses dem. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir forurenset, Mahāli. Slik blir de forurenset ut fra årsaker og betingelser.”

“Men hva er årsaken, hva er betingelsen for at vesener blir renses, Mester? Og hvordan blir de renses ut fra årsaker og betingelser?”

“Hvis primærsanseinntrykkene hadde vært utelukkende tiltalende, Mahāli, hvis de hadde vært fylt av glede og ikke hadde gitt noen smerte, ville ikke vesenene ha klart å slippe taket i dem. Men siden det finnes primærsanseinntrykk som gir smerte og er knyttet til smerter, klarer vesenene å slippe taket i dem. De slipper taket og lar lidenskapene kjølnes, og når lidenskapene kjølnes, blir de renses. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir renses, Mahāli. Slik blir de renses ut fra årsaker og betingelser.

Hvis følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene hadde vært utelukkende tiltalende, Mahāli, hvis de hadde vært fylt av glede og ikke hadde gitt noen smerte, ville ikke vesenene ha klart å slippe taket i dem. Men siden det finnes reaksjoner som gir smerte og er knyttet til smerter, klarer vesenene å slippe taket i dem. De slipper taket og lar lidenskapene kjølnes, og når lidenskapene kjølnes, blir de renses. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir renses, Mahāli. Slik blir de renses ut fra årsaker og betingelser.

Hvis den skjelnende bevisstheten hadde vært utelukkende tiltalende, Mahāli, hvis den hadde vært fylt av glede og ikke hadde gitt noen smerte, ville ikke vesenene ha klart å slippe taket i den. Men siden det finnes skjelnende bevissthet som gir smerte og er knyttet til smerter, klarer vesenene å slippe taket i den. De slipper taket og lar lidenskapene kjølnes, og

når lidenskapene kjølnes, blir de rensset. Dette er årsaken, dette er betingelsen for at vesener blir rensset, Mahāli. Slik blir de rensset ut fra årsaker og betingelser.”

3.1.6.9 (22.61) Det brenner

Ādittasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykkene brenner, munker. Følelsene brenner, identifikasjonene brenner, reaksjonene brenner og den skjelnende bevisstheten brenner. Når den edles elev har lært dette, slipper han taket i primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Når han slipper taket, kjølner lidenskapene og han blir fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.6.10 (22.62) Uttrykk og talemåter

Niruttipathasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Det finnes tre uttrykk, tre talemåter, tre formuleringer som forstandige filosofer og brahmaner ikke blander, ikke har blandet og aldri kommer til å blande, og som de ikke avviser. Hvilke tre? Et primærsanseinntrykk som er forbi, som er avsluttet og som har forandret seg, betegnes som ‘har vært’, det omtales som ‘har vært’. Det omtales ikke som ‘det er’, og det omtales ikke som ‘det kommer til å være’.

En følelse som er forbi, som er avsluttet og som har forandret seg, betegnes som ‘har vært’, den omtales som ‘har vært’. Den omtales ikke som ‘den er’, og den omtales ikke som ‘den kommer til å være’.

En identifikasjon som er forbi, som er avsluttet og som har forandret seg, betegnes som ‘har vært’, den omtales som ‘har vært’. Den omtales ikke som ‘den er’, og den omtales ikke som ‘den kommer til å være’.

En reaksjon som er forbi, som er avsluttet og som har forandret seg, betegnes som ‘har vært’, den omtales som ‘har vært’. Den omtales ikke som ‘den er’, og den omtales ikke som ‘den kommer til å være’.

En bevissthetstilstand som er forbi, som er avsluttet og som har forandret seg, betegnes som ‘har vært’, den omtales som ‘har vært’. Den omtales ikke som ‘den er’, og den omtales ikke som ‘den kommer til å være’.

Et primærsanseinntrykk som ennå ikke har blitt til, som ennå ikke har kommet til syne, betegnes som ‘det kommer til å være’, det omtales som ‘det kommer til å være’. Det omtales ikke som ‘det er’, og det omtales ikke som ‘det har vært’.

En følelse som ennå ikke har blitt til, som ennå ikke har kommet til syne, betegnes som ‘den kommer til å være’, den omtales som ‘den kommer til å være’. Den omtales ikke som ‘den er’, og den omtales ikke som ‘den har vært’.

En identifikasjon som ennå ikke har blitt til, som ennå ikke har kommet til syne, betegnes som ‘den kommer til å være’, den omtales som ‘den kommer til å være’. Den omtales ikke som ‘den er’, og den omtales ikke som ‘den har vært’.

En reaksjon som ennå ikke har blitt til, som ennå ikke har kommet til syne, betegnes som 'den kommer til å være', den omtales som 'den kommer til å være'. Den omtales ikke som 'den er', og den omtales ikke som 'den har vært'.

En bevissthetstilstand som ennå ikke har blitt til, som ennå ikke har kommet til syne, betegnes som 'den kommer til å være', den omtales som 'den kommer til å være'. Den omtales ikke som 'den er', og den omtales ikke som 'den har vært'.

Et primærsanseinntrykk som er til stede i øyeblikket, omtales som 'det er', det omtales som 'det er'. Det omtales ikke som 'det har vært', og det omtales ikke som 'det kommer til å være'.

En følelse som er til stede i øyeblikket, omtales som 'den er', den omtales som 'den er'. Den omtales ikke som 'den har vært', og den omtales ikke som 'den kommer til å være'.

En identifikasjon som er til stede i øyeblikket, omtales som 'den er', den omtales som 'den er'. Den omtales ikke som 'den har vært', og den omtales ikke som 'den kommer til å være'.

En reaksjon som er til stede i øyeblikket, omtales som 'den er', den omtales som 'den er'. Den omtales ikke som 'den har vært', og den omtales ikke som 'den kommer til å være'.

En bevissthetstilstand som er til stede i øyeblikket, omtales som 'den er', den omtales som 'den er'. Den omtales ikke som 'den har vært', og den omtales ikke som 'den kommer til å være'.

Dette er tre uttrykk, tre talemåter, tre formuleringer som forstandige filosofer og brahmaner ikke blander, ikke har blandet og aldri kommer til å blande, og som de ikke avviser.

Selv nihilistene Vassa og Bhañña i Ukkala, de som fornekte både årsak og virkning, avstår fra å kritisere og klandre disse tre uttrykkene, disse tre talemåtene, disse tre formuleringene. Og hvorfor? Fordi de er redde for kritikk, angrep, sinne og bebreidelser.”

3.1.7 Kapitlet om arahanter

Arahantavagga

3.1.7.1 (22.63) Involveringer

Upādiyamānasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Den som involverer seg, blir bundet av Māra. Den som ikke involverer seg, blir fri fra den onde.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Den som involverer seg i sanseinntrykk, blir bundet av Māra, Mester. Den som ikke involverer seg, blir fri fra den onde. Den som involverer seg i følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet blir bundet av Māra. Den som ikke involverer seg, blir fri fra den onde. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Den som involverer seg i sanseinntrykk, blir bundet av Māra, munk. Den som ikke involverer seg, blir fri fra den onde. Den som involverer seg i følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet blir bundet av Māra. Den som ikke involverer seg, blir fri fra den onde. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår

det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.' Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.2 (22.64) Innbilninger

Maññamānasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Den som innbiller seg noe, blir bundet av Māra. Den som ikke innbiller seg noe, blir fri fra den onde.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Den som innbiller seg sanseinntrykk, blir bundet av Māra, Mester. Den som ikke innbiller seg dette, blir fri fra den onde. Den som innbiller seg følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet blir bundet av Māra. Den som ikke innbiller seg dette, blir fri fra den onde. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Den som innbiller seg sanseinntrykk, blir bundet av Māra, Mester. Den som ikke innbiller seg dette, blir fri fra den onde. Den som innbiller seg følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet blir bundet av Māra. Den som ikke innbiller seg dette, blir fri fra den onde. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.3 (22.65) Nytelser

Abhinandamānasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Den som nyter noe, blir bundet av Māra. Den som ikke nyter noe, blir fri fra den onde.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Den som nyter sanseinstrykk, blir bundet av Māra, Mester. Den som ikke nyter dette, blir fri fra den onde. Den som nyter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet blir bundet av Māra. Den som ikke nyter dette, blir fri fra den onde. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Den som nyter sanseinstrykk, blir bundet av Māra, Mester. Den som ikke nyter dette, blir fri fra den onde. Den som nyter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet blir bundet av Māra. Den som ikke nyter dette, blir fri fra den onde. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.4 (22.66) Uvarig

Aniccasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Det som er uvarig, bør du slutte å ha lyst på, munk.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Sanseinntrykk er uvarige, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er uvarige, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Sanseinntrykk er uvarige, så dem bør du slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er uvarige, så dem bør du slutte å ha lyst på. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.5 (22.67) Utilfredsstillende

Dukkhasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Det som er utilfredsstillende, bør du slutte å ha lyst på, munk.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Sanseintrykk er utilfredsstillende, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er utilfredsstillende, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Sanseintrykk er utilfredsstillende, så dem bør du slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er utilfredsstillende, så dem bør du slutte å ha lyst på. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.6 (22.68) Det som ikke er deg selv

Anattasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Det som ikke er deg selv, bør du slutte å ha lyst på, munk.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Sanseinntrykk er ikke meg selv, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er ikke meg selv, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Sanseinntrykk er ikke deg selv, så dem bør du slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er ikke deg selv, så dem bør du slutte å ha lyst på. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.7 (22.69) Det som ikke er ditt eget

Anattaniyasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Det som ikke er ditt eget, bør du slutte å ha lyst på, munk.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Sanseinntrykk er ikke mine egne, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er ikke mine egne, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Sanseinntrykk er ikke dine egne, så dem bør du slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er ikke dine egne, så dem bør du slutte å ha lyst på. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.8 (22.70) Det som er berusende

Rajanīyasaṅghitasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Det som er berusende, bør du slutte å ha lyst på, munk.”

“Jeg forstår, Mester! Jeg forstår!”

“Hvordan forstår du detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga, munk?”

“Sanseinntrykk er berusende, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er berusende, så dem bør jeg slutte å ha lyst på. Slik forstår jeg detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som du ga, Mester.”

“Godt sagt, munk! Du har en god forståelse av detaljene i den læren jeg ga en kortfattet framstilling av. Sanseinntrykk er berusende, så dem bør du slutte å ha lyst på. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevissthet er berusende, så dem bør du slutte å ha lyst på. Slik skal du forstå detaljene i den kortfattede framstillingen av læren som jeg ga.”

Munken gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var denne munken blitt en arahant.

3.1.7.9 (22.71) Rādha

Rādhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, gikk Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Hvordan kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting, Mester?”

“Ethvert primærsanseinntrykk, Rādha , uansett om det er i fortid, nåtid eller framtid, om det er i oss selv eller utenfor oss selv, om det er lite eller stort, godt eller dårlig, nært eller fjernt – alle slike primærsanseinntrykk skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du klarer dette med oppmerksomhet og visdom, vil du finne full frihet.”

Det samme gjelder for følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Uansett om disse er i oss selv eller utenfor oss selv, om de er små eller store, gode eller dårlige, nære eller fjerne – alle slike følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du vet og ser dette, vil sinnet på alle måter slippe taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting.”

Rādha gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var Rādha blitt en arahant.

3.1.7.10 (22.72) Surādha

Surādhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, gikk Surādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Hvordan kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting, og det slipper taket i selvgodheten og finner full frihet og fred fra den, Mester?”

“Ethvert primærsanseinntrykk, Surādha, uansett om det er i fortid, nåtid eller framtid, om det er i oss selv eller utenfor oss selv, om det er lite eller stort, godt eller dårlig, nært eller fjernt – alle slike former skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du klarer dette med oppmerksomhet og visdom, vil du finne full frihet.”

Det samme gjelder for følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Uansett om disse er i oss selv eller utenfor oss selv, om de er små eller store, gode eller dårlige, nære eller fjerne – alle slike følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du klarer dette med oppmerksomhet og visdom, vil du finne full frihet.”

Surādha gledet seg over Mesterens ord, takket ham, reiste seg og tok avskjed ved å gå medsols rundt ham før han gikk. Så gikk han for seg selv og trente flittig og iherdig. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: ‘Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’ Og nå var Surādha blitt en arahant.

3.1.8 Kapitlet om mat

Khajjaniyavagga

3.1.8.1 (22.73) Fordeler og ulemper

Assādasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, sa han:

“En vanlig person som ikke har fått noen opplæring, kjenner ikke fordelene og ulempene ved primærsanseinntrykkene slik de virkelig er, og han vet heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Han kjenner ikke fordelene og ulempene ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten slik de virkelig er, og han vet heller ikke hvordan han skal fri seg fra den. Men den edles elev som kjenner læren, kjenner fordelene og ulempene ved primærsanseinntrykkene slik de virkelig er, og han vet også hvordan han skal fri seg fra dem. Han kjenner fordelene og ulempene ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten slik de virkelig er, og han vet også hvordan han skal fri seg fra den.”

3.1.8.2 (22.74) Hvordan de oppstår

Samudayasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“En vanlig person som ikke har fått noen opplæring, vet ikke hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, han vet ikke hvordan de blir borte, han kjenner ikke fordelene og ulempene med dem slik de virkelig er, og han vet heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Han vet ikke hvordan følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten oppstår, han vet ikke hvordan den blir borte han kjenner ikke fordelene og ulempene med den slik den virkelig er, og han vet heller ikke hvordan han skal fri seg fra den. Men den edles elev som kjenner læren, vet hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, han vet hvordan de blir borte, han kjenner fordelene og ulempene med dem slik de virkelig er, og han vet hvordan han skal fri seg fra dem. Han vet hvordan følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten oppstår, han vet hvordan den blir borte han kjenner fordelene og ulempene med den slik den virkelig er, og han vet hvordan han skal fri seg fra den.”

3.1.8.3 (22.75) Den andre teksten om hvordan de oppstår

Dutiyasamudayasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Den edles elev som kjenner læren, vet hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, han vet hvordan de blir borte, han kjenner fordelene og ulempene med dem slik de virkelig er, og han vet hvordan han skal fri seg fra dem. Han vet hvordan følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten oppstår, han vet hvordan den blir borte han kjenner fordelene og ulempene med den slik den virkelig er, og han vet hvordan han skal fri seg fra den.”

3.1.8.4 (22.76) Arahanter

Arahantasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Siden primærsanseinntrykkene er uvarige, er de utilfredsstillende, munker. Det som er utilfredsstillende er ikke deg selv, og det som ikke er deg selv, bør du se som det er med fullkommen visdom: ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Siden følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten er uvarig, er den utilfredsstillende, munker. Det som er utilfredsstillende er ikke deg selv, og det som ikke er deg selv, bør du se som det er med fullkommen visdom: ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’.

Når den edles elev som kjenner læren, ser det på denne måten, slipper han taket i primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket, kjølner lidenskapene og han blir fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Da er han en arahant, den fremste av alle levende vesener, den beste i hele verden.”

Slik talte Mesteren. Deretter la han til disse versene:

“Arahanter er sannelig lykkelige!
Det finnes ikke noe begjær i dem.
Egoismen er skåret bort
og vrangforestillingenes nett er brutt!

De har oppnådd frihet fra grådighet
og sinnet deres er klart og rent.
Verden kleber seg ikke til dem,
de er uten noe negativt, som guder!

De forstår personlighetsfaktorene,
de ferdes på sannhetens sju enger.
Disse gode menneskene fortjener ros,

de er den oppvåknedes egne sønner.

Disse store heltene vandrer

uten frykt eller angst.

De har fullført den trefoldige trening

og besitter de sju verdier.

Som store elefanter med ti krefter vandrer de

med sinnet i fullkommen ro.

Dette er de beste i verden!

Det finnes ikke noe begjær i dem.

De er vel bevandret i den dypeste visdom,

og dette er deres siste eksistens.

De er ikke avhengige av andre,

men har nådd inn til treningens kjerne.

De vakler ikke i sin innsikt,

de har fridd seg fra ny tilblivelse.

De har nådd fram til selvkontroll

og har seiret over verden.

De lar seg ikke friste av noe,

verken oppe, nede eller midt i mellom.

De utstøter sine løvebrøl

som fullkomment oppvåknete i verden.”

3.1.8.5 (22.77) Den andre teksten om arahanter

Dutiyārahantasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, sa han:

“Siden primærsanseinntrykkene er uvarige, er de utilfredsstillende, munker. Det som er utilfredsstillende er ikke deg selv, og det som ikke er deg selv, bør du se som det er med fullkommen visdom: ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Siden følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten er uvarig, er den utilfredsstillende, munker. Det som er utilfredsstillende er ikke deg selv, og det som ikke er deg selv, bør du se som det er med fullkommen visdom: ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’.

Når den edles elev som kjenner læren, ser det på denne måten, slipper han taket i primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket, kjølner lidenskapene og han blir fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Da er han en arahant, den fremste av alle levende vesener, den beste i hele verden.”

3.1.8.6 (22.78) Løven

Sīhasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvaththī, sa han:

“Om kvelden kommer løven, dyrenes konge, fram fra liggestedet sitt og strekker seg. Så ser den seg om til alle kanter og brøler tre ganger. Deretter går den ut på jakt. De fleste dyr som hører løven brøle, blir redde og engstelige. De som bor i jordhuler, smetter inn i hulene sine. De som bor i vannet, kaster seg ut i vannet. De som lever i skogen, løper inn mellom trærne og fuglene tar til vingene. Selv kongens elefanter, som står bundet med sterke bånd og lenker inne i byen eller landsbyen, blir så redde at de sprenger bånd og lenker, slipper urin og ekskrementer og løper hit og dit i panikk. Så stor makt har løven, dyrenes konge, over alle andre dyr, munkes, så sterk og mektig er den.

Slik er det også når en som har kommet fram til sannheten, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, står fram i verden, en arahant med fullkommen kunnskap og atferd, som er lykkelig, som er en som kjenner verden, – en uforlignelig trener for folk som kan trenes, – guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han gir undervisning i læren: ‘Slik er primærsanseinntrykk, slik oppstår de og slik går de til grunne. Slik er følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, slik oppstår den og slik går den til grunne.’

Når gudene, de som lever lenge, som er vakre og lykkelige og som har bodd lenge i høye palasser, hører han som har kommet fram til sannheten, gi undervisning i læren, blir de fleste av dem slått av redsel og faller skjelvende til marken. ‘Vi er visst forgjengelige, vi som trodde vi levde evig! Vi er visst uvarige, vi som trodde vi skulle vare til evig tid! Vi er visst ikke evige, vi som trodde vi hadde evig liv! Vi er visst forgjengelige, uvarige og uten evig liv, fanget i vår egen kropp!’ Så stor makt har han som har kommet fram til sannheten, over verden med alle dens guder, munkes, så sterk og mektig er han.”

Slik talte Mesteren. Deretter la han til disse versene:

“Når den oppvåkne har oppnådd innsikt,
setter han lærens hjul i bevegelse.
I hele verden med alle dens guder
er han en lærer uten likemann.

Han forklarer hvordan jeg-forestillinger oppstår
og likeså hvordan jeg-forestillinger tar slutt,
samt den edle åttedelte veien
som fører til at misnøyen faller til ro.

De gudene som lever så lenge,
som er både vakre og berømte,
ble fylt av frykt og redsel,
som jungelens dyr da de hørte løven.

‘Vi har ikke beseiret jeg-forestillingene,
vi er visst også forgjengelige!’
Dette innså de da de hørte
den frigjorte arahantens ord.”

3.1.8.7 (22.79) Fortært

Khajjanīyasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvathī, sa han:

“Enhver filosof eller brahman som husker tidligere oppholdssteder, husker bare de fem personlighetsfaktorene, ikke noe annet, munker. Hvilke fem? Når han husker at han opplevde de eller de primærsanseinntrykkene før i tiden, da husker han nettopp disse primærsanseinntrykkene. Når han husker at han opplevde de eller de følelsen før i tiden, da husker han nettopp disse følelsene. Når han husker at han opplevde de eller de identifikasjonene før i tiden, da husker han nettopp disse identifikasjonene. Når han husker at han opplevde de eller de reaksjonene før i tiden, da husker han nettopp disse reaksjonene. Når han husker at han opplevde den eller den skjelnende bevisstheten før i tiden, da husker han nettopp denne skjelnende bevisstheten.

Og hvorfor kalles det primærsanseinntrykk, munker? Det er fordi man stadig blir utsatt for nye påvirkninger. Man påvirkes av kulde, av varme, av sult, av tørst, av mygg, fluer, vind, sol og slanger. Derfor kalles det primærsanseinntrykk, fordi man stadig blir utsatt for nye påvirkninger.

Og hvorfor kalles det følelser, munker? Det er fordi vi føler. Vi føler behag, vi føler ubehag eller vi føler verken behag eller ubehag. Derfor kalles det følelser, fordi vi føler.

Og hvorfor kalles det identifikasjoner, munker? Det er fordi vi identifiserer. Vi identifiserer blått som blått, gult som gult, rødt som rødt og hvitt som hvitt. Derfor kalles det identifikasjoner, fordi vi identifiserer.

Og hvorfor kalles det reaksjoner, munker? Det er fordi vi reagerer med komplekse reaksjoner. Vi reagerer på primærsanseinntrykk, vi reagerer på følelser, vi reagerer på identifikasjoner, vi reagerer på andre reaksjoner og vi reagerer på den skjelnende bevisstheten. Derfor kalles det reaksjoner, fordi vi reagerer.

Og hvorfor kalles det skjelnende bevissthet, munker? Det er fordi vi skjelner. Vi skjelner mellom surt, bittert, skarpt, søtt, mildt, salt og usaltet. Derfor kalles det skjelnende bevissthet, fordi vi skjelner.

Når den edles elev som kjenner læren, ser dette, tenker han:

‘Akkurat nå blir jeg fortært av primærsanseinntrykkene. Jeg ble fortært av primærsanseinntrykkene tidligere også, akkurat slik jeg blir det nå. Hvis jeg fortsetter å nyte

primærsanseinntrykkene, kommer de til å fortære meg i framtiden også, akkurat slik de gjør det nå.’

Når han har tenkt dette, bryr han seg ikke lenger om fortidens primærsanseinntrykk, han lengter ikke etter framtidens primærsanseinntrykk, og han slipper taket i øyeblikkets primærsanseinntrykk, han lar seg ikke beruse av dem, men gjør slutt på dem.

‘Akkurat nå blir jeg fortært av følelsene. Jeg ble fortært av følelsene tidligere også, akkurat slik jeg blir det nå. Hvis jeg fortsetter å nyte følelsene, kommer de til å fortære meg i framtiden også, akkurat slik de gjør det nå.’

Når han har tenkt dette, bryr han seg ikke lenger om fortidens følelser, han lengter ikke etter framtidens følelser, og han slipper taket i øyeblikkets følelser, han lar seg ikke beruse av dem, men gjør slutt på dem.

‘Akkurat nå blir jeg fortært av identifikasjonene ... reaksjonene. Jeg ble fortært av reaksjonene tidligere også, akkurat slik jeg blir det nå. Hvis jeg fortsetter å nyte reaksjonene, kommer de til å fortære meg i framtiden også, akkurat slik de gjør det nå.’

Når han har tenkt dette, bryr han seg ikke lenger om fortidens reaksjoner, han lengter ikke etter framtidens reaksjoner, og han slipper taket i øyeblikkets reaksjoner, han lar seg ikke beruse av dem, men gjør slutt på dem.

‘Akkurat nå blir jeg fortært av den skjelnende bevisstheten. Jeg ble fortært av den skjelnende bevisstheten tidligere også, akkurat slik jeg blir det nå. Hvis jeg fortsetter å nyte den skjelnende bevisstheten, kommer de til å fortære meg i framtiden også, akkurat slik de gjør det nå.’

Når han har tenkt dette, bryr han seg ikke lenger om fortidens skjelnende bevissthet, han lengter ikke etter framtidens skjelnende bevissthet, og han slipper taket i øyeblikkets skjelnende bevissthet, han lar seg ikke beruse av dem, men gjør slutt på dem.

Hva mener dere, munk, er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener dere, munk, er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Dette vil si, munk, at den edles elev legger fra seg, han samler ikke. Han frir seg, han involverer seg ikke. Han viser bort, han holder ikke fast. Han slukker, han tenner ikke.

Hva vil det si at han legger fra seg, han samler ikke? Han legger fra seg primærsanseinntrykkene og samler ikke på dem. Han legger fra seg følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...den skjelnende bevisstheten, og samler ikke på dem. Hva vil det si at han frir seg og ikke involverer seg? Han frir seg fra primærsanseinntrykkene og involverer seg ikke i dem. Han frir seg fra følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...den skjelnende bevisstheten, og involverer seg ikke i dem. Hva vil det si at han viser bort og ikke holder fast? Han viser bort primærsanseinntrykkene og holder ikke fast på dem. Han viser bort følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...den skjelnende bevisstheten, og holder ikke fast på dem. Hva vil det si at han slukker og ikke tenner? Han slukker primærsanseinntrykkene og tenner dem ikke. Han slukker følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...den skjelnende bevisstheten, og tenner dem ikke.

Når den edles elev som kjenner læren, ser det på denne måten, slipper han taket i primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket, kjølner lidenskapene og han blir fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Det vil si, munk, at munken verken legger fra seg eller samler, siden han er ferdig med å legge fra seg. Han verken frir seg eller involverer seg, siden han er ferdig med å fri seg. Han verken viser bort eller holder fast, siden han er ferdig med å vise bort. Han verken slukker eller tenner, siden han er ferdig med å slukke.

Hva er det han verken legger fra seg eller samler? Siden han er ferdig med å legge fra seg primærsanseinntrykkene, verken legger han dem fra seg eller samler dem. Siden han er ferdig med å legge fra seg følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, verken legger han den fra seg eller samler den. Hva er det han verken frir seg fra eller involverer seg i, siden han er ferdig med å legge fra seg? Siden han er ferdig med å fri seg fra primærsanseinntrykkene, verken frir han seg fra dem eller involverer seg i dem. Siden han er ferdig med å fri seg fra følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, verken frir han seg fra den eller involverer seg i den. Hva er det han verken viser bort eller holder fast, siden han er ferdig med å fri seg? Siden han er ferdig med å vise bort primærsanseinntrykkene, verken viser han dem bort eller holder dem fast. Siden han er ferdig med å vise bort følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, verken viser han den bort eller holder den fast. Hva er det han verken tenner eller slukker, siden han er ferdig med å vise bort? Siden han er ferdig med å slukke primærsanseinntrykkene, verken tenner eller slukker han dem. Siden han er ferdig med å slukke følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, verken tenner eller slukker han den. Og siden han er ferdig med å slukke, er sinnet hans så fritt at alle guder med Indra, Brahma og Herren lovpriser ham selv langt borte fra:

Vi bøyer oss for deg, du edle menneske!

Vi bøyer oss for deg, du fremste blant mennesker,

selv om vi slett ikke forstår

de dype tankene du har.”

3.1.8.8 (22.80) Munkene

Pinḍolyasutta

En gang da Mesteren var hos sakyane, bodde han i fikenlunden ved Kapilavatthu. En morgen irectesatte han munkene i en eller annen sak. Så kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk til Kapilavatthu for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og spist maten sin, gikk han til Storskogen og satte seg under et vilva-tre for å være der den dagen.

Mens Mesteren satt der for seg selv, tenkte han:

“Jeg har klart å etablere et munkefellesskap. Her finnes det munkersom er nye, som nylig har forlatt hjemmet og sluttet seg til denne læren og treningsdisiplinen. Hvis de ikke får se meg, kan det hende de vil bli forvirret og komme i ulykke, på samme måte som en kalv kan bli forvirret og komme i ulykke hvis den ikke ser moren sin. På samme måte finnes det munkersom er nye, som nylig har forlatt hjemmet og sluttet seg til denne læren og treningsdisiplinen. Hvis de ikke får se meg, kan det hende de vil bli forvirret og komme i ulykke, på samme måte som et lite frø kan visne og dø hvis det ikke får vann. Nettopp slik finnes det munkersom er nye, som nylig har forlatt hjemmet og sluttet seg til denne læren og treningsdisiplinen. Hvis de ikke får se meg, kan det hende de vil bli forvirret og komme i ulykke. Kanskje jeg bør hjelpe dette munkefellesskapet slik jeg har hjulpet munkene tidligere?

Brahma Sahampati forsto hva Mesteren tenkte. Like raskt som når en kraftig mann bøyer eller retter ut armen, forsvant han fra Brahmas verden og kom til syne framfor Mesteren. Han la ytterkappen over den ene skulderen, la hendene mot hverandre og løftet dem, mens han bøyde seg for Mesteren og sa:

“Slik er det, Mester, slik er det! Du har klart å etablere et munkefellesskap. Her finnes det munkersom er nye, som nylig har forlatt hjemmet og sluttet seg til denne læren og treningsdisiplinen. Hvis de ikke får se deg, kan det hende de vil bli forvirret og komme i ulykke, på samme måte som en kalv kan bli forvirret og komme i ulykke hvis den ikke ser moren sin. På samme måte finnes det munkersom er nye, som nylig har forlatt hjemmet og sluttet seg til denne læren og treningsdisiplinen. Hvis de ikke får se deg, kan det hende de vil bli forvirret og komme i ulykke, på samme måte som et lite frø kan visne og dø hvis det ikke får vann. Nettopp slik finnes det munkersom er nye, som nylig har forlatt hjemmet og sluttet seg til denne læren og treningsdisiplinen. Hvis de ikke får se deg, kan det hende de

vil bli forvirret og komme i ulykke. Gled deg over munkefellesskapet, Mester, og veiled dem! Hjelp dette munkefellesskapet slik du har hjulpet munkene tidligere!”

Mesteren samtykket i taushet. Da Brahma Sahampati så at Mesteren samtykket, tok han høflig avskjed med ham og gikk en gang medsols rundt ham før han forsvant.

Da kvelden kom, reiste Mesteren seg fra sin ensomme meditasjon, gikk til fikenlunden og satte seg på den plassen som sto klar for ham. Så brukte han sin myndighet til å slippe fram munkene en og to om gangen, og de gikk fram og hilste ærbødig på ham før de satte seg ned. Da alle hadde satt seg, sa Mesteren:

“Det å motta matgaver, er en krevende levevei, munk. Folk sier jo at en tiggermunk streifer omkring med bollen i handa. Likevel er det en levevei som sønner av god familie velger bevisst for å oppnå et mål. De blir ikke drevet til det av noen konge, av tyver, av gjeld, av frykt eller fordi de har mistet sin levevei, men fordi de tenker som så: ‘Jeg er et offer for fødsel, alderdom, død, sorger, klager, smerter, mismot og jammer. Men selv om jeg er et offer for smerter og blir plaget av dem, skal jeg prøve å gjøre slutt på hele denne bunten av smerter.’

Dermed forlater denne sønnen av god familie sitt hjem og går ut i hjemløsheten. Men han har kanskje fortsatt sterke drifter og begjær etter sansenytelser, onde tanker og et fordervet sinn, slik at han er uoppmerksom, han mangler klar forståelse og konsentrasjon, tankene går i alle retninger og han har ingen kontroll over sansene sine. Det er som om en vedkubbe fra et likbål, med fyr i begge ender, skulle bli lagt ned i en gjødselhaug. Da vil den verken antenne noe brensel i landsbyen eller i skogen. Med denne lignelsen beskriver jeg den mannen som har sagt fra seg hus og eiendom, men som ikke lever som en sann munk.

Det finnes tre slags usunne tanker, munk. Det er tanker om sansenytelser, om å gjøre skade og begå vold. Hvordan kan disse tre usunne tankene stoppes, munk? Det er ved å praktisere de fire festepunktene for oppmerksomheten, eller ved å utvikle konsentrasjon uten objekt. Og egentlig holder det å utvikle konsentrasjon uten objekt. Når man øver flittig på konsentrasjon uten objekt, gir det store frukter og mange fordeler.

Det finnes to slags forventninger, munk. Det er forventninger om noe som skal skje, og det er forventninger om noe som ikke skal skje. I den forbindelse tenker den edles elev som kjenner læren: ‘Finnes det noe her i verden jeg kan involvere meg i uten at det gir dårlige resultater?’ Og han innser: ‘Det finnes ikke noe her i verden jeg kan involvere meg i uten at det gir dårlige resultater. Hvis jeg involverer meg i primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, vil disse involveringene skape

forventningsmønstre. Ut fra disse forventningsmønstrene skjer tilblivelse, og ut fra tilblivelsen oppstår forfall og undergang, sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Det er slik all denne lidelsen oppstår.’

Hva mener dere, munk, er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener dere, munk, er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.8.9 (22.81) Pālileyyaka

Pālileyyasutta

En gang var Mesteren i Ghosita-parken i Kosambi. En morgen kledde Mesteren på seg, tok kappe og bolle og gikk in til Kosambi for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og spist, ryddet han soveplassen sin, tok kappe og bolle og gikk sin vei alene, uten å si noe til sine oppassere eller til munkefellesskapet.

Litt etter at Mesteren hadde gått, gikk en munk bort til Ānanda og fortalte dette.

Ānanda svarte:

“Når Mesteren går sin vei alene, er det fordi han har lyst til å være alene. Da bør ikke noen følge etter ham.”

Mesteren vandret til han kom til Pālileyyaka. Der slo han seg til under et vakkert sal-tre. Noe senere gikk en flokk munker bort til Ānanda, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa de:

“Nå er det lenge siden vi har hørt Mesteren snakke om læren, Ānanda. Vi vil så gjerne høre ham forklare læren!”

Da gikk Ānanda sammen med munkene til det vakre sal-treet i Pālileyyaka. De hilste høflig på Mesteren og satte seg ned. Da de hadde satt seg, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte Mesteren dem med ord om læren.

Mens de satt slik, kom en av munkene til å undres over følgende: ‘Hvordan kan man vite, hvordan kan man se at de negative tendensene i sinnet er fullstendig utryddet?’

Mesteren forsto hva munken tenkte på, så han sa:

“Jeg har forklart læren grundig og undervist i den, munk. Jeg har forklart og undervist grundig i de fire hovedområdene for oppmerksomheten. Jeg har forklart og undervist grundig i de fire rette bestrebelsene. Jeg har forklart og undervist grundig i de fire grunnlagene for suksess. Jeg har forklart og undervist grundig i de fem evnene. Jeg har forklart og undervist grundig i de fem kreftene. Jeg har forklart og undervist grundig i de sju oppvåkningsfaktorene. Og jeg har forklart og undervist grundig i den åttedelte veien. Men til tross for at jeg på denne måten har forklart læren grundig og undervist i den, er det en munk som sitter her og lurar på hvordan man kan vite, hvordan man kan se at de negative tendensene er fullstendig utryddet.

Så hvordan kan man da vite, hvordan kan man se at de negative tendensene i sinnet er fullstendig utryddet, munker? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, mener at primærsanseinntrykkene er hans egne. Men denne meningen er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig utryddet.

Så kan det hende han ikke mener at primærsanseinntrykkene er hans egne, men at primærsanseinntrykkene utgjør hans selv. Men denne meningen er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig utryddet.

Så kan det hende han ikke mener at primærsanseinntrykkene er hans egne, og ikke at primærsanseinntrykkene utgjør hans selv, men at primærsanseinntrykkene er i han selv. Men denne meningen er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig utryddet.

Så kan det hende han ikke mener at primærsanseinntrykkene er hans egne, ikke at primærsanseinntrykkene utgjør hans selv, og ikke at primærsanseinntrykkene er i han selv, men at hans selv er i primærsanseinntrykkene. Men denne meningen er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig utryddet.

Så kan det hende han ikke mener at primærsanseinntrykkene er hans egne, ikke at primærsanseinntrykkene utgjør hans selv, ikke at primærsanseinntrykkene er i han selv, og ikke at hans selv er i primærsanseinntrykkene, men at følelsene er hans egne, at følelsene utgjør hans selv, at følelsene er i han selv eller at han selv er i følelsene ... at identifikasjonene ... at reaksjonene ... at den skjelnende bevisstheten er hans egen, at den skjelnende bevisstheten utgjør hans selv, at den skjelnende bevisstheten er i han selv, eller at hans selv er i den skjelnende bevisstheten. Men denne meningen er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig utryddet.

Så kan det hende han ikke mener at primærsanseinntrykkene er hans egne ... at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... eller at hans selv er i den skjelnende bevisstheten, men har følgende teori: 'Dette jeg'et er selve verden. Jeg kommer til å bli evig og uforanderlig!' Men denne evighetsteorien er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig

og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig uttryddet.

Så kan det hende han ikke mener at primærsanseinntrykkene er hans egne ... at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... eller at hans selv er i den skjelnende bevisstheten, og han holder seg heller ikke til teorien om at dette jeg'et er selve verden, og at han kommer til å bli evig og uforanderlig! Men han har følgende teori: 'Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville ikke noe ha tilhørt meg. Jeg kommer til å slutte å eksistere, og da kommer heller ikke noe til å tilhøre meg.' Men denne teorien om avslutning er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig uttryddet.

Så kan det hende han ikke mener at primærsanseinntrykkene er hans egne ... at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... eller at hans selv er i den skjelnende bevisstheten, og han holder seg heller ikke til teorien om at dette jeg'et er selve verden, og at han kommer til å bli evig og uforanderlig! Han har heller ikke følgende teori: 'Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville ikke noe ha tilhørt meg. Jeg kommer til å slutte å eksistere, og da kommer heller ikke noe til å tilhøre meg.' Han er derimot usikker og i tvil om hva som er den sanne lære. Men denne tvilen er bare hans reaksjon, munker. Hva er så grunnen, hva er årsaken til denne reaksjonen? Hvordan blir den til? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, vet ikke nok om de følelsene han opplever, så dermed oppstår det begjær i ham, noe som igjen skaper en reaksjon, og denne reaksjonen er kortvarig og styrt av omstendighetene. Dette begjæret er også kortvarig og styrt av omstendighetene. Denne følelsen er kortvarig og styrt av omstendighetene, denne sansekontakten er kortvarig og styrt av omstendighetene, og uvitenheten er også uvarig og styrt av omstendighetene. På den måten kan man vite, på den måten kan man se at de negative tendensene blir fullstendig uttryddet."

3.1.8.10 (22.82) Fullmånenatten

Puṇṇamasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatti, holdt han til i Migāras mors paviljong i Østparken sammen med en stor forsamling munk. En fullmånenatt den femtende i måneden satt han utendørs omgitt av munkeforsamlingen. Da reiste en munk seg, la kappen over den ene skulderen, hilste Mesteren med håndflatene lagt mot hverandre og sa:

“Jeg vil gjerne spørre deg om noe, hvis du tillater det, Mester.”

“Sett deg ned igjen, munk, og spør om hva du vil.”

“Ja vel, Mester,” svarte munken og satte seg. Så sa han:

“De fem involveringsgruppene, Mester, er ikke det forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen?”

“Jo, det er disse som er de fem involveringsgruppene, munk.”

“Hva er grunnlaget for disse fem involveringsgruppene, Mester?”

“Det er begjæret som er grunnlaget for disse fem involveringsgruppene, munk.”

“Er denne involveringen det samme som de fem involveringsgruppene, Mester, eller er den noe annet enn de fem involveringsgruppene?”

“Denne involveringen er verken det samme som de fem involveringsgruppene eller noe annet enn dem, munk. Det er det lidenskapelige begjæret som er involveringen.”

Munken takket for svaret og stilte et nytt spørsmål:

“Kan det finnes det en kjerne av lidenskapelig begjær i de fem involveringsgruppene, Mester?”

“Det kan finnes, munk,” svarte Mesteren. “Det kan tenkes at en munk tenker at han i framtiden gjerne vil oppleve de eller de primærsanseinntrykkene i framtiden, de eller de følelsene, de eller de identifikasjonene, de eller de reaksjonene eller de eller de bevissthetstilstandene. På den måten kan det finnes en kjerne av lidenskapelig begjær i de fem involveringsgruppene.”

Munken takket for svaret og stilte et nytt spørsmål:

“Hvorfor blir disse gruppene kalt grupper, Mester?”

“Det som kalles formgruppen eller gruppen av primærsanseinntrykk, omfatter alle primærsanseinntrykk i fortid, framtid og nåtid, de være seg indre eller ytre, grove eller subtile,

gode eller dårlige, nære eller fjerne. På samme måten er det med gruppen av følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller bevissthetstilstander. De omfatter alle disse i fortid, framtid og nåtid, de være seg indre eller ytre, grove eller subtile, gode eller dårlige, nære eller fjerne, munk.”

Munken takket for svaret og stilte et nytt spørsmål:

“Hva er årsaken, hva er betingelsen for at forminvolveringsgruppen blir betegnet som forminvolveringsgruppe, at følelsesinvolveringsgruppen blir betegnet som følelsesinvolveringsgruppe, at identifikasjonsinvolveringsgruppen blir betegnet som identifikasjonsinvolveringsgruppe, at reaksjonsinvolveringsgruppen blir betegnet som reaksjonsinvolveringsgruppe og at bevissthetsinvolveringsgruppen blir betegnet som bevissthetsinvolveringsgruppe, Mester?”

“De fire grunnegenskapene er årsaken og betingelsen for at forminvolveringsgruppen blir betegnet som forminvolveringsgruppe. Persepsjonene er årsaken og betingelsen for at følelsesinvolveringsgruppen blir betegnet som følelsesinvolveringsgruppe. Persepsjonene er årsaken og betingelsen for at identifikasjonsinvolveringsgruppen blir betegnet som identifikasjonsinvolveringsgruppe. Persepsjonene er årsaken og betingelsen for at reaksjonsinvolveringsgruppen blir betegnet som reaksjonsinvolveringsgruppe. Splittelsen i objekt og subjekt er årsaken og betingelsen for at bevissthetsinvolveringsgruppen blir betegnet som bevissthetsinvolveringsgruppe, munk.”

Munken takket for svaret og stilte et nytt spørsmål:

“Hvordan er personlighetsteorier, Mester?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydes lære, betrakter form, eller primærsanseinntrykk, som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Slik er personlighetsteoriene, munk.”

Munken takket for svaret og stilte et nytt spørsmål:

“Hvordan unngår man at det oppstår noen personlighetsteorier, Mester?”

“En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyde personers lære, som er vel bevandret i de opphøyde personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Slik unngår han at det oppstår noen personlighetsteorier, munk.”

Munken takket for svaret og stilte et nytt spørsmål:

“Hva er fordelene ved primærsanseinntrykkene, Mester? Hva er ulempene ved dem og hvordan frir man seg fra dem? Hva er fordelene ved følelsene ... ved identifikasjonene ... ved reaksjonene ... ved den skjelnende bevisstheten? Hva er ulempene ved den og hvordan frir man seg fra den?”

“Fordelen ved primærsanseinntrykkene er den glede og lykke som de skaper. Ulempen ved primærsanseinntrykkene er at de er forgjengelige, utilfredsstillende og underlagt forandringenes lov. Man kan fri seg fra primærsanseinntrykkene ved å slippe taket i og fordrive lyster og lidenskaper. Fordelen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten er den glede og lykke som den skaper. Ulempen ved den skjelnende bevisstheten er at den er forgjengelig, utilfredsstillende og underlagt forandringenes lov. Man kan fri seg fra den skjelnende bevisstheten ved å slippe taket i den og fordrive lyster og lidenskaper.”

Munken takket for svaret og stilte et nytt spørsmål:

“Hvordan kan man vite, hvordan kan man se at det ikke finnes noen tendenser til stolthet over meg og mitt verken angående denne kroppen med sin bevissthet eller angående noen ytre ting, Mester?”

“Med sann visdom ser man som det er om alle primærsanseinntrykk i fortid, framtid og nåtid, de være seg indre eller ytre, grove eller subtile, gode eller dårlige, nære eller fjerne ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Med sann visdom ser man som

det er om alle følelser ... alle identifikasjoner ... alle reaksjoner ... all skjelnende bevissthet i fortid, framtid og nåtid, den være seg indre eller ytre, grov eller subtil, god eller dårlig, nær eller fjern 'dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg'. Slik kan man vite, hvordan kan man se at det ikke finnes noen tendenser til stolthet over meg og mitt verken angående denne kroppen med sin bevissthet eller angående noen ytre ting, munk.”

Da var det en munk som tenkte som så:

“Da er altså verken primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet meg selv. Hvordan kan da handlinger som er begått av ikke-selv berøre meg selv?”

Mesteren forsto hva han tenkte, og sa:

“Nå kan det tenkes at en eller annen uvitende tosk blir ført på villspor av sitt eget begjær, vil overgå lærerens ord og tenker som så: ‘Da er altså verken primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet meg selv. Hvordan kan da handlinger som er begått av ikke-selv berøre meg selv?’ Men jeg har allerede besvart slike motspørsmål, munk!”

Hva mener dere, munk, er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Hva mener dere, munk, er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei, Mester.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre,

så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’.

Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.9 Kapitlet om eldre munkar

Theravagga

3.1.9.1 (22.83) Ānanda

Ānandasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattī, talte Ānanda til munkene og sa:

“Venner!”

“Ja, min venn,” svarte munkene

Ānanda sa:

“Den ærverdige Puṇṇa, Mantāṇis sønn, var alltid meget hjelpsom da vi nylig hadde blitt munkar, mine venner. Han formante og veilede oss slik:

‘Når du tenker ‘jeg er’, skyldes det involveringer, Ānanda. Du klarer ikke å slippe taket. Og hva slags involveringer er det snakk om her, Ānanda? Du involverer deg i primærsanseinntrykkene og tenker ‘jeg er’. Da klarer du ikke å slippe taket. Du involverer deg i følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten og tenker ‘jeg er’. Da klarer du ikke å slippe taket.

Det er som når en ung mann eller kvinne som er glad i å pynte seg, ser speilbildet sitt i et rent og perfekt speil eller i en bolle med klart vann og involverer seg i dette speilbildet uten å klare å slippe taket i det. På samme måte skyldes det involveringer når du tenker ‘jeg er’, Ānanda. Du klarer ikke å slippe taket. Og hva slags involveringer er det snakk om her, Ānanda? Du involverer deg i primærsanseinntrykkene og tenker ‘jeg er’. Da klarer du ikke å slippe taket. Du involverer deg i følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten og tenker ‘jeg er’. Da klarer du ikke å slippe taket.

Hva mener du om dette, Ānanda, er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, min venn.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, min venn.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Hva mener du, Ānanda, er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.’

Puṇṇa, Mantāṇis sønn, var alltid meget hjelpsom da vi nylig hadde blitt munk, mine venner. På denne måten formante og veilede han oss. Og da jeg hadde hørt hvordan han underviste i læren, forsto jeg den fullt og helt.”

3.1.9.2 Tissa

Tissasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthi, snakket munken Tissa, som var Mesterens nevø, med mange munkere og sa:

“Jeg føler meg liksom nummen i hele kroppen, mine venner. Synet mitt er sløret, læren står ikke lenger klart for meg, sinnet mitt er sløvt og tiltaksløst, jeg har ingen glede av treningen og jeg føler meg svært usikker på læren.”

Da gikk mange av munkene til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte de hva Tissa hadde sagt. Mesteren henvendte seg til en av dem og sa:

“Gå til Tissa, munk, og si til ham at Mesteren ber ham komme.”

“Ja vel, Mester,” svarte munken og gjorde som han var bedt om. Han gikk til Tissa og sa:

“Mesteren ber deg komme, Tissa.”

“Ja vel,” svarte Tissa, gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg. Så sa Mesteren:

“Er det sant, Tissa, at du sa følgende til mange munkere: ‘Jeg føler meg liksom nummen i hele kroppen, mine venner. Synet mitt er sløret, læren står ikke lenger klart for meg, sinnet mitt er sløvt og tiltaksløst, jeg har ingen glede av treningen og jeg føler meg svært usikker på læren.’?”

“Ja, det er sant, Mester.”

“Hva mener du da om dette, Tissa: Hvis man ikke er fri for lidenskapelig begjær, brennende tørst og feberhet grådighet etter primærsanseinntrykk, og disse primærsanseinntrykkene så forandrer seg og blir annerledes, vil det da oppstå sorg, klage, smerte, mismot og jammer?”

“Ja, det vil det, Mester.”

“Bra, Tissa! Godt svart! Og hvis man ikke er fri for lidenskapelig begjær, brennende tørst og feberhet grådighet etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... bevissthetstilstander, og disse så forandrer seg og blir annerledes, vil det da oppstå sorg, klage, smerte, mismot og jammer?”

“Ja, det vil det, Mester.”

“Bra, Tissa! Godt svart! Slik er det. Hva mener du da om dette, Tissa: Hvis man er fri for lidenskapelig begjær, brennende tørst og feberhet grådighet etter primærsanseinntrykk, og disse primærsanseinntrykkene så forandrer seg og blir annerledes, vil det da oppstå sorg, klage, smerte, mismot og jammer?”

“Nei, det vil det ikke, Mester.”

“Bra, Tissa! Godt svart! Og hvis man er fri for lidenskapelig begjær, brennende tørst og feberhet grådighet etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... bevissthetstilstander, og disse så forandrer seg og blir annerledes, vil det da oppstå sorg, klage, smerte, mismot og jammer?”

“Nei, det vil det ikke, Mester.”

“Bra, Tissa! Godt svart! Slik er det. Hva mener du, Tissa, er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, min venn.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, min venn.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og

når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Det er som om det skulle være to personer, Tissa, der en av dem var godt kjent med veiene i området og den andre ikke kjente veiene. Så går han som ikke kjenner veiene, bort til han som kjenner dem, og spør om veien. Og den første svarer: 'Du ser den veien her? Følg den et stykke, så kommer du til et veiskille. Der skal du ikke ta til venstre, men til høyre. Etter et stykke kommer du forbi et tornekratt. Bare følg veien videre, så kommer du forbi ei stor myr. Følger du veien videre, komme du forbi et bratt stup. Og fortsetter du litt til langs veien, kommer du fram til ei vakker slette.'

Og her er forklaringen på denne lignelsen, Tissa. En person som ikke kjenner veiene er et vanlig menneske. En person som er godt kjent med veiene står for en arahant som har kommet fram til sannheten, en som har oppnådd fullkommen oppvåkning. Veiskillet står for den situasjonen der du ikke vet hva du skal velge. Veien til venstre står for den feilaktige åttedelte vei, det vil si feil syn, feil hensikt, feil tale, feil handling, feil levevei, feil bestrebelse, feil oppmerksomhet og feil konsentrasjon. Veien til høyre står for den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Tornekrattet står for uvitenhet. Den store myra står for sanselige nytelser. Det bratte stupet står for raseri og aggresjon. Den vakre sletta står for nibbana. Vær ved godt mot, Tissa, og vær glad! Jeg vil hjelpe deg med råd og veiledninger!"

Slik talte Mesteren, og Tissa gledet seg over hans ord.

3.1.9.3 (22.85) Yamaka

Yamakasutta

En gang da Sāriputta holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, fikk munken Yamaka denne feilaktige oppfatningen:

“Slik jeg forstår læren til han som har kommet fram til sannheten, kommer en munk som har fridd seg fra alle negative tendenser, til å bli helt borte når kroppen går i oppløsning, og han lever ikke videre etter døden.”

Flere munkers fikk høre dette. De gikk bort til Yamaka, snakket høflig med ham litt og spurte så:

“Er det sant at du sier dette, Yamaka: Slik jeg forstår læren til han som har kommet fram til sannheten, kommer en munk som har fridd seg fra alle negative tendenser, til å bli helt borte når kroppen går i oppløsning, og han lever ikke videre etter døden.”

“Ja, det er riktig,” svarte Yamaka. “Det er slik jeg forstår Mesterens lære.”

“Snakk ikke slik, min venn! Ikke feilsiter Mesteren! Det er ikke bra å feilsitere Mesteren! For Mesteren ar ikke sagt at en munk som har fridd seg fra alle negative tendenser, kommer til å bli helt borte når kroppen går i oppløsning ikke lever videre etter døden!”

Men til tross for at de andre munkene snakket slik til ham, var han sta, holdt på sitt og gjentok:

“Slik jeg forstår læren til han som har kommet fram til sannheten, kommer en munk som har fridd seg fra alle negative tendenser, til å bli helt borte når kroppen går i oppløsning, og han lever ikke videre etter døden.”

Da de andre munkene ikke klarte å få ham fra denne feilaktige oppfatningen, reiste de seg, gikk bort til Sāriputta og fortalte hva Yamaka hadde sagt.

“Det hadde vært fint om du ville gå bort til ham og hjelpe ham til bedre forståelse, Sāriputta,” sa de.

Sāriputta samtykket i taushet. Da kvelden kom, reiste han seg fra sitteplassen sin og gikk bort til Yamaka. De pratet litt høflig sammen før Sāriputta satte seg og sa:

“Er det sant at du har kommet fram til en slik skadelig oppfatning at du sier: Slik jeg forstår læren til han som har kommet fram til sannheten, kommer en munk som har fridd seg

fra alle negative tendenser, til å bli helt borte når kroppen går i oppløsning, og han lever ikke videre etter døden, Yamaka?”

“Ja, slik jeg forstår læren til han som har kommet fram til sannheten, kommer en munk som har fridd seg fra alle negative tendenser, til å bli helt borte når kroppen går i oppløsning, og han lever ikke videre etter døden.”

“Hva mener du om dette, Yamaka: er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, min venn.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, min venn.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt’, ‘dette er ikke meg’, ‘dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

“Hva mener du om dette, Yamaka: Betrakter du ham som er kommet fram til sannheten, som primærsanseinntrykk?”

“Nei, min venn, det gjør jeg ikke.”

“Hva mener du om dette, Yamaka: Betrakter du ham som er kommet fram til sannheten, som følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet?”

“Nei, min venn, det gjør jeg ikke.”

“Hva mener du om dette, Yamaka: Mener du at han som er kommet fram til sannheten, finnes i primærsanseinntrykkene?”

“Nei, min venn, det gjør jeg ikke.”

“Finnes han som er kommet fram til sannheten, utenfor primærsanseinntrykkene?”

“Nei, det gjør han ikke.”

“Finnes han som er kommet fram til sannheten, i følelsene ... utenfor følelsene ... i identifikasjonene ... utenfor identifikasjonene ... i reaksjonene ... utenfor reaksjonene ... i den skjelnende bevisstheten ... utenfor den skjelnende bevisstheten?”

“Nei, det gjør han ikke.”

“Så hva mener du da om dette, Yamaka: Mener du at han som er kommet fram til sannheten, er primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet?”

“Nei, det mener jeg ikke.”

“Mener du da at han som er kommet fram til sannheten, er uten primærsanseinntrykk ... uten følelser ... uten identifikasjoner ... uten reaksjoner ... uten skjelnende bevissthet?”

“Nei, det mener jeg ikke.”

“Men siden du ikke er i stand til å definere ham som er kommet fram til sannheten her i levende live, er det da særlig lurt av deg å påstå slik du gjør: ‘Slik jeg forstår læren til han som har kommet fram til sannheten, kommer en munk som har fridd seg fra alle negative tendenser, til å bli helt borte når kroppen går i oppløsning, og han lever ikke videre etter døden.’?”

“Nei, det var dumt av meg å hevde en slik feilaktig forestilling, min venn Sāriputta. Men nå som jeg har hørt hva du har å si om dette, har jeg ikke lenger en slik feilaktig mening, for nå forstår jeg læren.”

“Hva vil du svare hvis noen spør deg hvor det blir av en munk som har fridd seg fra alle negative tendenser, etter at han er død og kroppen går i oppløsning, Yamaka?”

“Hvis noen spør meg om dette, vil jeg svare at primærsanseinntrykkene er forgjengelige, det som er forgjengelig, er utilfredsstillende, og det som er utilfredsstillende, har tatt slutt og er opphørt. Følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten er forgjengelig, det som er forgjengelig, er utilfredsstillende, og det som er utilfredsstillende, har tatt slutt og er opphørt. Slik vil jeg svare hvis jeg får et slikt spørsmål, min venn.”

“Godt sagt, min venn! La meg fortelle deg en lignelse for å forklare dette bedre. Tenk deg en rik og velstående borger eller borgersønn som er omgitt av livvakter. Så er det en annen mann som ikke vil ham vel, men som vil påføre ham skade og drepe ham. Denne mannen innser at det ikke blir lett å ta livet av den rike borgeren, siden han er omgitt av livvakter. Derfor bestemmer han seg for å først å lure seg til tillit hos ham, og deretter drepe ham. Han går bort til denne borgeren og sier: ‘Jeg vil gjerne tjene deg, Herre!’ Borgeren tar ham i sin tjeneste, og morderen står tidlig opp, går sent til sengs, gjør alt han blir bedt om og fører vennlig tale. Borgeren får tillit til ham og regner ham som en venn, som en god venn han kan stole på. Etter at morderen på den måten har vunnet borgerens tillit, sniker han seg inn på ham og dreper ham med en skarp dolk.

Hva synes du om dette, Yamaka? Da denne mannen gikk bort til borgeren eller borgersønnen og sa: ‘Jeg vil gjerne tjene deg, Herre!’ – var han ikke da allerede en morder? For borgeren visste jo ikke at han hadde en morder i huset. Og mens mannen sto tidlig opp, gikk sent til sengs, gjorde alt han blir bedt om og førte vennlig tale – var han ikke da allerede en morder? For borgeren visste jo ikke at han hadde en morder i huset. Og da mannen snek seg inn på borgeren og drepte ham med dolken, da var han virkelig morder, og borgeren ante ikke noe på forhånd.”

“Jo, det har du rett i, min venn.”

“Nettopp. Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Han betrakter følelsene som sitt selv, at følelsene er ham selv, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten.

Han forstår ikke som det er at de forgjengelige primærsanseinntrykkene er forgjengelige, han forstår ikke at de forgjengelige følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene er forgjengelige, og han forstår heller ikke som det er at den forgjengelige skjelnende bevisstheten er forgjengelig.

Han forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene medfører lidelse, at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene medfører lidelse, og han forstår heller ikke som det er at den skjelnende bevisstheten medfører lidelse.

Han forstår ikke som det er at han ikke eier primærsanseinntrykkene, han forstår ikke som det er at han ikke eier følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene, og han forstår heller ikke som det er at han ikke eier den skjelnende bevisstheten.

Han forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene er sammensatt, at følelsene er sammensatt, at identifikasjonene ... reaksjonene er sammensatt, og han forstår heller ikke som det er at den skjelnende bevisstheten er sammensatt.

Han forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene er en morder, at følelsene er en morder, at identifikasjonene ... reaksjonene er en morder, og han forstår heller ikke som det er at den skjelnende bevisstheten er en morder

Derfor klamrer han seg til primærsanseinntrykkene, binder seg til dem og involverer seg i dem og mener at de er ham selv. Han klamrer seg til følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, binder seg til den og involverer seg i den og mener at den er ham selv. Når han klamrer seg til de fem involveringsgruppene på denne måten, binder seg til dem og involverer seg i dem, vil dette gi ham lidelse i lang tid framover.

En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyde personers lære, som er vel bevandret i de opphøyde personers lære, betrakter ikke primærsanseinntrykkene som sitt selv, og han mener ikke at selvet mottar primærsanseinntrykkene, at formen er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Når denne formen forandrer seg og blir annerledes, fører det ikke til sorg, jammer, smerte, tungsinn eller klager. Slik unngår man involveringer og angst, munker. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter ikke identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten.

Han forstår det som det er at de forgjengelige primærsanseinntrykkene er forgjengelige, han forstår at de forgjengelige følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene er forgjengelige, og han forstår også som det er at den forgjengelige skjelnende bevisstheten er forgjengelig.

Han forstår det som det er at primærsanseinntrykkene medfører lidelse, at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene medfører lidelse, og han forstår også som det er at den skjelnende bevisstheten medfører lidelse.

Han forstår det som det er at han ikke eier primærsanseinntrykkene, han forstår det som det er at han ikke eier følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene, og han forstår det også som det er at han ikke eier den skjelnende bevisstheten.

Han forstår det som det er at primærsanseinntrykkene er sammensatt, at følelsene er sammensatt, at identifikasjonene ... reaksjonene er sammensatt, og han forstår det også som det er at den skjelnende bevisstheten er sammensatt.

Han forstår det som det er at primærsanseinntrykkene er en morder, at følelsene er en morder, at identifikasjonene ... reaksjonene er en morder, og han forstår det også som det er at den skjelnende bevisstheten er en morder

Derfor klamrer han seg ikke til primærsanseinntrykkene, binder seg ikke til dem og involverer seg ikke i dem og mener ikke at de er ham selv. Han klamrer seg ikke til følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, binder seg ikke til den og involverer seg ikke i den og mener ikke at den er ham selv. Når han verken klamrer seg til de fem involveringsgruppene på denne måten, binder seg til dem eller involverer seg i dem, vil dette være ham til glede og nytte i lang tid framover.”

“Nettopp, min venn Sāriputta. Slik er det med dem som har venner og kolleger like medfølende som deg, som vil dem vel og gir dem gode råd og veiledninger. Nå som jeg har hørt dine veiledninger og din undervisning i læren, er sinnet mitt blitt befridd for alle negative tendenser.”

3.1.9.4 (22.86) Anurādha

Anurādhasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren bodde i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesāli, bodde munken Anurādha i ei skogshytte ikke langt fra Mesteren. En dag kom det mange omvandrende asketer som fulgte andre læresetninger, bort til Anurādha. De hilste høflig på ham og pratet litt sammen før de så satte seg ned hos ham. Da asketene hadde satt seg, sa de:

“Hvilken av disse fire erklæringene vil en som har kommet fram til sannheten, en som er den beste og ypperste av mennesker og som har nådd fram til det høyeste, komme med, min venn Anurādha? Vil han si at den som har kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden, at han ikke eksisterer etter døden, at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller at han verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden?”

Anurādha svarte asketene slik:

“En som har kommet fram til sannheten, en som er den beste og ypperste av mennesker og som har nådd fram til det høyeste, vil ikke komme med noen av disse erklæringene, mine venner. Han vil verken si at den som har kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden, at han ikke eksisterer etter døden, at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller at han verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden.”

Da asketene hørte dette, ble de misfornøyde og sa:

“Denne munken må være fersk, det er nok ikke lenge siden han lot seg ordinere. Eller kanskje han er dum og uten vett?”

Etter at disse omvandrende asketene som fulgte andre læresetninger, hadde skjelt ut Anurādha som en uvettig fersking, reiste de seg og gikk sin vei.

Etter at disse asketene hadde gått, ble Anurādha sittende og tenke:

“Hvis disse omvandrende asketene som følger andre læresetninger, kommer og stiller meg andre spørsmål, hvordan skal jeg da svare dem slik at jeg får fram Mesterens lære, slik at jeg ikke feilsiterer Mesteren, men forklarer læren både i store trekk og i de minste detaljer, slik at ikke noen andre som følger denne læren finner grunn til å kritisere?”

Derfor gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte han om samtalen med de omvandrende asketene og spurte:

“Hvis disse omvandrende asketene som følger andre læresetninger, kommer og stiller meg andre spørsmål, hvordan skal jeg da svare dem slik at jeg får fram Mesterens lære, slik at jeg ikke feilsiterer Mesteren, men forklarer læren både i store trekk og i de minste detaljer, slik at ikke noen andre som følger denne læren finner grunn til å kritisere?”

“Hva mener du om dette, Anurādha : Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, min venn.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, min venn.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt’, ‘dette er ikke meg’, ‘dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

“Hva mener du om dette, Anurādha : Betrakter du ham som er kommet fram til sannheten, som primærsanseinntrykk?”

“Nei, min venn, det gjør jeg ikke.”

“Hva mener du om dette, Anurādha : Betrakter du ham som er kommet fram til sannheten, som følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet?”

“Nei, min venn, det gjør jeg ikke.”

“Hva mener du om dette, Anurādha : Mener du at han som er kommet fram til sannheten, finnes i primærsanseinntrykkene?”

“Nei, min venn, det gjør jeg ikke.”

“Finnes han som er kommet fram til sannheten, utenfor primærsanseinntrykkene?”

“Nei, det gjør han ikke.”

“Finnes han som er kommet fram til sannheten, i følelsene ... utenfor følelsene ... i identifikasjonene ... utenfor identifikasjonene ... i reaksjonene ... utenfor reaksjonene ... i den skjelnende bevisstheten ... utenfor den skjelnende bevisstheten?”

“Nei, det gjør han ikke.”

“Så hva mener du da om dette, Anurādha : Mener du at han som er kommet fram til sannheten, er primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet?”

“Nei, det mener jeg ikke.”

“Mener du da at han som er kommet fram til sannheten, er uten primærsanseinntrykk ... uten følelser ... uten identifikasjoner ... uten reaksjoner ... uten skjelnende bevissthet?”

“Nei, det mener jeg ikke.”

“Men siden det ikke er mulig å gi en sann og holdbar definisjon av ham som er kommet fram til sannheten her i levende live, er det da særlig lurt å påstå følgende: ‘En som har kommet fram til sannheten, en som er den beste og ypperste av mennesker og som har nådd fram til det høyeste, vil ikke komme med noen av disse erklæringene, mine venner. Han vil verken si at den som har kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden, at han ikke eksisterer etter døden, at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller at han verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden’?”

“Nei, Mester, det er det ikke.”

“Godt svart, Anurādha! Både nå og tidligere handler min undervisning kun om misnøye og om å gjøre slutt på misnøyen!”

3.1.9.5 (22.87) Vakkali

Vakkalisutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, lå munken Vakkali syk med store smerter i skuret til en pottemaker. Vakkali ropte på dem som pleiet ham og sa:

“Gå bort til Mesteren, mine venner. Bøy dere for hans føtter i mitt navn og si: ‘Vakkali er syk og har store smerter, Mester. Men han bøyer seg for dine føtter. Det ville være fint om du viste medfølelse med ham og besøkte ham, Mester.’”

“Ja, min venn. Det skal vi gjøre,” svarte de. Så gikk til Mesteren og framførte Vakkalis hilsen og ønske. Mesteren samtykket i taushet.

Deretter kledde Mesteren på seg, tok kappe og bolle og gikk for å besøke Vakkali. Vakkali så at han kom, og prøvde å reise seg fra senga. Men Mesteren sa:

“Bare bli liggende, Vakkali! Ikke prøv å sette deg opp. Her står det jo andre sitteplasser klar, så jeg tar en av dem.”

Og Mesteren satte seg på en av sitteplassene. Så sa han:

“Hvordan står det til, Vakkali? Merker du noen bedring? Blir smertene svakere og ikke sterkere? Blir du bedre eller blir du dårligere?”

“Det står dårlig til, Mester. Jeg merker ikke noen bedring. Smertene blir bare sterkere og ikke svakere. Jeg blir ikke bedre, men dårligere.”

“Har du noen bekymringer, Vakkali? Er det noe du angrer på?”

“Jeg har mange bekymringer, Mester. Jeg har mye jeg angrer på.”

“Klandrer du deg selv for et uetisk liv, Vakkali?”

“Nei, jeg klandrer ikke meg selv for et uetisk liv, Mester.”

“Men hvis du ikke klandrer deg selv for et uetisk liv, hva er det da du bekymrer deg over? Hva er det da du angrer på?”

“Jeg har i lang tid hatt lyst til å se deg, Mester, men jeg har ikke vært sterk nok til å gå og besøke deg.”

“Hvorfor det? Hvorfor vil du se denne forfalne kroppen, Vakkali? Den som ser læren, ser meg og den som ser meg, ser læren. Det å se læren er det samme som å se meg, og det å se meg er det samme som å se læren.

Hva mener du om dette, Vakkali: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, min venn.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, min venn.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

Etter at Mesteren hadde gitt Vakkali disse veiledningene, reiste han seg fra plassen sin og gikk til Gribbetoppen. Litt etter at han hadde gått, sa Vakkali til pleierne sine:

“Kan dere ta senga mi og flytte meg opp til Svartsteinen i Isigili-lia, mine herrer? Hvordan kan vel en slik en som meg tenke på å dø innendørs?”

“Det skal vi gjøre, min venn,” svarte de og gjorde som han hadde bedt dem om.

Mesteren var der på Gribbetoppen resten av dagen og den påfølgende natten. Da det grydde mot dag, kom to guder dit. De strålte så de lyste opp hele Gribbetoppen og gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, sa en av dem:

“Munken Vakkali er ivrig etter å vinne frigjøring, Mester!”

Og den andre sa:

“Han kommer til å oppnå full frigjøring, Mester!”

Deretter tok de avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham før de forsvant. Da dagen kom, sa Mesteren til munkene:

“Gå til Vakkali, munk, og si følgende til ham:

‘Hør hva Mesteren og to guder sier, Vakkali: I natt kom det to guder til Mesteren. De strålte så de lyste opp hele Gribbetoppen og gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham.

Mens de sto der, sa en av dem:

‘Munken Vakkali er ivrig etter å vinne frigjøring, Mester!’

Og den andre sa:

‘Han kommer til å oppnå full frigjøring, Mester!’

Og Mesteren sier dette til deg, Vakkali:

‘Ikke vær redd, Vakkali! Ikke vær redd! Det blir ikke så ille for deg å dø. Det blir godt for deg å dø!’”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene og gikk til Vakkali og sa: “Hør hva Mesteren og to guder sier, Vakkali!”

“Løft meg ut av senga,” sa Vakkali til pleierne. “Hvordan kan vel en slik en som jeg sitte på en høy stol og lytte til Mesterens ord?”

“Ja vel,” svarte de og løftet ham ut av senga. Så sa de:

“I natt kom det to guder til Mesteren. De strålte så de lyste opp hele Gribbetoppen og gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, sa en av dem:

‘Munken Vakkali er ivrig etter å vinne frigjøring, Mester!’

Og den andre sa:

‘Han kommer til å oppnå full frigjøring, Mester!’

Og Mesteren sier dette til deg, Vakkali:

‘Ikke vær redd, Vakkali! Ikke vær redd! Det blir ikke så ille for deg å dø. Det blir godt for deg å dø!’”

“Gå da til Mesteren, mine venner, bøy dere for hans føtter i mitt navn og si:

‘Vakkali er syk og har store smerter, Mester. Men han bøyer seg for dine føtter.

Fortell ham at jeg ikke tviler på at primærsanseinntrykkene er forgjengelige, og jeg vet også med sikkerhet at det som er forgjengelig, ikke gir tilfredsstillelse. Det som er forgjengelig, utilfredsstillende og foranderlig, føler jeg ingen dragning mot. Jeg har ikke lyst på det og jeg vet bestemt at jeg heller ikke har noen kjærlighet til det. Det samme gjelder for identifikasjoner og reaksjoner. Alt dette er forgjengelig, og jeg vet også med sikkerhet at det som er forgjengelig, ikke gir tilfredsstillelse. Det som er forgjengelig, utilfredsstillende og

foranderlig, føler jeg ingen dragning mot. Jeg har ikke lyst på det og jeg vet bestemt at jeg heller ikke har noen kjærlighet til det.”

“Ja vel, min venn,” svarte munkene og gikk. Litt etter at de hadde gått, tok Vakkali livet sitt med en kniv.

Munkene gikk til Mesteren og overbrakte Vakkalis hilsen. Mesteren sa:

“Kom, så går vi til Svartsteinen i Isigili-lia, munk, der Vakkali nå har tatt livet av seg med en kniv.”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene. Så gikk Mesteren og munkene til Svartsteinen i Isigili-lia, der de fikk se Vakkali ligge sidelengs på senga. De fikk også se ei mørk sky som drev omkring. Den drev mot øst, mot vest, mot nord, mot sør, både oppover og nedover og rundt omkring. Mesteren sa:

“Ser dere den mørke skya der som driver omkring, munk? Den driver mot øst, mot vest, mot nord, mot sør, både oppover og nedover og rundt omkring.”

“Ja, vi ser den, Mester.”

“Det er den onde Māra som leter etter Vakkalis bevissthet, munk. Han spør seg selv: ‘Hvor kan nå Vakkalis bevissthet ha slått seg ned?’ Men Vakkalis bevissthet har ikke slått seg ned noe sted, munk, for han har oppnådd parinibbana.”

3.1.9.6 (22.88) Assaji

Assajisutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, lå munken Assaji syk med store smerter i Kassapa-parken. Assaji ropte på dem som pleiet ham og sa:

“Gå bort til Mesteren, mine venner. Bøy dere for hans føtter i mitt navn og si: ‘Assaji er syk og har store smerter, Mester. Men han bøyer seg for dine føtter. Det ville være fint om du viste medfølelse med ham og besøkte ham, Mester.’”

“Ja, min venn. Det skal vi gjøre,” svarte de. Så gikk til Mesteren og framførte Assajis hilsen og ønske. Mesteren samtykket i taushet.

Deretter kledde Mesteren på seg, tok kappe og bolle og gikk for å besøke Assaji. Assaji så at han kom, og prøvde å reise seg fra senga. Men Mesteren sa:

“Bare bli liggende, Assaji! Ikke prøv å sette deg opp. Her står det jo andre sitteplasser klar, så jeg tar en av dem.”

Og Mesteren satte seg på en av sitteplassene. Så sa han:

“Hvordan står det til, Assaji? Merker du noen bedring? Blir smertene svakere og ikke sterkere? Blir du bedre eller blir du dårligere?”

“Det står dårlig til, Mester. Jeg merker ikke noen bedring. Smertene blir bare sterkere og ikke svakere. Jeg blir ikke bedre, men dårligere.”

“Har du noen bekymringer, Assaji? Er det noe du angrer på?”

“Jeg har mange bekymringer, Mester. Jeg har mye jeg angrer på.”

“Klandrer du deg selv for et uetisk liv, Assaji?”

“Nei, jeg klandrer ikke meg selv for et uetisk liv, Mester.”

“Men hvis du ikke klandrer deg selv for et uetisk liv, hva er det da du bekymrer deg over? Hva er det da du angrer på?”

“Tidligere fortrenget jeg sykdommen, Mester, og jeg fortrenget signalene fra kroppen. Men jeg klarte likevel ikke å oppnå noen konsentrasjon. Siden jeg ikke klarte å oppnå konsentrasjon, begynte jeg å undres om jeg kanskje hadde mistet taket på treningsmetoden.”

“Det er vanlig at filosofer og brahmaner som ikke klarer å oppnå konsentrasjon til tross for at de prøver iherdig på det, begynner å undres om de kanskje har mistet taket på treningsmetoden, Assaji.

Hva mener du om dette, Assaji: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Hvis han kjenner en behagelig følelse, vet han at den er forgjengelig. Han vet at den ikke er noe å lengte etter eller nyte. Hvis han kjenner en ubehagelig følelse, vet han at den er forgjengelig. Han vet at den ikke er noe å lengte etter eller nyte. Hvis han kjenner en følelse som verken er behagelig eller ubehagelig, vet han at den er forgjengelig. Han vet at den ikke er noe å lengte etter eller nyte.

Hvis han kjenner en behagelig følelse, lar han være å binde seg til opplevelsen. Hvis han kjenner en ubehagelig følelse, lar han være å binde seg til opplevelsen. Hvis han kjenner en følelse som verken er behagelig eller ubehagelig, lar han være å binde seg til opplevelsen.

Hvis han føler at kroppen ikke klarer mer, vet han med seg selv at han føler at kroppen ikke klarer mer. Hvis han føler livet går mot slutten, vet han med seg selv at han

føler at livet går mot slutten. Han vet at når livet tar slutt og kroppen går i oppløsning, tar alle følelser slutt, kjølner og er ikke lenger mulig å nyte.

Det er som når en oljelampe brenner fordi den har veke og olje. Når det ikke er mer igjen av veken eller oljen, slokner den. Slik er det også med munken, Assaji. Hvis han føler at kroppen ikke klarer mer, vet han med seg selv at han føler at kroppen ikke klarer mer. Hvis han føler livet går mot slutten, vet han med seg selv at han føler at livet går mot slutten. Han vet at når livet tar slutt og kroppen går i oppløsning, tar alle følelser slutt, kjølner og er ikke lenger mulig å nyte.”

3.1.9.7 (22.89) Khemaka

Khemakasutta

En gang da mange munker var samlet i Ghositaparken i Kosambi, lå munken Khemaka syk med store smerter i Badarikaparken. Da munkene hadde reist seg fra sin meditasjon utpå kvelden, sa de til en tjener:

“Gå bort til Khemaka, min venn, og si: ‘Jeg skal hilse fra munkene og spørre hvordan det står til, Khemaka. Merker du noen bedring? Blir smertene svakere og ikke sterkere? Blir du bedre eller blir du dårligere?’”

“Ja vel,” svarte tjeneren og gjorde som han ble bedt om. Khemaka svarte:

“Det står dårlig til, min venn. Jeg merker ikke noen bedring. Smertene blir bare sterkere og ikke svakere. Jeg blir ikke bedre, men dårligere.”

Tjeneren gikk tilbake til de andre munkene og fortalte dette. Da ba de ham gå tilbake til Khemaka og si:

“Munkene har et spørsmål til deg, Khemaka. Mesteren har snakket om fem grupper av involveringsfaktorer, det vil si primæresanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og involveringsgruppen med skjelnende bevissthet. Ser du noe ‘deg’ eller ‘ditt’ i noen av disse fem involveringsgruppene, Khemaka?”

“Ja vel,” svarte tjeneren. Han gikk bort til Khemaka og overbrakte spørsmålet fra munkene.

“Jeg ser ikke noe ‘meg’ eller ‘mitt’ i noen av disse gruppene av involveringsfaktorer, mine venner,” svarte Khemaka.

Tjeneren gikk tilbake til de andre munkene og fortalte dette. Da ba de ham gå tilbake til Khemaka og si:

“Munkene spør deg: Hvis du ikke ser noe ‘meg’ eller ‘mitt’ i noen av disse gruppene, Khemaka, da er du en arahant som har utryddet alle negative tendenser i sinnet.!

“Ja vel,” svarte tjeneren og gjorde som han ble bedt om. Khemaka svarte:

“Selv om jeg ikke ser noe ‘meg’ eller ‘mitt’ i noen av disse gruppene, er jeg ikke noen arahant som har utryddet alle negative tendenser i sinnet. Selv om jeg har en følelse av at ‘jeg er’ i disse involveringsgruppene, har likevel ikke noen følelse av at ‘dette er jeg’.”

Tjeneren gikk tilbake til de andre munkene og fortalte dette. Da ba de ham gå tilbake til Khemaka og si:

“Hva mener du når du sier ‘jeg er’, Khemaka? Mener du at jeg er primærsanseinntrykk, eller mener du at jeg er noe annet enn primærsanseinntrykk? Mener du at jeg er følelser, eller mener du at jeg er noe annet enn følelser? Mener du at jeg er identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, eller mener du at jeg er noe annet enn den skjelnende bevisstheten? Så hva mener du egentlig når du sier ‘jeg er’?”

“Ja vel,” svarte tjeneren og gjorde som han ble bedt om. Khemaka svarte:

“Men hvorfor skal du måtte løpe fram og tilbake hele tiden, min venn? Hent stokken min, så går jeg selv bort til de andre munkene.”

Dermed tok Khemaka stokken sin og gikk bort til de andre munkene. De pratet høflig sammen en liten stund, og Khemaka satte seg ned hos dem. Så spurte munkene ham:

“Hva mener du når du sier ‘jeg er’, Khemaka? Mener du at jeg er primærsanseinntrykk, eller mener du at jeg er noe annet enn primærsanseinntrykk? Mener du at jeg er følelser, eller mener du at jeg er noe annet enn følelser? Mener du at jeg er identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, eller mener du at jeg er noe annet enn den skjelnende bevisstheten? Så hva mener du egentlig når du sier ‘jeg er’?”

“Jeg sier ikke at jeg er primærsanseinntrykk, og jeg sier ikke at jeg er noe annet enn primærsanseinntrykk. Jeg sier ikke at jeg er følelser, og jeg sier ikke at jeg er noe annet enn følelser. Jeg sier ikke at jeg er identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, og jeg sier ikke at jeg er noe annet enn den skjelnende bevisstheten. Selv om jeg har en følelse av at ‘jeg er’ i disse involveringsgruppene, har likevel ikke noen følelse av at ‘dette er jeg’.

Det er som duften av en blå, hvit eller rød lotus, mine venner. Hvis noen skulle si at duften ligger i kronbladene, i fargene eller i pollenet, ville han da ha rett i dette?”

“Nei, det ville han ikke.”

“Så hva burde han heller si?”

“Han burde si at duften ligger i hele blomsten.”

“Nettopp, mine venner. Og på samme måte sier jeg ikke at jeg er primærsanseinntrykk, og jeg sier ikke at jeg er noe annet enn primærsanseinntrykk. Jeg sier ikke at jeg er følelser, og jeg sier ikke at jeg er noe annet enn følelser. Jeg sier ikke at jeg er identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, og jeg sier ikke at jeg er noe

annet enn den skjelnende bevisstheten. Selv om jeg har en følelse av at 'jeg er' i disse involveringsgruppene, har likevel ikke noen følelse av at 'dette er jeg'.

Sett at den edles elev har fridd seg fra de fem bindingene som binder ham til denne verden, men likevel er klar over at han har en liten rest av stolthet over 'jeg er', en liten rest av lyst på 'jeg er' og en liten tendens til 'jeg er' som ikke her helt vekk ennå. Da tar han fatt på betraktning av hvordan de fem involveringsfaktorene oppstår og blir borte igjen: Slik er primærsanseinntrykk, slik oppstår primærsanseinntrykk og slik blir primærsanseinntrykkene borte. Slik er følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, slik oppstår den skjelnende bevisstheten og slik blir den skjelnende bevisstheten borte igjen. Når han på denne måten betrakter hvordan de fem involveringsfaktorene oppstår og blir borte igjen, klarer han å rykke disse tendensene til 'jeg er' opp med roten.

Det er som et skittent og flekkete tøyestykke, mine venner. Hvis eieren gir det til en vasker som skrubber det med salt, lut eller kumøkk og deretter skyller det i rent vann, blir det rent, men det henger fortsatt en stank av salt, lut eller kumøkk ved det etter at eieren har fått det tilbake. Derfor legger eieren tøyet ned i en velluktende kiste, slik at all stank blir borte. På samme måte er det hvis den edles elev har fridd seg fra de fem bindingene som binder ham til denne verden, men likevel er klar over at han har en liten rest av stolthet over 'jeg er', en liten rest av lyst på 'jeg er' og en liten tendens til 'jeg er' som ikke her helt vekk ennå. Da tar han fatt på betraktning av hvordan de fem involveringsfaktorene oppstår og blir borte igjen: Slik er primærsanseinntrykk, slik oppstår primærsanseinntrykk og slik blir primærsanseinntrykkene borte. Slik er følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, slik oppstår den skjelnende bevisstheten og slik blir den skjelnende bevisstheten borte igjen. Når han på denne måten betrakter hvordan de fem involveringsfaktorene oppstår og blir borte igjen, klarer han å rykke disse tendensene til 'jeg er' opp med roten.”

Da Khemaka hadde sagt dette, sa de andre munkene til ham:

“Vi stilte deg ikke disse spørsmålene for å plage deg, Khemaka, men fordi vi visste at du kunne forklare Mesterens lære. Du kunne greie ut om den, redegjøre for den, åpne den, analysere den og gjøre den lettere å forstå. Og nettopp dette har du gjort, Khemaka!”

Dette var altså Khemakas forklaring. De andre munkene gledet seg over forklaringen hans. Mens denne forklaringen ble gitt, ble sinnet til seksti munker befridd for negative tendenser, og det samme ble Khemakas sinn.

3.1.9.8 (22.90) Channa

Channasutta

En gang da mange eldre munker var i Bārāṇasi, oppholdt de seg i hjorteparken Isipatana. En kveld da munken Channa hadde reist seg etter meditasjonen, tok han med seg nøkkelen og gikk fra hytte til hytte og spurte de andre munkene:

“Kan du gi meg veiledning og undervisning? Kan du forklare læren for meg, slik at jeg kan se den?”

Da munkene hørte disse spørsmålene, sa de:

“Primærsanseinntrykkene er forgjengelige, min venn. Følelsene er forgjengelige, identifikasjonene er forgjengelige, reaksjonene er forgjengelige og den skjelnende bevisstheten er forgjengelig. Primærsanseinntrykkene er ikke deg selv, følelsene er ikke deg selv, identifikasjonene er ikke deg selv, reaksjonene er ikke deg selv og den skjelnende bevisstheten er ikke deg selv. Alt som er sammensatt, er forgjengelig. Ingen fenomener er deg selv.”

Da Channa hørte dette, tenkte han:

“Men alt dette vet jeg jo fra før av. Jeg vet at primærsanseinntrykkene er forgjengelige. Følelsene er forgjengelige, identifikasjonene er forgjengelige, reaksjonene er forgjengelige og den skjelnende bevisstheten er forgjengelig. Primærsanseinntrykkene er ikke meg selv, følelsene er ikke meg selv, identifikasjonene er ikke meg selv, reaksjonene er ikke meg selv og den skjelnende bevisstheten er ikke meg selv. Alt som er sammensatt, er forgjengelig. Ingen fenomener er meg selv.

Men jeg føler ingen inspirasjon til å la alle reaksjoner falle til ro, til å gi slipp på alle involveringer, til å kvitte meg med begjæret, til å la lidenskapene kjølne, ta slutt og slokne. Jeg klarer ikke å glede meg over dette, klarer ikke å ta noen fast beslutning. Involveringene får meg til å skjelve og sinnet viker tilbake fra tanken på hva jeg egentlig er. På denne måten kan jeg ikke se læren. Hvem kan gi meg undervisning i læren slik at jeg kan se den?”

Men så tenkte han:

“Den ærverdige Ānanda blir rost både av Mesteren og av andre kloke mennesker som følger samme praksis. Akkurat nå holder han til i Ghosita-parken ved Kosambi. Jeg har full tillit til at han kan gi meg undervisning i læren slik at jeg kan se den. Kanskje jeg burde gå og besøke ham?”

Dermed ryddet Channa soveplassen sin, tok kappe og bolle og ga seg på vandring til Ghosita-parken. Der gikk han bort til Ānanda og hilste høflig på ham. De pratet sammen litt før Channa satte seg og sa:

“Jeg har nylig holdt til i Bārāṇasi, oppholdt de seg i hjorteparken Isipatana. En kveld da jeg hadde reist meg etter meditasjonen, tok jeg med meg nøkkelen og gikk fra hytte til hytte og spurte de andre munkene om de kunne gi meg veiledning og undervisning, og om de kunne forklare læren for meg, slik at jeg kan se den.

Da munkene hørte disse spørsmålene, svarte de at primærsanseinntrykkene er forgjengelige. Følelsene er forgjengelige, identifikasjonene er forgjengelige, reaksjonene er forgjengelige og den skjelnende bevisstheten er forgjengelig. Primærsanseinntrykkene er ikke deg selv, følelsene er ikke deg selv, identifikasjonene er ikke deg selv, reaksjonene er ikke deg selv og den skjelnende bevisstheten er ikke deg selv. Alt som er sammensatt, er forgjengelig. Ingen fenomener er deg selv.

Men da jeg hørte dette, tenkte jeg at alt dette vet jeg jo fra før av. Jeg vet at primærsanseinntrykkene er forgjengelige. Følelsene er forgjengelige, identifikasjonene er forgjengelige, reaksjonene er forgjengelige og den skjelnende bevisstheten er forgjengelig. Primærsanseinntrykkene er ikke meg selv, følelsene er ikke meg selv, identifikasjonene er ikke meg selv, reaksjonene er ikke meg selv og den skjelnende bevisstheten er ikke meg selv. Alt som er sammensatt, er forgjengelig. Ingen fenomener er meg selv.

Men jeg føler ingen inspirasjon til å la alle reaksjoner falle til ro, til å gi slipp på alle involveringer, til å kvitte meg med begjæret, til å la lidenskapene kjølne, ta slutt og slokne. Jeg klarer ikke å glede meg over dette, klarer ikke å ta noen fast beslutning. Involveringene får meg til å skjelve og sinnet viker tilbake fra tanken på hva jeg egentlig er. På denne måten kan jeg ikke se læren. Hvem kan gi meg undervisning i læren slik at jeg kan se den?

Men så tenkte jeg videre at den ærverdige Ānanda blir rost både av Mesteren og av andre kloke mennesker som følger samme praksis. Så nå har jeg altså kommet til deg. Vær så snill å gi meg undervisning i læren, Ānanda! Forklar læren for meg slik at jeg kan se den!”

“Jeg er meget fornøyd med det du har gjort så langt, Channa, for du har presisert problemstillingen og skåret over sperrebjelken! Så følg godt med og hør etter, Channa, for du er klar til å forstå læren.”

Da Channa hørte at han var klar til å forstå læren, ble han meget glad og ivrig. Ānanda fortsatte:

“Dette har jeg hørt direkte fra Mesteren, Channa. Jeg hørte selv at han ga følgende veiledning til munken Kaccāna:

‘De fleste mener enten at verden eksisterer eller at den ikke eksisterer, Kaccāna. De som har en rett forståelse av hvordan verden oppstår, vil ikke mene at den ikke eksisterer. Og de som har en rett forståelse av hvordan verden går til grunne, vil ikke mene at den eksisterer. De fleste her i verden er for opptatt av dogmer og binder seg opp til dem. Den som ikke er så opptatt av dogmer og som ikke binder seg til dem, mener ikke at han har et ‘jeg’, Kaccāna. Hvis han innser at lidelse er noe som skjer når det skjer og at lidelse er noe som opphører når det opphører, slipper han å bli så usikker og komme i tvil, for da har han kunnskap. Dette er rett syn, Kaccāna.

Den ene ytterligheten er å mene at alt eksisterer. Den andre ytterligheten er å mene at alt er uten eksistens. Den som har kommet fram til sannheten, holder seg unna begge disse ytterlighetene og underviser i læren: Reaksjoner er betinget av uvitenhet, den skjelnende bevissthet er betinget av reaksjoner, splittelsen i subjekt og objekt er betinget av den skjelnende bevissthet, de seks sansefeltene er betinget av splittelsen i subjekt og objekt, persepsjonen er betinget av de seks sansefeltene, følelsene er betinget av persepsjonen, begjæret er betinget av følelsene, involveringer er betinget av begjæret, forventningsmønstrene er betinget av involveringer, tilblivelse er betinget av forventningsmønstre, forfall og undergang er betinget av tilblivelse, og dette fører til sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Slik oppstår altså alt det vi opplever som vondt.

Hvis uvitenheten tar fullstendig slutt, tar også reaksjonene slutt. Hvis reaksjonene tar slutt, tar også den skjelnende bevisstheten slutt. Hvis den skjelnende bevisstheten tar slutt, tar også splittelsen i subjekt og objekt slutt. Hvis splittelsen i subjekt og objekt tar slutt, tar også de seks sansefeltene slutt. Hvis de seks sansefeltene tar slutt, tar også persepsjonen slutt. Hvis persepsjonen tar slutt, tar også følelsene slutt. Hvis følelsene tar slutt, tar også begjæret slutt. Hvis begjæret tar slutt, tar også de emosjonelle involveringene slutt. Hvis de emosjonelle involveringene tar slutt, tar også forventningsmønstrene slutt. Hvis forventningsmønstrene tar slutt, tar også tilblivelsen slutt. Hvis tilblivelsen tar slutt, blir det også slutt på forfall og undergang, og da blir det også slutt på sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Slik blir det altså slutt på alt det vi opplever som vondt.”

“Ja, slik går det når man møter slike velvillige og medfølende medvandrere som gir råd og veiledninger, Ānanda,” sa Channa. “Nå som du har forklart læren for meg, forstår jeg den fullt ut!”

3.1.9.9 (22.91) Rāhula

Rāhulasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, gikk Rāhula bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Hvordan kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting, Mester?”

“Enhver form, Rāhula, uansett om den er i fortid, nåtid eller framtid, om den er i oss selv eller utenfor oss selv, om den er liten eller stor, god eller dårlig, nær eller fjern – alle slike former skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du klarer dette med oppmerksomhet og visdom, vil du finne full frihet.”

Det samme gjelder for følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Uansett om disse er i oss selv eller utenfor oss selv, om de er små eller store, gode eller dårlige, nære eller fjerne – alle slike følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du vet og ser dette, vil sinnet på alle måter slippe taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting.”

3.1.9.10 (22.92) Den andre samtalen med Rāhula

Dutiyarāhulasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, gikk Rāhula bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Hvordan kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting, og det slipper taket i selvgodheten og finner full frihet og fred fra den, Mester?”

“Enhver form, Rāhula, uansett om den er i fortid, nåtid eller framtid, om den er i oss selv eller utenfor oss selv, om den er liten eller stor, god eller dårlig, nær eller fjern – alle slike former skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du klarer dette med oppmerksomhet og visdom, vil du finne full frihet.”

Det samme gjelder for følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Uansett om disse er i oss selv eller utenfor oss selv, om de er små eller store, gode eller dårlige, nære eller fjerne – alle slike følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet skal du betrakte som ‘dette er ikke meg, dette er ikke mitt, dette er ikke meg selv’. Hvis du klarer dette med oppmerksomhet og visdom, vil du finne full frihet.”

3.1.10 Kapitlet om blomster

Pupphavagga

3.1.10.1 (22.93)Elva

Nadisutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Tenk dere ei stri fjellelv som kaster seg utfor i ville fosser og stryk, munker. Ved breddene vokser det forskjellige sorter av siv, gras, busker og trær med greiner som henger ut over elva. En mann som har falt ut i elva, griper fatt i sivet, men det knekker. Han griper fatt i graset, men det knekker. Han griper fatt i buskene, men de knekker. Han griper tak i greinene, men de knekker. Det ender med at han går til grunne.

Slik er det med et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydes lære. Han betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Men så bryter primærsanseinntrykkene sammen, og dette fører til at han går til grunne. Han betrakter følelsene som sitt selv ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Men så bryter den skjelnende bevisstheten sammen, og dette fører til at han går til grunne.

Hva mener dere om dette, munker: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifiseringer, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifiseringer, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.10.2 (22.94) Blomsten

Pupphasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Jeg krangler ikke med verden, munker. Men det hender at verden krangler med meg. Den som taler sannhet, krangler ikke med verden, munker. Det som andre vise menn ikke hevder, det hevder ikke jeg, heller. Og det som andre vise menn hevder, det hevder også jeg.

Og hva er det som andre vise menn ikke hevder, munker, og som heller ikke jeg hevder? Ingen vise menn hevder at primærsanseinntrykk er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur. Det hevder heller ikke jeg at de er. Ingen vise menn hevder at følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur. Det hevder heller ikke jeg at de er. Dette er slikt som verken jeg eller andre vise menn hevder.

Og hva er det som andre vise menn hevder, munker, og som også jeg hevder? Vise menn hevder at primærsanseinntrykk er uvarige, ubestandige, flyktige og foranderlige av natur. Det hevder også jeg at de er. Vise menn hevder også at følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet er uvarige, ubestandige, flyktige og foranderlige av natur. Det hevder også jeg at de er. Dette er slikt som både jeg og andre vise menn hevder.

Den som har kommet fram til sannheten, har våknet opp til verdens natur, munker. Når han har våknet opp til den, forstår han den fullt ut. Deretter forklarer og underviser han andre i den, og han redegjør, belyser, analyserer og legger den fram slik at den blir lett å forstå for andre.

Hvordan er da denne verdens natur som den som har kommet fram til sannheten, har våknet opp til og forstått fullt ut, og som han forklarer, underviser, redegjør, belyser, analyserer og legger fram slik at den blir lett å forstå for andre?

Primærsanseinntrykk er et element i verdens natur, munker, og dette har den som har kommet fram til sannheten, våknet opp til og forstått fullt ut. Dette forklarer, underviser, redegjør, belyser, analyserer og legger han fram slik at det blir lett å forstå for andre.

Hvis noen likevel ikke forstår dette når det blir forklart for ham, hva skal jeg da gjøre med en slik tåpelig og dum person som er blind og uten evne til å se, som intet ser og intet forstår?

Følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet er også elementer i verdens natur, munker, og dette har den som har kommet fram til sannheten, våknet opp til og forstått fullt ut. Dette forklarer, underviser, redegjør, belyser, analyserer og legger han fram slik at det blir lett å forstå for andre.

Hvis noen likevel ikke forstår dette når det blir forklart for ham, hva skal jeg da gjøre med en slik tåpelig og dum person som er blind og uten evne til å se, som intet ser og intet forstår?

Det er som en blå eller hvit lotus som er født under vann og vokst opp under vann, men strekker seg opp over overflaten der de blomstrer og står der uten å være tilsølt av en eneste vanndråpe, munker. Slik er også den som er kommet fram til sannheten. Han er født i verden og har vokst opp i verden, men strekker seg opp over verden og blir ikke tilsølt av den.”

3.1.10.3 (22.95) Skumdotten

Phenapiṇḍūpamasutta

En gang da Mesteren var i Ayujjhāya ved bredden av Ganges, sa han:

“Tenk dere en stor skumdott som driver nedover Ganges, munker. Tenk dere videre at en skarpsynt mann skulle få øye på den og undersøke den nøye. Når han gjør det, vil han se at den er tom, at den er uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i en skumdott?

Slik er det også hvis vi undersøker primærsanseinntrykk, uansett om de er nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, om de finnes nå eller om de tilhører fortid eller framtid. Når vi ser på disse og undersøker dem nøye, finner vi at de er tomme, uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i primærsanseinntrykk?

Tenk dere videre at det styrtregner en dag om høsten, munker. Da kan dere se små vannbobler som oppstår og blir borte igjen. Hvis nå en skarpsynt mann skulle få øye på dem og undersøke dem nøye, vil han se at de er tomme, at de er uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i en regnvannboble?

Slik er det også hvis vi undersøker følelser, uansett om de er nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, om de finnes nå eller om de tilhører fortid eller framtid. Når vi ser på disse og undersøker dem nøye, finner vi at de er tomme, uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i følelser?

Tenk dere så en dag i den siste måneden av den varme årstiden, munker. Midt på dagen kan vi ofte se luftspeilinger stå og dirre. Hvis nå en skarpsynt mann skulle få øye på dem og undersøke dem nøye, vil han se at de er tomme, at de er uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i en luftspeiling?

Slik er det også hvis vi undersøker identifikasjoner, uansett om de er nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, om de finnes nå eller om de tilhører fortid eller framtid. Når vi ser på disse og undersøker dem nøye, finner vi at de er tomme, uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i identifikasjoner?

Tenk dere videre en mann som er på leting etter fast kjerneved, munker. Han tar en skarp øks og går ut i skogen for å finne fast kjerneved. Der får han øye på et stort banyan-tre som rager høyt til værs. Han hogger det over ved roten, hogger av toppen på det og flår vekk det ytre laget på stammen. Men han finner ingen marg og slett ikke noen kjerneved. Hvis nå

en skarpsynt mann skulle få dette og undersøke treet nøye, vil han se at det er tomt, at det er uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i en et banyan-tre?

Slik er det også hvis vi undersøker reaksjoner, uansett om de er nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, om de finnes nå eller om de tilhører fortid eller framtid. Når vi ser på disse og undersøker dem nøye, finner vi at de er tomme, uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i reaksjoner?

Tenk dere så en tryllekunstner eller læregutten hans som skaper en illusjon ved et veikryss, munker. Hvis nå en skarpsynt mann skulle få øye på den og undersøke den nøye, vil han se at den er tom, at den er uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i en illusjon?

Slik er det også hvis vi undersøker skjelnende bevissthet, uansett om den er nær eller fjern, god eller dårlig, fin eller grov, hos oss selv eller i andre, om den finnes nå eller om den tilhører fortid eller framtid. Når vi ser på dette og undersøker den nøye, finner vi at den er tom, uten substans og uten kjerne. Hva slags kjerne kan det vel være i skjelnende bevissthet?

Når den edles elev har lært mye og ser dette slik, slipper han taket i primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Når han slipper taket, slipper han også den lidenskapelige bindingen, og når han slipper lidenskapen, blir han fri. Han vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, – gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

Slik talte Mesteren, og han føyde til disse versene:

“Primærsanseinntrykk er som skum,
følelser er som bobler i vann,
identifikasjoner er som luftspeilinger
og reaksjoner mangler kjerne.
Bevisstheten er som en illusjon,
sier han som stråler som solen.

Når vi undersøker dette
og betrakter dem nøye,
ser vi at de er tomme
og uten noen substans.

Den virkelig vise sier
at kroppen blir liggende
som en kassert ting
når den mister

liv, bevissthet og varme.
Da ligger den der ubrukelig
uten bevissthet,
som mat for andre.

Slik går det med den. Den er intet annet
enn en fantasi i en tåpes munn.
Den ender med å ødelegge seg selv.
Noen kjerne finnes ikke her.

Slik bør disse personlighetsfaktorene
betraktes av den som vil gjøre en innsats,
som vil øve oppmerksomhet
og forståelse dag og natt.

Slipp taket i alle bindinger,
finn tilflukt i deg selv.
Streb etter det som ikke dør,
som om hodet ditt skulle stå i flammer.”

3.1.10.4 (22.96) Kumøkk

Gomayapiṇḍasutta

En gang da Mesteren var i Sāvathī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Da munken hadde satt seg, sa han:

“Finnes det noen primærsanseinntrykk som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er, Mester? Finnes det noen følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er?”

“Nei, det finnes ingen primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er, munk.”

Så tok Mesteren en liten klump kumøkk i handa og sa:

“Ikke engang et lite ego på størrelse med denne klumpen er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid forblir som det er, munk. Hadde et slikt ego vært varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid forblir som det er, ville det ikke ha vært mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse. Men siden selv et ego på størrelse med denne klumpen ikke er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid vil forbli som det er, er det mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse.

En gang for lenge siden var jeg en salvet konge av adelsslekt, munk. Jeg hadde åttifire tusen byer, og hovedstaden Kusavati var den fremste av dem. Jeg hadde åttifire tusen palasser, og Dhamma-palasset var det vakreste. Jeg hadde åttifire tusen saler, og den store kolonnesalen var den fineste av dem. Jeg hadde åttifire tusen benker av gull, sølv, elfenben og sandeltre. De var trukket med langraggede ullpledd, broderte stoffer og førsteklasses sengetepper av bananantilopeskinn, og det var himmelsenger og sofaer med røde puter ved hode- og fotende. Jeg hadde åttifire tusen praktelefanter med gullpynt og gylne flagg og med et gylne overtrekksnett. Den fremste av dem var elefantkongen Fullmåne. Jeg hadde åttifire tusen prakthester med gullpynt og gylne flagg og med gylne overtrekksnett. Den fremste av dem var hestenes konge Tordensky. Jeg hadde han åttifire tusen vogner prydet med løveskinn, tigerskinn, leopardskinn og oransje klede, og de var prydet med gullpynt, gullbannere og gylne overtrekksnett. Den prektigste av vognene ble kalt Seiersvognen. Jeg hadde åttifire

tusen juveler, og den kosteligste av disse var den verdifulle juvelen. Jeg hadde åttifire tusen kvinner, og den fremste av disse var den verdifulle kvinnen. Jeg hadde åttifire tusen borgere, og fremst av disse var den verdifulle skattmesteren. Jeg hadde åttifire tusen vasaller, og den fremste av disse var den verdifulle rådgiveren. Jeg hadde åttifire tusen kuer med bånd av fineste tøy og melkespann av bronse. Jeg hadde åttifire tusen myriader av drakter av de fineste stoffer, både av ull, bomull, silke og lin. Jeg hadde åttifire tusen tallerkener som det ble servert mat på både morgen og kveld.

Den av de åttifire tusen byene som jeg bodde i den gangen, var hovedstaden Kusavati. Det av de åttifire tusen palassene som jeg bodde i, var Dhamma-palasset. Den av de åttifire tusen salene som jeg oppholdt meg i, var den store kolonnesalen. De av de åttifire tusen benkene som jeg brukte, var av gull, sølv, elfenben og sandeltre. Den av de åttifire tusen praktelefantene som jeg red på, var elefantkongen Fullmåne. Den av de åttifire tusen prakthestene som jeg red på, var hestenes konge Tordensky. Den av de åttifire tusen vognene som jeg kjørte i, var Seiersvognen. Den av de åttifire tusen kvinnene som betjente meg den gangen, var en ung adelskvinne. På den tiden var jeg iført en av de åttifire tusen myriader av drakter av de fineste stoffer, av ull, bomull, silke og lin. Jeg pleide å spise en håndfull utsøkt mat som ble servert på en av de åttifire tusen tallerkenene.

Slik tar alle ting slutt, munk. De kommer til opphør og går til grunne. Slik er alle ting uvarige, ubestandige og forgjengelige. Dette er nok til at man vender seg bort fra dem, mister lysten på dem og gjør seg fri.”

3.1.10.5 (22.97) Neglespissen

Nakhasikhāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Da munken hadde satt seg, sa han:

“Finnes det noen primærsanseinntrykk som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er, Mester? Finnes det noen følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er?”

“Nei, det finnes ingen primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er, munk.”

Så la Mesteren litt rusk på neglespissen og sa:

“Ikke engang et lite primærsanseinntrykk på størrelse med dette rusket er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid forblir som det er, munk. Hadde et slikt primærsanseinntrykk vært varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid forblir som det er, ville det ikke ha vært mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse. Men siden selv et primærsanseinntrykk på størrelse med dette rusket ikke er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid vil forbli som det er, er det mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse.

Ikke engang en liten følelse på størrelse med dette rusket er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, munk. Hadde en slik følelse vært varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, ville det ikke ha vært mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse. Men siden selv en følelse på størrelse med dette rusket ikke er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid vil forbli som det er, er det mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse.

Ikke engang en liten identifikasjon på størrelse med dette rusket er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, munk. Hadde en slik identifikasjon vært varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, ville det ikke ha vært mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse. Men siden selv en identifikasjon på størrelse med dette rusket ikke er varig,

bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid vil forbli som det er, er det mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse.

Ikke engang en liten reaksjon på størrelse med dette rusket er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, munk. Hadde en slik reaksjon vært varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, ville det ikke ha vært mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse. Men siden selv en reaksjon på størrelse med dette rusket ikke er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid vil forbli som det er, er det mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse.

Ikke engang en liten bevissthetstilstand på størrelse med dette rusket er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, munk. Hadde en slik bevissthetstilstand vært varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at den alltid forblir som den er, ville det ikke ha vært mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse. Men siden selv en bevissthetstilstand på størrelse med dette rusket ikke er varig, bestandig, evig og uforanderlig av natur, slik at det alltid vil forbli som det er, er det mulig å praktisere denne treningen for å gjøre fullstendig slutt på lidelse.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre,

så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’.

Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.10.6 (22.98) Det rene

Suddhikasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Da munken hadde satt seg, sa han:

“Finnes det noen primærsanseinntrykk som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er, Mester? Finnes det noen følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er?”

“Nei, det finnes ingen primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet som er varige, bestandige, evige og uforanderlige av natur, slik at de alltid forblir som de er, munk.”

3.1.10.7 (22.99) Hunden i bånd

Gaddulabaddhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvathī, sa han:

“Det er umulig å regne ut når kretsløpet begynte, munker. Ingen kan vite når kretsløpet begynte for levende vesener, lenket til uvitenhet og bundet til begjær som de er.

Det vil komme en tid da havet tørker ut og ikke lenger finnes, men det blir ingen ende på lidelsene til levende vesener i kretsløpet, lenket til uvitenhet og bundet til begjær som de er, sier jeg.

Det vil komme en tid da Sineru, fjellenes konge, blir brent opp og ødelagt slik at det ikke lenger finnes. Men det blir ingen ende på lidelsene til levende vesener i kretsløpet, lenket til uvitenhet og bundet til begjær som de er, sier jeg.

Det vil komme en tid da selve jorden blir brent opp og ødelagt slik at den ikke lenger finnes. Men det blir ingen ende på lidelsene til levende vesener i kretsløpet, lenket til uvitenhet og bundet til begjær som de er, sier jeg.

Forestill dere en hund som er bundet fast til en solid påle og bare løper i ring rundt pålen, munker. Slik er det med et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære. Han betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Han betrakter følelsene som sitt selv ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Han bare løper i ring rundt sanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, og han klarer ikke å fri seg fra dem. Han klarer ikke å fri seg fra tilblivelse, fra forfall og undergang, sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Han klarer ikke å fri seg fra lidelsene, sier jeg.

En som har fått opplæring, derimot, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyd personers lære, som er vel bevandret i de opphøyd personers lære, betrakter ikke primærsanseinntrykkene som sitt selv, og han mener ikke at selvet mottar primærsanseinntrykkene, at formen er i selvet eller at selvet er i

primærsanseinntrykkene. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene ... han betrakter ikke identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Han løper ikke i ring rundt sanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, men klarer å fri seg fra dem. Han ikke å fri seg fra tilblivelse, fra forfall og undergang, sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Han ikke å fri seg fra lidelsene, sier jeg.”

3.1.10.8 (22.100) Den andre teksten om hunden i bånd

Dutiyagaddulabaddhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Det er umulig å regne ut når kretsløpet begynte, munk. Ingen kan vite når kretsløpet begynte for levende vesener, lenket til uvitenhet og bundet til begjær som de er.

Forestill dere en hund som er bundet fast til en solid pæle, munk. Den går rundt på pælen, den går til eller fra pælen, den står, sitter eller ligger inntil eller i nærheten av pælen. Slik er det med et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære. Han betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Han betrakter følelsene som sitt selv ... han betrakter identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Han går rundt de fem gruppene av personlighetsfaktorer, han går til eller fra dem, han står, sitter eller ligger inntil eller i nærheten av de fem gruppene av personlighetsfaktorer.

Derfor bør man ofte studere sitt eget sinn og innse dette: I lang tid har sinnet mitt vært forurenset av lidenskaper, hat og vrangforestillinger. Og når sinnet er forurenset, er hele personen forurenset. Når sinnet er rent, er hele personen ren.

Har dere sett et slikt maleri som blir fraktet fra sted til sted og stilt ut, munk?”

“Ja, Mester. Det har vi.”

“Et slikt maleri er karakterisert av mange forskjellige detaljer. Men sinnet inneholder enda flere forskjellige detaljer enn et slikt maleri. Derfor bør man ofte studere sitt eget sinn og innse dette: I lang tid har sinnet mitt vært forurenset av lidenskaper, hat og vrangforestillinger. Og når sinnet er forurenset, er hele personen forurenset. Når sinnet er rent, er hele personen ren.

Jeg vet ikke noen gruppe som inneholder så store variasjoner som dyreverdenen, munk. Blant dyrene kan man finne mange forskjellige detaljer. Men sinnet inneholder enda flere forskjellige detaljer enn i dyreverdenen. Derfor bør man ofte studere sitt eget sinn og innse dette: I lang tid har sinnet mitt vært forurenset av lidenskaper, hat og

vrangforestillinger. Og når sinnet er forurensset, er hele personen forurensset. Når sinnet er rent, er hele personen ren.

Det er som når en maler eller kunstmaler bruker rød, blå eller gul lakk eller maling og skaper et detaljert bilde av en kvinne eller en mann på et polert brett, en vegg eller et lerret, munker. På samme måte vil et vanlig menneske som ikke har fått opplæring skape seg primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetstilstander.

Hva mener dere om dette, munker: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.10.9 (22.101) Økseskaftet

Vāsijaṭasutta

En gang da Mesteren var i Sāvathī, sa han:

“Når jeg sier det er mulig å utslette negative tendenser i sinnet, er det fordi jeg vet det og ser det, munker, og ikke fordi jeg ikke vet eller ikke ser det.

Hva er det jeg vet og ser når jeg sier at det er mulig å utslette negative tendenser i sinnet? Det er dette: Slik er primærsanseinntrykk, slik oppstår primærsanseinntrykk og slik blir primærsanseinntrykkene borte. Slik er følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, slik oppstår den skjelnende bevisstheten og slik blir den skjelnende bevisstheten borte igjen. Fordi jeg vet og ser dette, sier jeg at det er mulig å utslette negative tendenser i sinnet.

Sett at en munk som ikke praktiserer utvikling av sinnet, skulle komme til å ønske seg følgende:

‘Å, tenk om sinnet mitt kunne bli fritt for involveringer og negative tendenser!’

Men så klarer han ikke å gjøre sinnet sitt fritt for involveringer og negative tendenser. Og hvorfor? Jo, nettopp fordi han ikke praktiserer utvikling. Fordi han ikke utvikler hva? Det er fordi han ikke utvikler oppmerksomhet på de fire hovedområdene. Det er fordi han ikke utvikler de fire rette bestrebelsene. Det er fordi han ikke utvikler de fire grunnlagene for suksess. Det er fordi han ikke utvikler de fem evnene og de fem kreftene. Det er fordi han ikke utvikler de sju oppvåkningsfaktorene. Og det er fordi han ikke utvikler den edle åttedelte veien.

Det er liksom ei høne som har lagt åtte, ti eller tolv egg. Høna ligger ikke og ruger på dem, så de får ikke utvikle seg. Hvis nå denne høna skulle tenke som så: ‘Å, kunne bare disse kyllingene bryte gjennom eggeskallet med føtter, klør og nebb, så de kan bli skikkelig klekket ut!’ – så vil den ikke få oppleve dette. Kyllingene klarer ikke å bryte seg ut av egget. Og hvorfor? Jo, fordi høna ikke har ligget og ruget på eggene, så de har ikke fått utviklet seg.

Slik er det også hvis en munk som ikke praktiserer utvikling av sinnet, skulle komme til å ønske seg følgende:

‘Å, tenk om sinnet mitt kunne bli fritt for involveringer og negative tendenser!’

Men så klarer han ikke å gjøre sinnet sitt fritt for involveringer og negative tendenser. Og hvorfor? Jo, nettopp fordi han ikke praktiserer utvikling. Fordi han ikke utvikler hva? Det

er fordi han ikke utvikler oppmerksomhet på de fire hovedområdene. Det er fordi han ikke utvikler de fire rette bestrebelsene. Det er fordi han ikke utvikler de fire grunnlagene for suksess. Det er fordi han ikke utvikler de fem evnene og de fem kreftene. Det er fordi han ikke utvikler de sju oppvåkningsfaktorene. Og det er fordi han ikke utvikler den edle åttedelte veien.

Men en munk som praktiserer utvikling av sinnet, trenger ikke å ønske seg følgende:

‘Å, tenk om sinnet mitt kunne bli fritt for involveringer og negative tendenser!’

For sinnet hans blir likevel fritt for involveringer og negative tendenser. Og hvorfor? Jo, nettopp fordi han praktiserer utvikling. Fordi han utvikler hva? Det er fordi han utvikler oppmerksomhet på de fire hovedområdene. Det er fordi han utvikler de fire rette bestrebelsene. Det er fordi han utvikler de fire grunnlagene for suksess. Det er fordi han utvikler de fem evnene og de fem kreftene. Det er fordi han utvikler de sju oppvåkningsfaktorene. Og det er fordi han utvikler den edle åttedelte veien.

Det er liksom ei høne som har lagt åtte, ti eller tolv egg. Høna ligger og ruger på dem så de utvikler seg. Da trenger ikke denne høna å tenke som så: ‘Å, kunne bare disse kyllingene bryte gjennom eggeskallet med føtter, klør og nebb, så de kan bli skikkelig klekket ut!’ – for den vil jo få oppleve dette. Kyllingene er fullt ut i stand til å bryte seg ut av egget. Og hvorfor? Jo, fordi høna har ligget og ruget på eggene så de har utviklet seg.

Slik er det også med en munk som praktiserer utvikling av sinnet. Han trenger ikke å ønske seg følgende:

‘Å, tenk om sinnet mitt kunne bli fritt for involveringer og negative tendenser!’

For sinnet hans blir likevel fritt for involveringer og negative tendenser. Og hvorfor? Jo, nettopp fordi han praktiserer utvikling. Fordi han utvikler hva? Det er fordi han utvikler oppmerksomhet på de fire hovedområdene. Det er fordi han utvikler de fire rette bestrebelsene. Det er fordi han utvikler de fire grunnlagene for suksess. Det er fordi han utvikler de fem evnene og de fem kreftene. Det er fordi han utvikler de sju oppvåkningsfaktorene. Og det er fordi han utvikler den edle åttedelte veien.

Det er som når en tømmermann eller lærlingen hans ser fingeravtrykkene sine på økseskaftet. Da vet han ikke hvor mye av økseskaftet som ble nedslitt i dag, i går eller i forgårs. Men når økseskaftet er nedslitt, da vet han at det er nedslitt. Slik er det også med en munk som praktiserer utvikling av sinnet. Han vet ikke hvor mye av de negative tendensene i sinnet som ble borte i dag, i går eller i forgårs. Men når de negative tendensene i sinnet er helt forsvunnet, da vet han at de er forsvunnet.

Det er som når et havgående skip med master og rigg har vært på sjøen i seks måneder, men som blir trukket på land i seks måneder om vinteren, der master og rigg blir stående i vind og tørke. Når så regntiden kommer igjen med voldsomme regnskyll, vil riggen lett bli svekket og råtne bort. På samme måte er det med en munk som praktiserer utvikling av sinnet. Det han måtte ha av bindinger, vil lett bli svekket og råtne bort.”

3.1.10.10 (22.102) Observasjon av forgjengelighet

Aniccasaññāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvathī, sa han:

“Den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, overvinner alle sanselige lidenskaper, munker. Han overvinner all kroppsfixering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at ‘jeg er’.

Det er som når en bonde setter en skarp plog i jorden etter regntiden og pløyer så han skjærer over alle røtter og rotskudd. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfixering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at ‘jeg er’.

Det er som når en mann skjærer siv. Etter at han har skåret det, griper han det i toppen, rister det og kaster det til siden. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfixering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at ‘jeg er’.

Det er som når man skjærer løs en klase mangoer, munker. Da følger alle mangoene i klasen med. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfixering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at ‘jeg er’.

Det er som taket på et hus med spisse gavler, munker. Alle takbjelkene møtes i spissen og lener seg mot spissen, og den spisse gavlen er det høyeste punktet. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfixering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at ‘jeg er’.

Det er akkurat som mørkt sandeltre, som har den sterkeste og beste duften av alle treslag. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfixering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at ‘jeg er’.

Det er akkurat som rødt sandeltre, som har den sterkeste og beste duften av all kjerneved. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfiksering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at 'jeg er'.

Det er akkurat som jasmin, som har den beste duften av alle blomster. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfiksering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at 'jeg er'.

Det er akkurat som når alle småkonger underordner seg en keiser, munker. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfiksering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at 'jeg er'.

Det er akkurat som lyset fra samtlige stjerner. Til sammen er de ikke engang en sekstendel av månens lys. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfiksering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at 'jeg er'.

Det er som når regntiden tar slutt, himmelen blir klar og alle regnskyer driver bort og sola kommer fram, munker. Den fordriver alt mørke og skinner, stråler og brenner. Slik er det også med den som utvikler og ofte praktiserer observasjon av forgjengelighet, munker. Han overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfiksering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at 'jeg er'.

Og hvordan skal man utvikle og ofte praktisere observasjon av forgjengelighet, slik at man overvinner alle sanselige lidenskaper, han overvinner all kroppsfiksering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at 'jeg er', munker?

Slik skal man trene: Slik er primærsanseinntrykk, slik oppstår primærsanseinntrykk og slik blir primærsanseinntrykkene borte. Slik er følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten, slik oppstår den skjelnende bevisstheten og slik blir den skjelnende bevisstheten borte igjen. Når man på denne måten utvikler og ofte praktisere observasjon av forgjengelighet, overvinner man alle sanselige lidenskaper, og da overvinner man all kroppsfiksering, all trang til ny tilblivelse, all uvitenhet og alle vrangforestillinger om at 'jeg er', munker."

3.1.11 Kapitlet om ytterligheter

Antavagga

3.1.11.1 (22.103) Ytterligheter

Antasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire ytterligheter, munk. Hvilke fire? Det er personlighet, opphavet til personligheten, personlighetens opphør og veien som fører til personlighetens opphør.

Hva er så personlighet? Det er de fem involveringsgruppene. Hvilke fem? Det er primæresanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og involveringsgruppen med skjennende bevissthet. Dette er den ytterligheten som kalles personlighet.

Hvordan er opphavet til personligheten? Det er dette begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansenytelsebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Dette er den ytterligheten som gir opphav til personligheten.

Hvordan er personlighetens opphør? Det er den fullstendige lidenskapsløshet overfor dette begjæret og opphevelsen av det, det å gi det opp, vise det bort, slippe taket i det og bli fri. Dette er den ytterligheten som er personlighetens opphør.

Og hvordan er veien som fører til personlighetens opphør? Det er den edle åttedelte vei, det vil si: rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Dette er den ytterligheten som er veien som fører til personlighetens opphør, munk. Og dette, munk, er de fire ytterlighetene.”

3.1.11.2 (22.104) Lidelse

Dukkhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Jeg skal forklare lidelsen for dere, munk, og jeg skal forklare lidelsens opphav, lidelsens opphør og veien som fører til lidelsens opphør. Så hør godt etter.

Hva er så lidelse, munk? Det er de fem involveringsgruppene. Hvilke fem? Det er primæresanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og involveringsgruppen med skjelnende bevissthet. Dette kalles lidelse, munk.

Hva er lidelsens opphav? Det er dette begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansenytelsebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Dette kalles lidelsens opphav.

Hva er lidelsens opphør? Det er den fullstendige lidenskapsløshet overfor dette begjæret og opphevelsen av det, det å gi det opp, vise det bort, slippe taket i det og bli fri. Dette kalles lidelsens opphør.

Hva er veien som fører til lidelsens opphør? Det er den edle åttedelte vei, det vil si: rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Dette kalles veien som fører til lidelsens opphør, munk. “

3.1.11.3 (22.105) Personlighet

Sakkāyasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Jeg skal forklare personligheten for dere, munkar, og jeg skal forklare personlighetens opphav, personlighetens opphør og veien som fører til personlighetens opphør. Så hør godt etter.

Hva er så personligheten, munkar? Det er de fem involveringsgruppene. Hvilke fem? Det er primæresanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og involveringsgruppen med skjelnende bevissthet. Dette kalles personlighet, munkar.

Hva er personlighetens opphav? Det er dette begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansenytelesebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Dette kalles personlighetens opphav.

Hva er personlighetens opphør? Det er den fullstendige lidenskapsløshet overfor dette begjæret og opphevelsen av det, det å gi det opp, vise det bort, slippe taket i det og bli fri. Dette kalles personlighetens opphør.

Hva er veien som fører til personlighetens opphør? Det er den edle åttedelte vei, det vil si: rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Dette kalles veien som fører til personlighetens opphør, munkar. “

3.1.11.4 (22.106) Det som bør forstås

Pariññeyyasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Jeg skal forklare for dere fenomener som bør forstås, munker, og jeg skal forklare forståelsen og den som har forstått. Så hør godt etter.

Hvilke fenomener bør forstås, munker? Primærsanseinntrykk er et fenomen som bør forstås. Følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet er også fenomener som bør forstås. Dette kalles fenomener som bør forstås.

Hva er så forståelse, munker? Utslettelse av lidenskap, hat og vrangforestillinger, dette kalles forståelse.

Hvem er så den personen som har forstått? Det er en som kalles en arahant som heter det og det og kommer fra den eller den klanen. Dette kalles en person som har forstått.”

3.1.11.5 (22.107) Filosofer

Samaṇasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Det finnes fem involveringsgrupper, munk. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. De filosofene og brahmanene som forstår fordelene og ulempene med disse fem involveringsgruppene, og som også forstår hvordan man frir seg fra dem, de har selv innsett og virkeliggjort frukten av det å være filosof eller brahman. De som ikke forstår dette, oppnår ikke denne frukten.”

3.1.11.6 (22.108) Den andre teksten om filosofer

Dutiyasamaṇasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fem involveringsgrupper, munk. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. De filosofene og brahmanene som forstår hvordan disse involveringsgruppene oppstår og blir borte, som forstår fordelene og ulempene med dem, og som også forstår hvordan man frir seg fra dem, de har selv innsett og virkeliggjort frukten av det å være filosof eller brahman. De som ikke forstår dette, oppnår ikke denne frukten.”

3.1.11.7 (22.109) Han som har gått ut i strømmen

Sotāpannasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fem involveringsgrupper, munk. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Den edles elev forstår hvordan disse involveringsgruppene oppstår og blir borte, han forstår fordelene og ulempene med dem, og han forstår også hvordan man frir seg fra dem. Derfor kalles han den edles elev, en som har gått ut i strømmen, som ikke kan falle tilbake, men er på sikker vei mot full oppvåkning.”

3.1.11.8 (22.110) Arahanten

Arahantasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fem involveringsgrupper, munk. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Når en munk forstår hvordan disse involveringsgruppene oppstår og blir borte, når han forstår fordelene og ulempene med dem, og han også forstår hvordan man frir seg fra dem, blir han fri fra alle involveringer. Da er han en som har kvittet seg med negative tendenser i sinnet, som har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse.”

3.1.11.9 (22.111) Om å fjerne begjæret

Chandappahānasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Kvitt dere med det som finnes av begjær, lyst, nytelse og lidenskap etter primærsanseinntrykk, munker. Da blir disse primærsanseinntrykkene borte. De blir rykket opp med roten, de blir som en død stubbe, de er utslettet og de vil ikke oppstå på nytt i framtiden. Kvitt dere med det som finnes av begjær, lyst, nytelse og lidenskap etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, munker. Da blir denne skjelnende bevisstheten borte. Den blir rykket opp med roten, den blir som en død stubbe, den er utslettet og den vil ikke oppstå på nytt i framtiden.”

3.1.11.10 (22.112) Den andre teksten om å fjerne begjæret

Dutiyachandappahānasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Kvitt dere med det som finnes av begjær, lyst, nytelse, lidenskap, mentale invoveringer, trang og tendenser etter primærsanseinntrykk, munker. Da blir disse primærsanseinntrykkene borte. De blir rykket opp med roten, de blir som en død stubbe, de er utslettet og de vil ikke oppstå på nytt i framtiden. Kvitt dere med det som finnes av begjær, lyst, nytelse lidenskap, mentale invoveringer, trang og tendenser etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, munker. Da blir denne skjelnende bevisstheten borte. Den blir rykket opp med roten, den blir som en død stubbe, den er utslettet og den vil ikke oppstå på nytt i framtiden.”

3.1.12 Kapitlet med undervisning om læren

Dhammakathikavagga

3.1.12.1 (22.113) Uvitenhet

Avijjāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Mester. Hva er denne uvitenheten? I hvilken grad er man uvitende?”

“En vanlig person som ikke har lært noe, forstår ikke primærsanseinntrykkene, han forstår ikke hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, hvordan primærsanseinntrykkene tar slutt eller veien til at primærsanseinntrykkene skal ta slutt. Han forstår ikke følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, han forstår ikke hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår, hvordan den skjelnende bevisstheten tar slutt eller veien til at den skjelnende bevisstheten skal ta slutt. Dette kalles uvitenhet, munk, og i den grad er han uvitende.”

3.1.12.2 (22.114) Visdom

Vijjāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om visdom, Mester. Hva er denne visdommen? I hvilken grad har man visdom?”

“Den edles elev som har fått opplæring, forstår primærsanseinntrykkene, han forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår, hvordan primærsanseinntrykkene tar slutt og veien til at primærsanseinntrykkene skal ta slutt. Han forstår følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten, han forstår hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår, hvordan den skjelnende bevisstheten tar slutt og veien til at den skjelnende bevisstheten skal ta slutt. Dette kalles visdom, munk, og i den grad har han visdom.”

3.1.12.3 (22.115) En som underviser i læren

Dhammakathikasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om dem som underviser i læren, Mester. I hvilken grad er det noen som underviser i læren?”

“Hvis en munk snakker om å slippe taket i primærsanseinntrykk, om å miste lysten på dem og gjøre slutt på dem, er dette nok til å kalle ham en som underviser i læren. Hvis han selv klarer å slippe taket i primærsanseinntrykk, hvis han selv mister lysten på dem og gjør slutt på dem, er dette nok til å omtale ham som en som selv lever i samsvar med den læren han underviser i. Hvis han helt har sluppet taket i primærsanseinntrykk, hvis han helt har mistet lysten på dem og gjort slutt på dem, er dette nok til å omtale ham som en som har oppnådd nibbana her og nå.

“Hvis en munk snakker om å slippe taket i følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, om å miste lysten på den og gjøre slutt på den, er dette nok til å kalle ham en som underviser i læren. Hvis han selv klarer å slippe taket i skjelnende bevissthet, hvis han selv mister lysten på den og gjør slutt på den, er dette nok til å omtale ham som en som selv lever i samsvar med den læren han underviser i. Hvis han helt har sluppet taket i skjelnende bevissthet, hvis han helt har mistet lysten på den og gjort slutt på den, er dette nok til å omtale ham som en som har oppnådd nibbana her og nå.”

3.1.12.4 (22.116) En annen tekst om en som underviser i læren

Dutiyadhammakathikasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, kom en munk bort til ham, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om dem som underviser i læren, Mester. I hvilken grad er det noen som underviser i læren? I hvilken grad er det noen som lever i samsvar med den læren de underviser i? I hvilken grad er det noen som har oppnådd nibbana her og nå?”

“Hvis en munk snakker om å slippe taket i primærsanseinntrykk, om å miste lysten på dem og gjøre slutt på dem, er dette nok til å kalle ham en som underviser i læren. Hvis han selv klarer å slippe taket i primærsanseinntrykk, hvis han selv mister lysten på dem og gjør slutt på dem, er dette nok til å omtale ham som en som selv lever i samsvar med den læren han underviser i. Hvis han helt har sluppet taket i primærsanseinntrykk, hvis han helt har mistet lysten på dem og gjort slutt på dem, er dette nok til å omtale ham som en som har oppnådd nibbana her og nå.

“Hvis en munk snakker om å slippe taket i følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, om å miste lysten på den og gjøre slutt på den, er dette nok til å kalle ham en som underviser i læren. Hvis han selv klarer å slippe taket i skjelnende bevissthet, hvis han selv mister lysten på den og gjør slutt på den, er dette nok til å omtale ham som en som selv lever i samsvar med den læren han underviser i. Hvis han helt har sluppet taket i skjelnende bevissthet, hvis han helt har mistet lysten på den og gjort slutt på den, er dette nok til å omtale ham som en som har oppnådd nibbana her og nå.”

3.1.12.5 (22.117) Bindinger

Bandhanasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære. Han betrakter primærsanseinntrykkene som sitt selv, eller han mener at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Det vil si at et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, er bundet til primærsanseinntrykkene. Han er bundet med indre og ytre bindinger og ser verken denne bredden eller den andre bredden. Han er bundet mens han blir eldre, han er bundet mens han dør, og han er bundet mens han forlater denne verden og går til den neste.

Han betrakter følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet mottar den skjelnende bevisstheten, at den skjelnende bevisstheten er i selvet eller at selvet er i den skjelnende bevisstheten. Det vil si at et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, er bundet til den skjelnende bevisstheten. Han er bundet med indre og ytre bindinger og ser verken denne bredden eller den andre bredden. Han er bundet mens han blir eldre, han er bundet mens han dør, og han er bundet mens han forlater denne verden og går til den neste.

Men en som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøydets personers lære, som er vel bevandret i de opphøydets personers lære, betrakter ikke primærsanseinntrykkene som sitt selv, og han mener ikke at selvet mottar primærsanseinntrykk, at primærsanseinntrykkene er i selvet eller at selvet er i primærsanseinntrykkene. Det vil si at en person som har fått opplæring, en som er elev av de edle, ikke er bundet til primærsanseinntrykkene. Han er ikke bundet med indre og ytre bindinger og ser både denne bredden og den andre bredden. Jeg sier han er fri fra lidelse.

Han betrakter ikke følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet mottar den skjelnende bevisstheten, at den skjelnende bevisstheten er i selvet eller at selvet er i den skjelnende bevisstheten. Det vil si at en person som har fått opplæring, en som er elev av de edle, ikke er bundet til den

skjelnende bevisstheten. Han er ikke bundet med indre og ytre bindinger og ser både denne bredden og den andre bredden. Jeg sier han er fri fra lidelse.”

3.1.12.6 (22.118) Spørsmål

Paripucchitasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Hva mener dere om dette, munk? Mener dere om primærsanseinntrykk at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei, det gjør vi ikke, Mester.”

“Det er bra, munk! Det er bra! Når dere ser virkeligheten som den er, ser dere om primærsanseinntrykk at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Mener dere om følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei, det gjør vi ikke, Mester.”

“Det er bra, munk! Det er bra! Når dere ser virkeligheten som den er, ser dere om den skjelnende bevisstheten at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Og den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.12.7 (22.119) Et annet spørsmål

Dutiyaparipucchitasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Hva mener dere om dette, munk? Mener dere om primærsanseinntrykk at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’?”

“Ja, det gjør vi, Mester.”

“Det er bra, munk! Det er bra! Når dere ser virkeligheten som den er, ser dere om primærsanseinntrykk at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Mener dere om følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’?”

“Nei, det gjør vi ikke, Mester.”

“Det er bra, munk! Det er bra! Når dere ser virkeligheten som den er, ser dere om den skjelnende bevisstheten at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Og den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.12.8 (22.120) Bindinger

Samyojaniyasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Jeg skal forklare for dere fenomener som binder, munker, og jeg skal forklare bindingene. Så hør godt etter.

Så hvilke fenomener er det som binder, og hva er bindinger? Primærsanseinntrykk er et fenomen som binder, og lidenskapelig lyst på dette er en binding. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er et fenomen som binder, og lidenskapelig lyst på dette er en binding. Så dette kalles fenomener som binder, munker, og dette kalles bindinger.”

3.1.12.9 (22.121) Involveringer

Upādānīyasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Jeg skal forklare for dere fenomener som skaper involveringer, munker, og jeg skal forklare involveringene. Så hør godt etter.

Så hvilke fenomener er det som skaper involveringer, og hva er involveringer?

Primærsanseinntrykk er et fenomen som skaper involveringer, og lidenskapelig lyst på dette er en involvering. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er et fenomen som skaper involveringer, og lidenskapelig lyst på dette er en involvering. Så dette kalles fenomener som skaper involveringer, munker, og dette kalles involveringer.”

3.1.12.10 (22.122) God oppførsel

Sīlavantasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Hvilke fenomener bør en munk med god oppførsel betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En munk med god oppførsel bør betrakte de fem involveringsgruppene som uvarige, som lidelse, sykdom, byller, piler, smerter, pest, som noe som ikke vedkommer dem, som forfall, som tomhet og som noe de ikke har kontroll over. Og hvilke fem? Det er primærsanseinntrykksinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Disse fem involveringsgruppene bør en munk med god oppførsel betrakte som uvarige, som lidelse, sykdom, byller, piler, smerter, pest, som noe som ikke vedkommer dem, som forfall, som tomhet og som noe de ikke har kontroll over, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å gå ut i strømmen.”

“Hvilke fenomener bør en munk som har gått ut i strømmen, betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En munk som har gått ut i strømmen, bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å bli en som vender tilbake bare én gang.”

“Hvilke fenomener bør en munk som vender tilbake bare én gang, betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En munk som vender tilbake bare én gang, bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å bli en som ikke vender tilbake.”

“Hvilke fenomener bør en munk som ikke vender tilbake, betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En munk som ikke vender tilbake, bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å bli en arahant.”

“Hvilke fenomener bør en arahant betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En arahant bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. En arahant har egentlig ikke mer som skal gjøres eller samles opp. Men om denne praksisen blir opprettholdt, vil det føre til et godt liv her og nå og til oppmerksomhet og klar forståelse.”

3.1.12.11 (22.123) Den lærde

Sutavantasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Hvilke fenomener bør en lærd munk betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En lærd munk bør betrakte de fem involveringsgruppene som uvarige, som lidelse, sykdom, byller, piler, smerter, pest, som noe som ikke vedkommer dem, som forfall, som tomhet og som noe de ikke har kontroll over. Og hvilke fem? Det er primæransinntryksinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Disse fem involveringsgruppene bør en munk med god oppførsel betrakte som uvarige, som lidelse, sykdom, byller, piler, smerter, pest, som noe som ikke vedkommer dem, som forfall, som tomhet og som noe de ikke har kontroll over, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å gå ut i strømmen.”

“Hvilke fenomener bør en munk som har gått ut i strømmen, betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En munk som har gått ut i strømmen, bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å bli en som vender tilbake bare én gang.”

“Hvilke fenomener bør en munk som vender tilbake bare én gang, betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En munk som vender tilbake bare én gang, bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å bli en som ikke vender tilbake.”

“Hvilke fenomener bør en munk som ikke vender tilbake, betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En munk som ikke vender tilbake, bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. Da er det mulig at han vil oppnå frukten av å bli en arahant.”

“Hvilke fenomener bør en arahant betrakte grundig og systematisk, Sāriputta?”

“En arahant bør betrakte de fem involveringsgruppene på nøyaktig samme måte, Koṭṭhita. En arahant har egentlig ikke mer som skal gjøres eller samles opp. Men om denne praksisen blir opprettholdt, vil det føre til et godt liv her og nå og til oppmerksomhet og klar forståelse.”

3.1.12.12 (22.124) Kappa

Kappasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, kom munken Kappa bort til ham, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

“Hvordan kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting, Mester?”

“Vi bør betrakte alle primærsanseinntrykk, følelser, identifiseringer, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid som de er og med klar visdom, og se at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Slik kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting.”

3.1.12.13 (22.125) En annen samtale med Kappa

Dutiyakappasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, kom munken Kappa bort til ham, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

“Hvordan kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting, slik at stoltheten blir overvunnet og vi finner fred og full frigjøring, Mester?”

“Vi bør betrakte alle primærsanseinntrykk, følelser, identifeksjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid som de er og med klar visdom, og se at ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Slik kan vi kunne vite og hvordan kan vi kunne se slik at sinnet på alle måter slipper taket i tendenser til å oppfatte noe som ‘meg’ eller ‘mitt’ både i denne kroppen og denne bevisstheten og i alle ytre ting, slik at stoltheten blir overvunnet og vi finner fred og full frigjøring.”

3.1.13 Kapitlet om uvitenhet

Avijjavagga

3.1.13.1 (22.126) Tilblivelse

Samudayadhammasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, kom en munk bort til ham, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Mester. Hva er denne uvitenheten? Hva vil det si at man er uvitende?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene oppstår i samsvar med naturen. Han forstår ikke at primærsanseinntrykkene blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår ikke at primærsanseinntrykkene først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Han forstår ikke at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten oppstår i samsvar med naturen. Han forstår ikke at den skjelnende bevisstheten blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår ikke at den skjelnende bevisstheten først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Dette kalles uvitenhet, munk, og det er dette det vil si å være uvitende.”

Da munken hørte dette, stilte han et nytt spørsmål:

“Jeg hører folk snakker om kunnskap, Mester. Hva er denne kunnskapen? Hva vil det si at man har kunnskap?”

“Den edles elev, en person som har fått opplæring, forstår det som det er at primærsanseinntrykkene oppstår i samsvar med naturen. Han forstår at primærsanseinntrykkene blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår at primærsanseinntrykkene først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Han forstår at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten oppstår i samsvar med naturen. Han forstår at den skjelnende bevisstheten blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår at den skjelnende bevisstheten først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Dette kalles kunnskap, munk, og det er dette det vil si å ha kunnskap.”

3.1.13.2 (22.127) Den andre teksten om tilblivelse

Dutiyasamudayadhammasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Sāriputta. Hva er denne uvitenheten? Hva vil det si at man er uvitende?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, forstår ikke som det er at primærsanseinntrykkene oppstår i samsvar med naturen. Han forstår ikke at primærsanseinntrykkene blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår ikke at primærsanseinntrykkene først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Han forstår ikke at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten oppstår i samsvar med naturen. Han forstår ikke at den skjelnende bevisstheten blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår ikke at den skjelnende bevisstheten først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Dette kalles uvitenhet, min venn, og det er dette det vil si å være uvitende.”

3.1.13.3 (22.128) Den tredje teksten om tilblivelse

Tatīyasamudayaḍhammasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakke om kunnskap, Sāriputta. Hva er denne kunnskapen? Hva vil det si at man har kunnskap?”

“Den edles elev, en person som har fått opplæring, forstår det som det er at primærsanseinntrykkene oppstår i samsvar med naturen. Han forstår at primærsanseinntrykkene blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår at primærsanseinntrykkene først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Han forstår at følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten oppstår i samsvar med naturen. Han forstår at den skjelnende bevisstheten blir borte igjen i samsvar med naturen. Og han forstår at den skjelnende bevisstheten først oppstår og deretter blir borte igjen i samsvar med naturen. Dette kalles kunnskap, min venn, og det er dette det vil si å ha kunnskap.”

3.1.13.4 (22.129) Nytelse

Assādasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Sāriputta. Hva er denne uvitenheten? Hva vil det si at man er uvitende?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, forstår ikke nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår heller ikke ulempene ved dem og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår ikke nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevissthet som den er. Han forstår heller ikke ulempene ved den og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles uvitenhet, min venn, og det er dette det vil si å være uvitende.”

3.1.13.5 (22.130) Nytelse

Dutiyāssādasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakke om kunnskap, Sāriputta. Hva er denne kunnskapen? Hva vil det si at man har kunnskap?”

“Den edles elev, en person som har fått opplæring, forstår nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår ulempene ved dem og han forstår hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten som den er. Han forstår ulempene ved den og han forstår hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles kunnskap, min venn, og det er dette det vil si å ha kunnskap.”

3.1.13.6 (22.131) Tilblivelse

Samudayasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Sāriputta. Hva er denne uvitenheten? Hva vil det si at man er uvitende?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, forstår ikke hvordan primærsanseinntrykkene oppstår og blir borte igjen. Han forstår ikke nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår heller ikke ulempene ved dem og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår ikke følelsene oppstår og blir borte igjen. Han forstår ikke nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår og blir borte igjen. Han forstår ikke nytelsen ved den. Han forstår heller ikke ulempene ved den og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles uvitenhet, min venn, og det er dette det vil si å være uvitende.”

3.1.13.7 (22.132) Den andre teksten om tilblivelse

Dutiyasamudayasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Koṭṭhita seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Sāriputta, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om kunnskap, Sāriputta. Hva er denne kunnskapen? Hva vil det si at man har kunnskap?”

“Den edles elev, en person som har fått opplæring, forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår og blir borte igjen. Han forstår nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår ulempene ved dem og hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår hvordan følelsene oppstår og blir borte igjen. Han forstår nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår og blir borte igjen. Han forstår nytelsen ved den. Han forstår ulempene ved den og hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles kunnskap, min venn, og det er dette det vil si å ha kunnskap.”

3.1.13.8 (22.133) Koṭṭhita

Koṭṭhitasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Koṭṭhita, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Koṭṭhita. Hva er denne uvitenheten? Hva vil det si at man er uvitende?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, forstår ikke nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår heller ikke ulempene ved dem og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår ikke nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten som den er. Han forstår heller ikke ulempene ved den og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles uvitenhet, min venn, og det er dette det vil si å være uvitende.”

Da Sāriputta hørte dette, sa han:

“Jeg hører folk snakker om kunnskap, Koṭṭhita. Hva er denne kunnskapen? Hva vil det si at man har kunnskap?”

“Den edles elev, en person som har fått opplæring, forstår nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår ulempene ved dem og han forstår hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten som den er. Han forstår ulempene ved den og han forstår hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles kunnskap, min venn, og det er dette det vil si å ha kunnskap.”

3.1.13.9 (22.134) Den andre samtalen med Koṭṭhita

Dutiyakoṭṭhitasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Koṭṭhita, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Koṭṭhita. Hva er denne uvitenheten? Hva vil det si at man er uvitende?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, forstår ikke hvordan primærsanseinntrykkene oppstår og blir borte igjen. Han forstår ikke nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår heller ikke ulempene ved dem og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår ikke følelsene oppstår og blir borte igjen. Han forstår ikke nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår og blir borte igjen. Han forstår ikke nytelsen ved den. Han forstår heller ikke ulempene ved den og heller ikke hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles uvitenhet, min venn, og det er dette det vil si å være uvitende.”

Da Sāriputta hørte dette, sa han:

“Jeg hører folk snakker om kunnskap, Koṭṭhita. Hva er denne kunnskapen? Hva vil det si at man har kunnskap?”

“Den edles elev, en person som har fått opplæring, forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår og blir borte igjen. Han forstår nytelsen ved primærsanseinntrykkene som den er. Han forstår ulempene ved dem og hvordan han skal fri seg fra dem. Han forstår hvordan følelsene oppstår og blir borte igjen. Han forstår nytelsen ved følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår og blir borte igjen. Han forstår nytelsen ved den. Han forstår ulempene ved den og hvordan han skal fri seg fra dem. Dette kalles kunnskap, min venn, og det er dette det vil si å ha kunnskap.”

3.1.13.10 (22.135) Den tredje samtalen med Koṭṭhita

Tatīyakotṭhitasutta

En gang var Sāriputta og Koṭṭhita den store i hjorteparken Isipatana i Bārāṇasi. En kveld reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon, gikk bort til Koṭṭhita, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Jeg hører folk snakker om uvitenhet, Koṭṭhita. Hva er denne uvitenheten? Hva vil det si at man er uvitende?”

“Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, forstår ikke primærsanseinntrykkene. Han forstår ikke hvordan primærsanseinntrykkene oppstår. Han forstår ikke hvordan primærsanseinntrykkene blir borte og han forstår heller ikke veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte. Han forstår ikke følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten. Han forstår ikke hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår. Han forstår ikke hvordan den skjelnende bevisstheten blir borte og han forstår heller ikke veien som fører til at den skjelnende bevisstheten blir borte. Dette kalles uvitenhet, min venn, og det er dette det vil si å være uvitende.”

Da Sāriputta hørte dette, sa han:

“Jeg hører folk snakker om kunnskap, Koṭṭhita. Hva er denne kunnskapen? Hva vil det si at man har kunnskap?”

“Den edles elev, en person som har fått opplæring, forstår primærsanseinntrykkene. Han forstår hvordan primærsanseinntrykkene oppstår. Han forstår hvordan primærsanseinntrykkene blir borte og han forstår veien som fører til at primærsanseinntrykkene blir borte. Han forstår følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten. Han forstår hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår. Han forstår hvordan den skjelnende bevisstheten blir borte og han forstår veien som fører til at den skjelnende bevisstheten blir borte. Dette kalles kunnskap, min venn, og det er dette det vil si å ha kunnskap.”

3.1.14 Kapitlet om glødende aske

Kukkuḷavagga

3.1.14.1 (22.136) Glødende aske

Kukkuḷasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er som glødende aske, følelser er som glødende aske, identifikasjoner er som glødende aske, reaksjoner er som glødende aske, den skjelnende bevisstheten er som glødende aske, munker. Når den edles elev, en person som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.14.2 (22.137) Forgjengelighet

Aniccasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i lengselen etter det som er forgjengelig, munkere. Hva er det som er forgjengelig? Primærsanseinntrykk er forgjengelige, så lengselen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er forgjengelige ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er forgjengelig, så lengselen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.3 (22.138) Den andre teksten om forgjengelighet

Dutiyāniccasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i lidenskapen etter det som er forgjengelig, munkere. Hva er det som er forgjengelig? Primærsanseinntrykk er forgjengelige, så lidenskapen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er forgjengelige ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er forgjengelig, så lidenskapen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.4 (22.139) Den tredje teksten om forgjengelighet

Tatīyāniccasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i den lidenskapelige lengselen etter det som er forgjengelig, munker. Hva er det som er forgjengelig? Primærsanseinntrykk er forgjengelige, så den lidenskapelige lengselen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er forgjengelige ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er forgjengelig, så den lidenskapelige lengselen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.5 (22.140) Det som er utilfredsstillende

Dukkhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i lengselen etter det som er utilfredsstillende, munker. Hva er det som er utilfredsstillende? Primærsanseinntrykk er utilfredsstillende, så lengselen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er utilfredsstillende... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er utilfredsstillende, så lengselen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.6 (22.141) Den andre teksten om det som er utilfredsstillende

Dutiyadukkahasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i lidenskapen etter det som er utilfredsstillende, munker. Hva er det som er utilfredsstillende? Primærsanseinntrykk er utilfredsstillende, så lidenskapen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er utilfredsstillende... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er utilfredsstillende, så lidenskapen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.7 (22.142) Den tredje teksten om det som er utilfredsstillende

Tatīyadukkhaṣutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, sa han:

“Dere bør slippe taket i den lidenskapelige lengselen etter det som er utilfredsstillende, munker. Hva er det som er utilfredsstillende? Primærsanseinntrykk er utilfredsstillende, så den lidenskapelige lengselen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er utilfredsstillende... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er utilfredsstillende, så den lidenskapelige lengselen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.8 (22.143) Det som ikke er ditt eget

Anattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i lengselen etter det som ikke er deres eget, munkere. Hva er det som ikke er deres eget? Primærsanseinntrykk er ikke deres egne, så lengselen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er ikke deres egne ... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er deres egen, så lengselen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.9 (22.144) Den andre teksten om det som ikke er ditt eget

Dutiyānattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i lidenskapen etter det som ikke er deres eget, munkar. Hva er det som ikke er deres eget? Primærsanseinntrykk er ikke deres egne, så lidenskapen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er ikke deres egne... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er ikke deres egen, så lidenskapen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.10 (22.145) Den tredje teksten om det som ikke er ditt eget

Tatīyānattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Dere bør slippe taket i den lidenskapelige lengselen etter det som ikke er deres eget, munker. Hva er det som ikke er deres eget? Primærsanseinntrykk er ikke deres egne, så den lidenskapelige lengselen etter dem bør dere slippe taket i. Følelser er ikke deres egne... identifikasjoner ... reaksjoner ... den skjelnende bevisstheten er ikke deres egen, så den lidenskapelige lengselen etter den bør dere slippe taket i.”

3.1.14.11 (22.146) Sterk aversjon

Nibbidābahulasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“En sønn av god familie som har forlatt hjemmet ut fra tillit, bør praktisere en sterk aversjon mot primærsanseinntrykk, mot følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Den som praktiserer sterk aversjon, vil få en dyp forståelse av primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Når han oppnår en dyp forståelse av dem, vil han fri seg fra dem, og han vil fri seg fra fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, mismot og jammer. Jeg sier han vil fri seg fra lidelsen.”

3.1.14.12 (22.147) Om å betrakte forgjengelighet

Aniccānupassīsutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“En sønn av god familie som har forlatt hjemmet ut fra tillit, bør betrakte primærsanseinntrykk, mot følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet som forgjengelige. Den som betrakter dem slik, vil få en dyp forståelse av primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Når han oppnår en dyp forståelse av dem, vil han fri seg fra dem, og han vil fri seg fra fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, mismot og jammer. Jeg sier han vil fri seg fra lidelsen.”

3.1.14.13 (22.148) Om å betrakte det utilfredsstillende

Dukkānupassīsutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“En sønn av god familie som har forlatt hjemmet ut fra tillit, bør betrakte primærsanseinntrykk, mot følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet som utilfredsstillende. Den som betrakter dem slik, vil få en dyp forståelse av primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Når han oppnår en dyp forståelse av dem, vil han fri seg fra dem, og han vil fri seg fra fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, mismot og jammer. Jeg sier han vil fri seg fra lidelsen.”

3.1.14.14 (22.149) Om det som ikke er ditt eget

Anattānupassīsutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“En sønn av god familie som har forlatt hjemmet ut fra tillit, bør betrakte primærsanseinntrykk, mot følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet som ikke sitt eget. Den som betrakter dem slik, vil få en dyp forståelse av primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet. Når han oppnår en dyp forståelse av dem, vil han fri seg fra dem, og han vil fri seg fra fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, mismot og jammer. Jeg sier han vil fri seg fra lidelsen.”

3.1.15 Kapitlet om teorier

Ditthivagga

3.1.15.1 (22.150) I ditt indre

Ajjhattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen for at man skal føle glede eller sorg i sitt indre, munkers?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munkers, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at man skal føle glede eller sorg i sitt indre. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at man skal føle glede eller sorg i sitt indre.

Hva mener dere om dette, munkers: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan glede og sorg oppstå i ditt indre uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan glede og sorg oppstå i ditt indre uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.2 (22.151) Dette er mitt

Etammasutta

En gang da Mesteren var i Sāvathī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for å mene at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’, munk?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for å mene at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’, munk. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for å mene at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’, munk.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan man mene at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’, uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan man mene at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’ uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen

borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.3 (22.152) Dette er meg selv

Soattāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Dette er meg selv, dette er verden. Etterpå skal jeg bli evig og uforgjengelig’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at denne teorien skal oppstå: ‘Dette er meg selv, dette er verden. Etterpå skal jeg bli evig og uforgjengelig’, munk. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at denne teorien skal oppstå: ‘Dette er meg selv, dette er verden. Etterpå skal jeg bli evig og uforgjengelig’, munk.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan man mene at ‘Dette er meg selv, dette er verden. Etterpå skal jeg bli evig og uforgjengelig’, uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan man mene at ‘Dette er meg selv, dette er verden. Etterpå skal jeg bli evig og uforgjengelig’ uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.4 (22.153) Hvis jeg ikke hadde eksistert

Nocamesiyāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville ikke noe ha vært mitt. Jeg kommer ikke til å eksistere, så da vil ikke noe være mitt.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at denne teorien skal oppstå: Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville ikke noe ha vært mitt. Jeg kommer ikke til å eksistere, så da vil ikke noe være mitt’, munk. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at denne teorien skal oppstå: Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville ikke noe ha vært mitt. Jeg kommer ikke til å eksistere, så da vil ikke noe være mitt’, munk.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan man mene at ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville ikke noe ha vært mitt. Jeg kommer ikke til å eksistere, så da vil ikke noe være mitt’, uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan man mene at ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville ikke noe ha vært mitt. Jeg kommer ikke til å eksistere, så da vil ikke noe være mitt’ uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.5 (22.154) Skadelige teorier

Micchādīṭṭhisutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for at det skal oppstå skadelige teorier?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at skal oppstå skadelige teorier, munk. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at det skal oppstå skadelige teorier.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan det oppstå skadelige teorier uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan det oppstå skadelige teorier uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen

borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.6 (22.155) Personlighetsteorier

Sakkāyaditthisutta

En gang da Mesteren var i Sāvathī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for at det skal oppstå personlighetsteorier?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at skal oppstå personlighetsteorier, munk. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at det skal oppstå personlighetsteorier.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan det oppstå personlighetsteorier uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan det oppstå personlighetsteorier uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen

borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.7 (22.156) Teorier om selvet

Attānudiṭṭhisutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for at det skal oppstå teorier om selvet?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at skal oppstå teorier om selvet, munk. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at det skal oppstå teorier om selvet.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan det oppstå teorier om selvet uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan det oppstå teorier om selvet uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen

borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.8 (22.157) Tendenser til bindinger

Abhinivesasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for at det skal oppstå tendenser til bindinger?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munker, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at skal oppstå tendenser til bindinger, munker. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at det skal oppstå tendenser til bindinger.

Hva mener dere om dette, munker: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan det oppstå tendenser til bindinger uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan det oppstå tendenser til bindinger uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen

borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.9 (22.158) Den andre teksten om tendenser til bindinger

Dutiyābhinivesasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, sa han:

“Hva må være til stede, hva er betingelsen og hva må man klamre seg til for at det skal oppstå tendenser til bindinger og heftelser?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må være til stede. Primærsanseinntrykk er en betingelse for at skal oppstå tendenser til bindinger og heftelser, munk. Følelser må være til stede ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet må være til stede. Skjelnende bevissthet er en betingelse for at det skal oppstå tendenser til bindinger og heftelser.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men kan det oppstå tendenser til bindinger og heftelser uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men kan det oppstå tendenser til bindinger og heftelser uavhengig av dette som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur?”

“Nei, Mester.”

“Den som ser disse tingene som de er, slipper taket i alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen

borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.1.15.10 (22.159) Ānanda

Ānandasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom Ānanda bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

Hva mener du om dette, Ānanda: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt’, ‘dette er meg’, ‘dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet varige eller uvarige?”

“Uvarige.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg.”

“Men det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, er det fornuftig å si at ‘dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“Nei.”

“Derfor bør vi si om alle primærsanseinntrykk, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet – de være seg nære eller fjerne, gode eller dårlige, fine eller grove, indre eller ytre, så vel i nåtid, fortid og framtid – ‘dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt jeg’. Da har vi visdom og ser disse tingene som de er.

Når den edles elev ser disse tingene som de er, slipper han taket i alle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2 Samtaler med Rādha

Rādhasamyutta

3.2.1 Første kapittel

Paṭhamavagga

3.2.1.1 (23.1) Māra

Mārasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om Māra, Mester. Hva er egentlig denne Māra?”

“Der hvor det finnes primærsanseinntrykk, Rādha, der er Māra, der er Māras natur, som er å gå til grunne. Derfor kan du betrakte primærsanseinntrykk som Māra, som Māras natur, som noe som går til grunne. Se primærsanseinntrykk som en sykdom, en byll, en pil, som en smerte og som kilden til smerte. Den som ser dette slik, ser det på rette måten.

Der hvor det finnes følelser, Rādha, der er Māra, der er Māras natur, som er å gå til grunne. Derfor kan du betrakte følelser som Māra, som Māras natur, som noe som går til grunne. Se følelser som en sykdom, en byll, en pil, som en smerte og som kilden til smerte. Den som ser dette slik, ser det på rette måten.

Der hvor det finnes identifikasjoner, Rādha, der er Māra, der er Māras natur, som er å gå til grunne. Derfor kan du betrakte identifikasjoner som Māra, som Māras natur, som noe som går til grunne. Se identifikasjoner som en sykdom, en byll, en pil, som en smerte og som kilden til smerte. Den som ser dette slik, ser det på rette måten.

Der hvor det finnes reaksjoner, Rādha, der er Māra, der er Māras natur, som er å gå til grunne. Derfor kan du betrakte reaksjoner som Māra, som Māras natur, som noe som går til grunne. Se reaksjoner som en sykdom, en byll, en pil, som en smerte og som kilden til smerte. Den som ser dette slik, ser det på rette måten.

Der hvor det finnes skjelnende bevissthet, Rādha, der er Māra, der er Māras natur, som er å gå til grunne. Derfor kan du betrakte skjelnende bevissthet som Māra, som Māras

natur, som noe som går til grunne. Se skjelnende bevissthet som en sykdom, en byll, en pil, som en smerte og som kilden til smerte. Den som ser dette slik, ser det på rette måten.”

“Men hva er hensikten med å se det på den rette måten, Mester?”

“Hensikten med å se det på den rette måten er å slippe taket, Rādha.”

“Men hva er hensikten med å slippe taket, Mester?”

“Hensikten med å slippe taket er å slippe lidenskapene, Rādha.”

“Men hva er hensikten med å slippe lidenskapene, Mester?”

“Hensikten med å slippe lidenskapene er å bli fri, Rādha.”

“Men hva er hensikten med å bli fri, Mester?”

“Hensikten med å bli fri er å oppnå nibbana, Rādha.”

“Men hva er hensikten med å oppnå nibbana, Mester?”

“Dette spørsmålet går for langt, Rādha. Det er umulig å avgrense dette spørsmålet. Hensikten med den høyere trening er jo nettopp nibbana, med nibbana er du kommet i mål.”

3.2.1.2 (23.2) Levende vesener

Sattasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om levende vesener, Mester. Hva er egentlig et levende vesen?”

“Enhver som føler lyst, lidenskap, nytelse og begjær etter primærsanseinntrykk, som blir helt opphengt (satto) i disse, kalles levende vesener (satto). Enhver som føler lyst, lidenskap, nytelse og begjær etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, som blir helt opphengt i disse, kalles levende vesener.

Det er som når små gutter eller jenter bygger sandslott, Rādha. Så lenge de er intenst opptatt av disse sandslottene sine, så lenge de liker dem, er interessert i dem og føler et brennende begjær etter dem, nettopp så lenge leker de med dem, har et eierforhold til dem og regner dem som sin eiendom. Men så snart disse guttene eller jentene mister interessen for sandslottene, når de ikke lenger er opptatt av dem og ikke lenger bryr seg om dem, slipper de taket i dem. De sparker dem i stykker med føttene eller river dem med hendene, ødelegger dem og sprer sanden utover.

På samme måte bør dere slippe taket i primærsanseinntrykkene, Rādha. Dere bør ikke lenger være opptatt av dem og ikke bry dere om dem, men utslette begjæret etter dem. Dere bør også slippe taket i følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten. Dere bør ikke lenger være opptatt av den og ikke bry dere om den, men utslette begjæret etter den. Utslettelsen av begjær er nibbana, Rādha.”

3.2.1.3 (23.3) Det som fører til tilblivelse

Bhavanettisutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om utslettelsen av det som fører til tilblivelse, Mester. Hva er det egentlig som fører til tilblivelse, og hvordan utsletter man det som fører til tilblivelse?”

“Den lysten, lidenskapen, nytelsen, begjæret, involveringen, tendensen i sinnet etter å oppleve primærsanseinntrykk – dette er det som kalles det som fører til tilblivelse, Rādha. Lysten, lidenskapen, nytelsen, begjæret, involveringen, tendensen i sinnet etter å oppleve følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet – dette er det som kalles det som fører til tilblivelse. Utslettelsen av disse er utslettelse av det som fører til tilblivelse.”

3.2.1.4 (23.4) Det som bør forstås

Pariññeyyasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Jeg skal forklare for dere fenomener som bør forstås, Rādha, og jeg skal forklare forståelsen og den som har forstått. Så hør godt etter.

Hvilke fenomener bør forstås, Rādha? Primærsanseinntrykk er et fenomen som bør forstås. Følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet er også fenomener som bør forstås. Dette kalles fenomener som bør forstås.

Hva er så forståelse, Rādha? Utslettelse av lidenskap, hat og vrangforestillinger, dette kalles forståelse.

Hvem er så den personen som har forstått? Det er en som kalles en arahant som heter det og det og kommer fra den eller den klanen. Dette kalles en person som har forstått.”

3.2.1.5 (23.5) Filosofer

Samaṇasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Det finnes fem involveringsgrupper, Rādha. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, idenfikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. De filosofene og brahmanene som forstår fordelene og ulempene med disse fem involveringsgruppene, og som også forstår hvordan man frir seg fra dem, de har selv innsett og virkeliggjort frukten av det å være filosof eller brahman. De som ikke forstår dette, oppnår ikke denne frukten.”

3.2.1.6 (23.6) Den andre teksten om filosofer

Dutiyasamaṇasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Det finnes fem involveringsgrupper, Rādha. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, idenfikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. De filosofene og brahmanene som forstår hvordan disse involveringsgruppene oppstår og blir borte, som forstår fordelene og ulempene med dem, og som også forstår hvordan man frir seg fra dem, de har selv innsett og virkeliggjort frukten av det å være filosof eller brahman. De som ikke forstår dette, oppnår ikke denne frukten.”

3.2.1.7 (23.7) Han som har gått ut i strømmen

Sotāpannasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Det finnes fem involveringsgrupper, Rādha. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, idenfikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Den edles elev forstår hvordan disse involveringsgruppene oppstår og blir borte, han forstår fordelene og ulempene med dem, og han forstår også hvordan man frir seg fra dem. Derfor kalles han den edles elev, en som har gått ut i strømmen, som ikke kan falle tilbake, men er på sikker vei mot full oppvåkning.”

3.2.1.8 (23.8) Arahanten

Arahantasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Det finnes fem involveringsgrupper, Rādha. Hvilke fem? Det er primærsanseinntrykkinvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, idenfikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Når en munk forstår hvordan disse involveringsgruppene oppstår og blir borte, når han forstår fordelene og ulempene med dem, og han også forstår hvordan man frir seg fra dem, blir han fri fra alle involveringer. Da er han en som har kvittet seg med negative tendenser i sinnet, som har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse.”

3.2.1.9 (23.9) Om å fjerne begjæret

Chandappahānasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Kvitt deg med det som finnes av begjær, lyst, nytelse og lidenskap etter primærsanseinntrykk, Rādha. Da blir disse primærsanseinntrykkene borte. De blir rykket opp med roten, de blir som en død stubbe, de er utslettet og de vil ikke oppstå på nytt i framtiden. Kvitt deg med det som finnes av begjær, lyst, nytelse og lidenskap etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, munk. Da blir denne skjelnende bevisstheten borte. Den blir rykket opp med roten, den blir som en død stubbe, den er utslettet og den vil ikke oppstå på nytt i framtiden.”

3.2.1.10 (23.10) Den andre teksten om å fjerne begjæret

Dutiyachandappahānasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Kvitt deg med det som finnes av begjær, lyst, nytelse, lidenskap, mentale invoveringer, trang og tendenser etter primærsanseinntrykk, Rādha. Da blir disse primærsanseinntrykkene borte. De blir rykket opp med roten, de blir som en død stubbe, de er utslettet og de vil ikke oppstå på nytt i framtiden. Kvitt deg med det som finnes av begjær, lyst, nytelse lidenskap, mentale invoveringer, trang og tendenser etter følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet, munker. Da blir denne skjelnende bevisstheten borte. Den blir rykket opp med roten, den blir som en død stubbe, den er utslettet og den vil ikke oppstå på nytt i framtiden.”

3.2.2 Andre kapittel

Dutiyavagga

3.2.2.1 Māra

Mārasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om Māra, Mester. Hva er denne Māra?”

“Primærsanseinntrykkene er Māra, følelsene er Māra, identifikasjonene er Māra, reaksjonene er Māra og den skjelnende bevisstheten er Māra. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.2 (23.12) Māras natur

Māradhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om Māras natur, Mester. Hva er denne Māras natur?”

“Primærsanseinntrykkene er Māras natur, følelsene er Māras natur, identifikasjonene er Māras natur, reaksjonene er Māras natur og den skjelnende bevisstheten er Māras natur. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.3 (23.13) Det som er forgjengelig

Aniccasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er forgjengelig, Mester. Hva er det som er forgjengelig?”

“Primærsanseinntrykkene er forgjengelige, Rādha. Følelsene er forgjengelige, identifikasjonene er forgjengelige, reaksjonene er forgjengelige og den skjelnende bevisstheten er forgjengelig. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.4 (23.14) Det som er forgjengelig av natur

Aniccadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er forgjengelig av natur, Mester. Hva er det som er forgjengelig av natur?”

“Primærsanseinntrykkene er forgjengelige av natur, Rādha. Følelsene er forgjengelige av natur, identifikasjonene er forgjengelige av natur, reaksjonene er forgjengelige av natur og den skjelnende bevisstheten er forgjengelig av natur. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.5 (23.15) Det som er utilfredsstillende

Dukkhasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er utilfredsstillende, Mester. Hva er det som er utilfredsstillende?”

“Primærsanseinntrykkene er utilfredsstillende, Rādha. Følelsene er utilfredsstillende, identifikasjonene er utilfredsstillende, reaksjonene er utilfredsstillende og den skjelnende bevisstheten er utilfredsstillende. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.6 (23.16) Det som er utilfredsstillende av natur

Dukkhadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er utilfredsstillende av natur, Mester. Hva er det som er utilfredsstillende av natur?”

“Primærsanseinntrykkene er utilfredsstillende av natur, Rādha. Følelsene er utilfredsstillende av natur, identifikasjonene er utilfredsstillende av natur, reaksjonene er utilfredsstillende av natur og den skjelnende bevisstheten er utilfredsstillende av natur. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.7 (23.17) Det som ikke er oss selv

Anattasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som ikke er oss selv, Mester. Hva er det som ikke er oss selv?”

“Primærsanseinntrykkene er ikke oss selv, Rādha. Følelsene er ikke oss selv, identifikasjonene er ikke oss selv, reaksjonene er ikke oss selv og den skjelnende bevisstheten er ikke oss selv. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.8 (23.18) Det som av natur ikke er oss selv

Anattadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som av natur ikke er oss selv, Mester. Hva er det som av natur ikke er oss selv?”

“Primærsanseinntrykkene er av natur ikke oss selv, Rādha. Følelsene er av natur ikke oss selv, identifikasjonene er av natur ikke oss selv, reaksjonene er av natur ikke oss selv og den skjelnende bevisstheten er av natur ikke oss selv. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.9 (23.19) Det som er av en slik natur at det går i oppløsning

Khayadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er av en slik natur at det går i oppløsning, Mester. Hva er det som er av en slik natur at det går i oppløsning?”

“Primærsanseinntrykkene er av en slik natur at de går i oppløsning, Rādha. Følelsene er av en slik natur at de går i oppløsning, identifikasjonene er av en slik natur at de går i oppløsning, reaksjonene er av en slik natur at de går i oppløsning og den skjelnende bevisstheten er av en slik natur at den går i oppløsning. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.10 (23.20) Det som er av en slik natur at det vil forfalle

Vayadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er av en slik natur at det vil forfalle, Mester. Hva er det som er av en slik natur at det vil forfalle?”

“Primærsanseinntrykkene er av en slik natur at de vil forfalle, Rādha. Følelsene er av en slik natur at de vil forfalle, identifikasjonene er av en slik natur at de vil forfalle, reaksjonene er av en slik natur at de vil forfalle og den skjelnende bevisstheten er av en slik natur at den vil forfalle. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.11 (23.21) Det som er av en slik natur at det vil oppstå

Samudayadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er av en slik natur at det vil oppstå, Mester. Hva er det som er av en slik natur at det vil oppstå?”

“Primærsanseinntrykkene er av en slik natur at de vil oppstå, Rādha. Følelsene er av en slik natur at de vil oppstå, identifikasjonene er av en slik natur at de vil oppstå, reaksjonene er av en slik natur at de vil oppstå og den skjelnende bevisstheten er av en slik natur at den vil oppstå. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.2.12 (23.22) Det som er av en slik natur at det vil ta slutt

Nirodhadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom munken Rādha bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Folk snakker om det som er av en slik natur at det vil ta slutt, Mester. Hva er det som er av en slik natur at det vil ta slutt?”

“Primærsanseinntrykkene er av en slik natur at de vil ta slutt, Rādha. Følelsene er av en slik natur at de vil ta slutt, identifikasjonene er av en slik natur at de vil ta slutt, reaksjonene er av en slik natur at de vil ta slutt og den skjelnende bevisstheten er av en slik natur at den vil ta slutt. Når den edles elev som har fått opplæring, ser det slik, slipper han taket i primærsanseinntrykkene. Han slipper taket i følelsene, han slipper taket i identifikasjonene, han slipper taket i reaksjonene og han slipper taket i den skjelnende bevisstheten. Når han slipper taket i dem, blir lengselen borte, og når lengselen blir borte, blir han fri. Han vet at han er fri og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, treningen er fullført, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.”

3.2.3 Forespørsler

Āyācanavagga

3.2.3.1-11 (23.23) Elleve tekster om Māra og annet

Mārādisuttaekādasakaṃ

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattḥī, kom Rādhā bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

(1.) “Det som er Māra, bør du miste interessen for, Rādhā. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som er Māra? Primærsanseinntrykk er Māra, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er Māra, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”

(2.) “Det som har med Māra å gjøre bør du miste interessen for, Rādhā. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som har med Māra å gjøre? Primærsanseinntrykk har med Māra å gjøre, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet har med Māra å gjøre, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”

(3.) “Det som er forgjengelig ...”

(4.) “Det som er forgjengelig av natur ...”

(5.) “Det som er utilfredsstillende ...”

(6.) “Det som er utilfredsstillende av natur ...”

(7.) “Det som ikke er ditt eget ...”

(8.) “Det som av natur ikke er ditt eget ...”

(9.) “Det som av natur vil gå til grunne ...”

(10.) “Det som av natur er underlagt forfall ...”

(11.) “Det som av natur er underlagt tilblivelse, bør du miste interessen for, Rādhā. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som av natur er underlagt tilblivelse? Primærsanseinntrykk er av natur underlagt tilblivelse, så dette er noe du bør miste interessen,

lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er av natur underlagt tilblivelse, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”

3.2.3.12 (23.24) Det som tar slutt

Nirodhadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom Rādha bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet framstilling av læren, Mester. Etter at jeg har hørt den, kan jeg gå for meg selv og trene flittig og iherdig!”

“Det som er av en slik natur at det tar slutt, bør du miste interessen for, Rādha. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som er av en slik natur at det tar slutt? Primærsanseinntrykk er av en slik natur at det tar slutt, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er av en slik natur at det tar slutt, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”

3.2.4 Fortrolig undervisning

Upanisinnavagga

3.2.4.1-11 (23.25) Elleve tekster om Māra og annet

Mārādisuttaekādasakam

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom Rādha bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Mesteren sa:

- (1.) “Det som er Māra, bør du miste interessen for, Rādha. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som er Māra? Primærsanseinntrykk er Māra, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er Māra, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”
- (2.) “Det som har med Māra å gjøre bør du miste interessen for, Rādha. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som har med Māra å gjøre? Primærsanseinntrykk har med Māra å gjøre, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet har med Māra å gjøre, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”
- (3.) “Det som er forgjengelig ...”
- (4.) “Det som er forgjengelig av natur ...”
- (5.) “Det som er utilfredsstillende ...”
- (6.) “Det som er utilfredsstillende av natur ...”
- (7.) “Det som ikke er ditt eget ...”
- (8.) “Det som av natur ikke er ditt eget ...”
- (9.) “Det som av natur vil gå til grunne ...”
- (10.) “Det som av natur er underlagt forfall ...”
- (11.) “Det som av natur er underlagt tilblivelse, bør du miste interessen for, Rādha. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som av natur er underlagt tilblivelse? Primærsanseinntrykk er av natur underlagt tilblivelse, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er

av natur underlagt tilblivelse, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”

3.2.4.12 (23.26) Det som tar slutt

Nirodhadhammasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, kom Rādha bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Det som er av en slik natur at det tar slutt, bør du miste interessen for, Rādha. Du bør miste lysten og lidenskapen for det. Og hva er det som er av en slik natur at det tar slutt? Primærsanseinntrykk er av en slik natur at det tar slutt, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for. Følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet er av en slik natur at det tar slutt, så dette er noe du bør miste interessen, lysten og lidenskapen for.”

3.3 Samtaler om teorier

Ditṭhisamṃyutta

3.3.1 Kapitlet om den som har gått ut i strømmen

Sotāpattivagga

3.3.1.1 (24.1) Vind

Vātasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner

ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe', munker?"

"Nei, Mester."

"Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?"

"Uvarig, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe', munker?"

"Nei, Mester."

"Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning."

3.3.1.2 (24.2) Dette er mitt

Etammamasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Dette er mitt, dette er meg, dette er mitt jeg’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.3 (24.3) Jeg er ett med verden

Soattāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Jeg er ett med verden, og senere kommer jeg til å bestå til evig tid uten alderdom eller forfall?’”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Jeg er ett med verden, og senere kommer jeg til å bestå til evig tid uten alderdom eller forfall’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Jeg er ett med verden, og senere kommer jeg til å bestå til evig tid uten alderdom eller forfall’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Jeg er ett med verden, og senere kommer jeg til å bestå til evig tid uten alderdom eller forfall’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Jeg er ett med verden, og senere kommer jeg til å bestå til evig tid uten alderdom eller forfall’, munker?”

“Nei, Mester.”

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.4 (24.4) Hvis jeg ikke hadde eksistert

Nocamesiyāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville det ikke ha vært mitt. Hvis jeg ikke eksisterer i framtiden, blir det ikke mitt?’”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville det ikke ha vært mitt. Hvis jeg ikke eksisterer i framtiden, blir det ikke mitt’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville det ikke ha vært mitt. Hvis jeg ikke eksisterer i framtiden, blir det ikke mitt’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville det ikke ha vært mitt. Hvis jeg ikke eksisterer i framtiden, blir det ikke mitt’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Hvis jeg ikke hadde eksistert, ville det ikke ha vært mitt. Hvis jeg ikke eksisterer i framtiden, blir det ikke mitt’, munker?”

“Nei, Mester.”

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.5 (24.5) Ingen gaver, ingen ofringer

Natthidinnasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Gaver, ofringer og velgjørenhet tjener ikke til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer, og det er ingen som blir gjenfødt. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi mennesker er sammensatt av de fire grunnelementene, og når vi dør går jordelementet opp i jord og blandes med omverdenen. Det samme skjer med ild-, vann- og vindelementene, mens sinnsevnene går ut i det tomme rom. Folk bærer den døde som femtemann på båra, og hele veien til kremasjonsplassen lyder lovsangene. Men der blekner knoklene hans og alle hans ofringer ender i aske. Alt dette om gaver er noe sludder, og de som sier det er noe nytte i slikt, farer med tomprat og løgn. Både dårer og vise går til grunne og blir tilintetgjort når kroppen går i oppløsning. De eksisterer ikke etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Gaver, ofringer og velgjørenhet tjener ikke til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer, og det er ingen som blir gjenfødt. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi mennesker er sammensatt av de fire grunnelementene, og når vi dør går jordelementet opp i jord og blandes med omverdenen. Det samme skjer med ild-, vann- og vindelementene, mens sinnsevnene går ut i det tomme

rom. Folk bærer den døde som femtemann på båra, og hele veien til kremasjonsplassen lyder lovsangene. Men der blekner knoklene hans og alle hans ofringer ender i aske. Alt dette om gaver er noe sludder, og de som sier det er noe nytte i slikt, farer med tomprat og løgn. Både dårer og vise går til grunne og blir tilintetgjort når kroppen går i oppløsning. De eksisterer ikke etter døden.' Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: 'Gaver, ofringer og velgjørenhet tjener ikke til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer, og det er ingen som blir gjenfødt. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi mennesker er sammensatt av de fire grunnelementene, og når vi dør går jordelementet opp i jord og blandes med omverdenen. Det samme skjer med ild-, vann- og vindelementene, mens sinnsevnene går ut i det tomme rom. Folk bærer den døde som femtemann på båra, og hele veien til kremasjonsplassen lyder lovsangene. Men der blekner knoklene hans og alle hans ofringer ender i aske. Alt dette om gaver er noe sludder, og de som sier det er noe nytte i slikt, farer med tomprat og løgn. Både dårer og vise går til grunne og blir tilintetgjort når kroppen går i oppløsning. De eksisterer ikke etter døden'.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?"

"Uvarige, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Gaver, ofringer og velgjørenhet tjener ikke til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer, og det er ingen som blir gjenfødt. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi mennesker er sammensatt av de fire grunnelementene, og når vi dør går jordelementet opp i jord og blandes med omverdenen. Det samme skjer med ild-, vann- og vindelementene, mens sinnsevnene går ut i det tomme rom. Folk bærer den døde som femtemann på båra, og hele veien til kremasjonsplassen lyder

lovsangene. Men der blekner knoklene hans og alle hans ofringer ender i aske. Alt dette om gaver er noe sludder, og de som sier det er noe nytte i slikt, farer med tomprat og løgn. Både dårer og vise går til grunne og blir tilintetgjort når kroppen går i oppløsning. De eksisterer ikke etter døden', munker?"

"Nei, Mester."

"Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?"

"Uvarig, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Gaver, ofringer og velgjørighet tjener ikke til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer, og det er ingen som blir gjenfødt. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi mennesker er sammensatt av de fire grunnelementene, og når vi dør går jordelementet opp i jord og blandes med omverdenen. Det samme skjer med ild-, vann- og vindelementene, mens sinnsevnene går ut i det tomme rom. Folk bærer den døde som femtemann på båra, og hele veien til kremasjonsplassen lyder lovsangene. Men der blekner knoklene hans og alle hans ofringer ender i aske. Alt dette om gaver er noe sludder, og de som sier det er noe nytte i slikt, farer med tomprat og løgn. Både dårer og vise går til grunne og blir tilintetgjort når kroppen går i oppløsning. De eksisterer ikke etter døden', munker?"

"Nei, Mester."

"Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning."

3.3.1.6 (24.6) Den som selv utfører en handling

Karotosutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som selv utfører en handling, eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, – den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, – det gir ingen gode følger.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som selv utfører en handling, eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, – den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe,

lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, – det gir ingen gode følger.' Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munker, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: 'Den som selv utfører en handling, eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, – den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, – det gir ingen gode følger.'

Hva mener dere om dette, munker: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?"

"Uvarige, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Den som selv utfører en handling, eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, – den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til

noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, – det gir ingen gode følger', munker?"

"Nei, Mester."

"Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?"

"Uvarig, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Den som selv utfører en handling, eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, – den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, – det gir ingen gode følger', munker?"

"Nei, Mester."

"Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning."

3.3.1.7 (24.7) Ingen årsak

Hetusutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Det finnes ingen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse, herre konge, – levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, – levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og energi tjener ikke til noe, menneskets kraft og innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse.’”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Det finnes ingen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse, herre konge, – levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, – levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og energi tjener ikke til noe, menneskets kraft og innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse.’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Det finnes ingen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse, herre konge, – levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, – levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og energi tjener ikke til noe, menneskets kraft og

innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse.'.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?"

"Uvarige, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Det finnes ingen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse, herre konge, – levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, – levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og energi tjener ikke til noe, menneskets kraft og innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse.', munk?"

"Nei, Mester."

"Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?"

"Uvarig, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Det finnes ingen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse, herre konge, – levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, – levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og energi tjener ikke til noe, menneskets kraft og innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse.', munk?"

"Nei, Mester."

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.8 Den store teksten om teorier

Mahādiṭṭhisutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Det er sju substanser, som ikke er laget, som er ugjorte, uskapte, og som ingen har latt bli til. De er urokkelige og klippefaste og skaper ikke noe nytt. De er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler.

Hvilke sju? Jord, vann, ild, vind, lykke, lidelse og livsånden som den sjuende. Disse er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler. Så derfor er det ingen som dreper eller lar drepe, ingen som taler eller lytter, og det er ingen lærer eller elev. Den som hogger av et hode med et skarpslepent sverd, tar ikke livet av noen. Sverdet passerer bare gjennom åpninger mellom de sju substansene.

Det finnes fjorten hundre tusen hovedarter man kan bli født inn i, samt seks tusen og seks hundre underarter i tillegg. Det finnes fem hundre slags handlinger, videre fem (etter de fem sansene) og tre (tanke, tale og handling). Det finnes hele og halve handlinger. Det finnes sekstito veier, sekstito avsnitt i en verdenssyklus, seks samfunnsklasser, åtte avsnitt i menneskets liv, fire tusen ni hundre yrker, fire tusen ni hundre slags filosofer, eneboere, asketer og munk, fire tusen ni hundre drageboliger, to tusen evner, tre tusen pinesteder i skjærsilden og trettiseks steder hvor støvet samler seg. Videre finnes det sju typer animalsk forplantning, sju typer vegetabilsk forplantning og sju typer knoppskyting. Det finnes sju guder, sju mennesker og sju troll. Så er det sju sjøer, sju fjell og sju hundre til, sju bratte klipper og sju hundre til, sju drømmer og sju hundre til.

I åtte millioner fire hundre tusen store verdenssykluser skal både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene tar slutt. Det er fåfengt å tro at det går an å bringe sine umodnede handlinger til modning ved hjelp av den eller den moral, askese, seremoni eller edle livsførsel, eller at det går an å utslette de handlingene som er modnet etter hvert som man kommer i kontakt med dem. For all lykke og ulykke er tilmålt og begrenset i dette kretsløpet, og det finnes ingen framgang eller tilbakegang, ingen opphøyelse eller fornedrelse. Det er som når du kaster en ball i ei snor, så løper ballen akkurat så langt ut som

snora rekker. Og nettopp slik må både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene skal ta slutt?"

"For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!"

"Så hør godt etter, munker, og legg merke til det jeg sier!"

"Ja vel, Mester," svarte munkene.

Mesteren sa:

"Primærsanseinntrykk må til, munker, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: 'Det er sju substanser, som ikke er laget, som er ugjorte, uskapte, og som ingen har latt bli til. De er urokkelige og klippefaste og skaper ikke noe nytt. De er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler.

Hvilke sju? Jord, vann, ild, vind, lykke, lidelse og livsånden som den sjuende. Disse er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler. Så derfor er det ingen som dreper eller lar drepe, ingen som taler eller lytter, og det er ingen lærer eller elev. Den som hogger av et hode med et skarpslepent sverd, tar ikke livet av noen. Sverdet passerer bare gjennom åpninger mellom de sju substansene.

Det finnes fjorten hundre tusen hovedarter man kan bli født inn i, samt seks tusen og seks hundre underarter i tillegg. Det finnes fem hundre slags handlinger, videre fem (etter de fem sansene) og tre (tanke, tale og handling). Det finnes hele og halve handlinger. Det finnes sekstito veier, sekstito avsnitt i en verdenssyklus, seks samfunnsklasser, åtte avsnitt i menneskets liv, fire tusen ni hundre yrker, fire tusen ni hundre slags filosofer, eneboere, asketer og munker, fire tusen ni hundre drageboliger, to tusen evner, tre tusen pinesteder i skjærsilden og trettiseks steder hvor støvet samler seg. Videre finnes det sju typer animalsk forplantning, sju typer vegetabilsk forplantning og sju typer knoppskyting. Det finnes sju guder, sju mennesker og sju troll. Så er det sju sjøer, sju fjell og sju hundre til, sju bratte klipper og sju hundre til, sju drømmer og sju hundre til.

I åtte millioner fire hundre tusen store verdenssykluser skal både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene tar slutt. Det er fåfengt å tro at det går an å bringe sine umodnede handlinger til modning ved hjelp av den eller den moral, askese, seremoni eller edle livsførsel, eller at det går an å utslette de handlingene som er modnet etter hvert som man kommer i kontakt med dem. For all lykke og ulykke er tilmålt og begrenset i

dette kretsløpet, og det finnes ingen framgang eller tilbakegang, ingen opphøyelse eller fornedrelse. Det er som når du kaster en ball i ei snor, så løper ballen akkurat så langt ut som snora rekker. Og nettopp slik må både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene skal ta slutt'. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munkes, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: 'Det er sju substanser, som ikke er laget, som er ugjorte, uskapte, og som ingen har latt bli til. De er urokkelige og klippefaste og skaper ikke noe nytt. De er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler.

Hvilke sju? Jord, vann, ild, vind, lykke, lidelse og livsånden som den sjuende. Disse er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler. Så derfor er det ingen som dreper eller lar drepe, ingen som taler eller lytter, og det er ingen lærer eller elev. Den som hogger av et hode med et skarpslepent sverd, tar ikke livet av noen. Sverdet passerer bare gjennom åpninger mellom de sju substansene.

Det finnes fjorten hundre tusen hovedarter man kan bli født inn i, samt seks tusen og seks hundre underarter i tillegg. Det finnes fem hundre slags handlinger, videre fem (etter de fem sansene) og tre (tanke, tale og handling). Det finnes hele og halve handlinger. Det finnes sekstito veier, sekstito avsnitt i en verdenssyklus, seks samfunnsklasser, åtte avsnitt i menneskets liv, fire tusen ni hundre yrker, fire tusen ni hundre slags filosofer, eneboere, asketer og munkes, fire tusen ni hundre drageboliger, to tusen evner, tre tusen pinesteder i skjærsilden og trettiseks steder hvor støvet samler seg. Videre finnes det sju typer animalsk forplantning, sju typer vegetabilsk forplantning og sju typer knoppskyting. Det finnes sju guder, sju mennesker og sju troll. Så er det sju sjøer, sju fjell og sju hundre til, sju bratte klipper og sju hundre til, sju drømmer og sju hundre til.

I åtte millioner fire hundre tusen store verdenssykluser skal både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene tar slutt. Det er fåfengt å tro at det går an å bringe sine umodnede handlinger til modning ved hjelp av den eller den moral, askese, seremoni eller edle livsførsel, eller at det går an å utslette de handlingene som er modnet etter hvert som man kommer i kontakt med dem. For all lykke og ulykke er tilmålt og begrenset i dette kretsløpet, og det finnes ingen framgang eller tilbakegang, ingen opphøyelse eller fornedrelse. Det er som når du kaster en ball i ei snor, så løper ballen akkurat så langt ut som

snora rekker. Og nettopp slik må både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene skal ta slutt'.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?"

"Uvarige, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Det er sju substanser, som ikke er laget, som er ugjorte, uskapte, og som ingen har latt bli til. De er urokkelige og klippefaste og skaper ikke noe nytt. De er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler.

Hvilke sju? Jord, vann, ild, vind, lykke, lidelse og livsånden som den sjuende. Disse er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler. Så derfor er det ingen som dreper eller lar drepe, ingen som taler eller lytter, og det er ingen lærer eller elev. Den som hogger av et hode med et skarpslepent sverd, tar ikke livet av noen. Sverdet passerer bare gjennom åpninger mellom de sju substansene.

Det finnes fjorten hundre tusen hovedarter man kan bli født inn i, samt seks tusen og seks hundre underarter i tillegg. Det finnes fem hundre slags handlinger, videre fem (etter de fem sansene) og tre (tanke, tale og handling). Det finnes hele og halve handlinger. Det finnes sekstito veier, sekstito avsnitt i en verdenssyklus, seks samfunnsklasser, åtte avsnitt i menneskets liv, fire tusen ni hundre yrker, fire tusen ni hundre slags filosofer, eneboere, asketer og munk, fire tusen ni hundre drageboliger, to tusen evner, tre tusen pinesteder i skjærsilden og trettiseks steder hvor støvet samler seg. Videre finnes det sju typer animalsk forplantning, sju typer vegetabilsk forplantning og sju typer knoppskyting. Det finnes sju guder, sju mennesker og sju troll. Så er det sju sjøer, sju fjell og sju hundre til, sju bratte klipper og sju hundre til, sju drømmer og sju hundre til.

I åtte millioner fire hundre tusen store verdenssykluser skal både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene tar slutt. Det er fåfengt å tro at det går an å bringe sine umodnede handlinger til modning ved hjelp av den eller den moral, askese, seremoni eller edle livsførsel, eller at det går an å utslette de handlingene som er modnet etter hvert som man kommer i kontakt med dem. For all lykke og ulykke er tilmålt og begrenset i dette kretsløpet, og det finnes ingen framgang eller tilbakegang, ingen opphøyelse eller

fornedrelse. Det er som når du kaster en ball i ei snor, så løper ballen akkurat så langt ut som snora rekker. Og nettopp slik må både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene skal ta slutt', munker?"

"Nei, Mester."

"Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?"

"Uvarig, Mester."

"Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?"

"Sorg, Mester."

"Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: 'Det er sju substanser, som ikke er laget, som er ugjorte, uskapte, og som ingen har latt bli til. De er urokkelige og klippefaste og skaper ikke noe nytt. De er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler.

Hvilke sju? Jord, vann, ild, vind, lykke, lidelse og livsånden som den sjuende. Disse er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler. Så derfor er det ingen som dreper eller lar drepe, ingen som taler eller lytter, og det er ingen lærer eller elev. Den som hogger av et hode med et skarpslepent sverd, tar ikke livet av noen. Sverdet passerer bare gjennom åpninger mellom de sju substansene.

Det finnes fjorten hundre tusen hovedarter man kan bli født inn i, samt seks tusen og seks hundre underarter i tillegg. Det finnes fem hundre slags handlinger, videre fem (etter de fem sansene) og tre (tanke, tale og handling). Det finnes hele og halve handlinger. Det finnes sekstito veier, sekstito avsnitt i en verdenssyklus, seks samfunnsklasser, åtte avsnitt i menneskets liv, fire tusen ni hundre yrker, fire tusen ni hundre slags filosofer, eneboere, asketer og munk, fire tusen ni hundre drageboliger, to tusen evner, tre tusen pinesteder i skjærsilden og trettiseks steder hvor støvet samler seg. Videre finnes det sju typer animalsk forplantning, sju typer vegetabilsk forplantning og sju typer knoppskyting. Det finnes sju guder, sju mennesker og sju troll. Så er det sju sjøer, sju fjell og sju hundre til, sju bratte klipper og sju hundre til, sju drømmer og sju hundre til.

I åtte millioner fire hundre tusen store verdenssykluser skal både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene tar slutt. Det er fåfengt å tro at det går an å bringe sine umodnede handlinger til modning ved hjelp av den eller den moral, askese,

seremoni eller edle livsførsel, eller at det går an å utslette de handlingene som er modnet etter hvert som man kommer i kontakt med dem. For all lykke og ulykke er tilmålt og begrenset i dette kretsløpet, og det finnes ingen framgang eller tilbakegang, ingen opphøyelse eller fornedrelse. Det er som når du kaster en ball i ei snor, så løper ballen akkurat så langt ut som snora rekker. Og nettopp slik må både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene skal ta slutt', munker?"

“Nei, Mester.”

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.9 (24.9) Verden er evig

Sassatadiṭṭhisutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er evig’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er evig’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er evig’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Verden er evig’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Verden er evig’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.10 (24.10) Verden er ikke evig

Asassatadiṭṭhisutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er ikke evig?’”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er ikke evig’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er ikke evig’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Verden er ikke evig’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Verden er ikke evig’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.11 (24.11) Verden er avgrenset

Antavāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er avgrenset.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.12 (24.12) Verden er grenseløs

Anantavāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Verden er grenseløs.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.13 (24.13) Kropp og sjel er det samme

Taṃjīvaṃtaṃsarīrasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Kropp og sjel er det samme.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.14 (24.14) Kroppen er én ting og sjelen en annen

Aññaṃjīvaṃaññaṃsarīrasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Kroppen er én ting og sjelen en annen.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.15 (24.15) Den som er kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden

Hotitathāgatosutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som er kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.16 (24.16) Den som er kommet fram til sannheten, eksisterer ikke etter døden

Nahotitathāgatosutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som er kommet fram til sannheten, eksisterer ikke etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.17 (24.17) Den som er kommet fram til sannheten, både eksisterer og eksisterer ikke etter døden

Hotinacahotitathāgatosutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som er kommet fram til sannheten, både eksisterer og eksisterer ikke etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.1.18 (24.18) Den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden

Nevahotinānāhotitathāgatosutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden.’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden.’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden.’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden.’, munker?”

“Nei, Mester.”

“Ettersom den edles elev har lagt bort all tvil om disse tingene, har han også lagt bort all tvil om lidelsen, all tvil om lidelsens årsak, all tvil om lidelsens opphør og all tvil om veien som fører til lidelsens opphør. Da kalles han den edles elev som har gått ut i strømmen. Da er han ikke i stand til å falle tilbake, og da er han på sikker vei mot oppvåkning.”

3.3.2 Kapitlet med den andre gjennomgangen

Dutiyagamanavagga

3.3.2.1 (24.19) Vind

Vātasutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

“Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Primærsanseinntrykk må til, munk, primærsanseinntrykk er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’. Følelser må til ... identifikasjoner må til ... reaksjoner må til ... skjelnende bevissthet må til, munk, skjelnende bevissthet er noe man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’.

Hva mener dere om dette, munk: Er primærsanseinntrykkene varige eller uvarige?”

“Uvarige, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’, munk?”

“Nei, Mester.”

“Er følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ... den skjelnende bevisstheten varig eller uvarig?”

“Uvarig, Mester.”

“Det som er uvarig, gir det sorg eller glede?”

“Sorg, Mester.”

“Men hvis man ikke involverer seg i det som gir sorg og som er uvarig og forgjengelig av natur, kan det da oppstå teorier som denne: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’, munker?”

“Nei, Mester.”

“Men siden lidelse eksisterer, og siden man involverer seg i den og klamrer seg til den, kan det oppstå teorier som denne: ‘Vinden blåser ikke, elvene renner ikke, en gravid kvinne får ikke barn, sol og måne står ikke opp og går ikke ned, men alt står fast som en stolpe’.”

[Deretter følger de 17 resterende suttaene fra forrige kapittel, men med sluttavsnitt som i ovenstående sutta.]

3.3.2.19 (24.21) Selvet har form

Rūpīattāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet har form og er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.2.20 (24.22) Selvet er uten form

Arūpīattāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet er uten form, og er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.2.21 (24.23) Selvet er uten form

Rūpīcārūpiattāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet både har form og er uten form, og er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.2.22 (24.24) Selvet er uten form

Nevarūpīnārūpīattāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet har verken form eller ikke form, og er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.2.23 (24.25) Ren lykke

Ekantasukhīsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munk, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet er ren lykke, og er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.2.24 (24.26) Ren lidelse

Ekantadukkhīsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet er ren lidelse, men er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.2.25 (24.27) Både lykke og lidelse

Sukhadukkhīsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet opplever både lykke og lidelse, men er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.2.26 (24.26) Verken lykke eller lidelse

Adukkhamasukhīsutta

En gang da Mesteren holdt til i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sa han:

“Hva må til, munkar, hva er det man må involvere seg i og klamre seg til for at denne teorien skal oppstå: ‘Selvet opplever verken lykke eller lidelse, og er uten sykdom etter døden.’?”

“For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!”

...

Men siden lidelse eksisterer, ...”

3.3.3 Kapitlet med tredje gjennomgang

Tatīyagamaṇavagga

3.3.1. – 26 (24.29 – 24.30) Vinden og flere

[Suttaene her er identiske med suttaene i kapittel 2.]

3.3.4 Kapitlet med fjerde gjennomgang

Catutthagamanavagga

3.4.1. – 26 (24.31 – 24.32) Vinden og flere

[Suttaene her er identiske med suttaene i kapittel 2.]

3.4 Samtaler om å begi seg inn på de gode menneskenes domene

Okkantasaṃyutta

3.4.1 (25.1) Øyet

Cakkhusutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Øyet er uvarig, munker. Det kommer til å forandre seg og bli annerledes. Øret er uvarig. Det kommer til å forandre seg og bli annerledes. Nesa er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Tunga er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Kroppen er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Sinnet er uvarig. Det kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren og som praktiserer den, kalles en som følger opp det han har tillit til. Han har gitt seg inn på veien til fullkommenhet, han har begitt seg inn på de gode menneskenes domene og forlatt vanlige menneskers domene, og han er ute av stand til å begå slike handlinger som fører til gjenfødelse i helvete, som dyr eller som spøkelse. Han er ute av stand til å dø før han har realisert frukten av å gå ut i strømmen.

Den som har visdom nok til å oppnå en viss forståelse av disse sannhetene, kalles en som følger opp sannheten. Han har gitt seg inn på veien til fullkommenhet, han har begitt seg inn på de gode menneskenes domene og forlatt vanlige menneskers domene, og han er ute av stand til å begå slike handlinger som fører til gjenfødelse i helvete, som dyr eller som spøkelse. Han er ute av stand til å dø før han har realisert frukten av å gå ut i strømmen.

Den som forstår og ser sannheten på denne måten, kalles en som har gått ut i strømmen, munker. Han er ute av stand til å falle tilbake, og er på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.2 (25.2) Synlige former

Rūpasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Synlige former er uvarige, munk. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Lyder er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Dufter er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Smaksinntrykk er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Berøringer er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Tanker er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren og som praktiserer den, kalles en som følger opp det han har tillit til. Han har gitt seg inn på veien til fullkommenhet, han har begitt seg inn på de gode menneskenes domene og forlatt vanlige menneskers domene, og han er ute av stand til å begå slike handlinger som fører til gjenfødelse i helvete, som dyr eller som spøkelse. Han er ute av stand til å dø før han har realisert frukten av å gå ut i strømmen.

Den som har visdom nok til å oppnå en viss forståelse av disse sannhetene, kalles en som følger opp sannheten. Han har gitt seg inn på veien til fullkommenhet, han har begitt seg inn på de gode menneskenes domene og forlatt vanlige menneskers domene, og han er ute av stand til å begå slike handlinger som fører til gjenfødelse i helvete, som dyr eller som spøkelse. Han er ute av stand til å dø før han har realisert frukten av å gå ut i strømmen.

Den som forstår og ser sannheten på denne måten, kalles en som har gått ut i strømmen, munk. Han er ute av stand til å falle tilbake, og er på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.3 (25.3) Bevissthet

Viññāṇasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Synsbevisstheten er uvarig, munker. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Hørselsbevisstheten er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Luktebevisstheten er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Smaksbevisstheten er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Berøringsbevisstheten er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes. Tankebevisstheten er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren ... på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.4 (25.4) Persepsjon

Samphassasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smakspersepsjon ... kroppspersepsjon ... tankepersepsjon er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren ... på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.5 (25.5) Følelser

Samphassajāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Følelser som forårsakes av synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smaksperspepsjon ... kroppsperspepsjon ... tankepersepsjon er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren ... på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.6 (25.6) Identifikasjon av synlige former

Rūpasaññāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Identifikasjon av synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren ... på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.7 (25.7) Intensjoner i forbindelse med synlige former

Rūpasañcetanāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Intensjoner i forbindelse med synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren ... på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.8 (25.8) Begjær etter synlige former

Rūpaṭaṇhāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Begjær etter synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren ... på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.9 (25.9) Jordegenskapen

Paṭhavīdhātusutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattḥī, sa han:

“Jordegenskapene ... vannegeneskapene ... ildegenskapene ... vindegenskapene ...
romegenskapene ... bevissthetsgenskapene er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli
annerledes.

Den som har tillit til denne læren ... på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.4.10 (25.10) Personlighetsfaktorene

Khandhasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Primærsanseinntrykk er uvarige, munker. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Følelser er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Identifikasjoner er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Reaksjoner er uvarige. De kommer til å forandre seg og bli annerledes. Den skjelnende bevissthet er uvarig. Den kommer til å forandre seg og bli annerledes.

Den som har tillit til denne læren og som praktiserer den, kalles en som følger opp det han har tillit til. Han har gitt seg inn på veien til fullkommenhet, han har begitt seg inn på de gode menneskenes domene og forlatt vanlige menneskers domene, og han er ute av stand til å begå slike handlinger som fører til gjenfødelse i helvete, som dyr eller som spøkelse. Han er ute av stand til å dø før han har realisert frukten av å gå ut i strømmen.

Den som har visdom nok til å oppnå en viss forståelse av disse sannhetene, kalles en som følger opp sannheten. Han har gitt seg inn på veien til fullkommenhet, han har begitt seg inn på de gode menneskenes domene og forlatt vanlige menneskers domene, og han er ute av stand til å begå slike handlinger som fører til gjenfødelse i helvete, som dyr eller som spøkelse. Han er ute av stand til å dø før han har realisert frukten av å gå ut i strømmen.

Den som forstår og ser sannheten på denne måten, kalles en som har gått ut i strømmen, munker. Han er ute av stand til å falle tilbake, og er på sikker vei mot oppvåkningen.”

3.5 Samtaler om når noe oppstår

Uppadasaṃyutta

3.5.1 (26.1) Øyet

Cakkhusutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Når øyet oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne. Når øret ... nesa ... tunga ... kroppen ... sinnet oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når øyet opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner. Når øret ... nesa ... tunga ... kroppen ... sinnet opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.2 (26.2) Synlige former

Rūpasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Når synlige former oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne. Når ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når synlige former opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner. Når ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.3 (26.3) Bevissthet

Viññāṇasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Når synsbevissthet ... hørselsbevissthet ... duftbevissthet... smaksbevissthet ... kroppsbevissthet ... tankebevissthet oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når synsbevissthet ... hørselsbevissthet ... duftbevissthet... smaksbevissthet ... kroppsbevissthet ... tankebevissthet opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.4 (26.4) Persepsjon

Samphassasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Når synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smakspersepsjon ... kroppspersepsjon ... tankepersepsjon oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smakspersepsjon ... kroppspersepsjon ... tankepersepsjon opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.5 (26.5) Følelser

Samphassajāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Når følelser som forårsakes av synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smaksperspepsjon ... kroppsperspepsjon ... tankepersepsjon oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når følelser som forårsakes av synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smaksperspepsjon ... kroppsperspepsjon ... tankepersepsjon opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.6 (26.6) Identifikasjon

Saññāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Når identifikasjon av synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når identifikasjon av synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.7 (26.7) Intensjoner

Sañcetanāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Når intensjoner i forbindelse med synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når intensjoner i forbindelse synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.8 (26.8) Begjær

Taṇhāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Når begjær etter synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når begjær etter synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.9 (26.9) Grunnegenskapene

Dhātusutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Når begjær etter jordegenskapene ... vannegeneksapene ... ildegenskapene ... vindegenskapene ... romegenskapene ... bevissthetsegenskapene oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når begjær etter jordegenskapene ... vannegeneksapene ... ildegenskapene ... vindegenskapene ... romegenskapene ... bevissthetsegenskapene opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.5.10 (26.10) Personlighetsfaktorene

Khandhasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Når begjær etter primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet oppstår, får fotfeste, blir til og kommer til syne, da er det også slik at det oppstår lidelse, da får sykdom fotfeste og alderdom og forfall kommer til syne.

Når begjær etter primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet opphører, tar slutt og forsvinner, da er det også slik at lidelsen opphører, sykdommen tar slutt og alderdom og forfall forsvinner.”

3.6 Samtaler om forurensinger

Kilesasaṃyutta

3.6.1 (27.1) Øyet

Cakkhusutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med øyet skaper forurensning i sinnet.

Lidenskapelig lyster i forbindelse med øret ... nesa ... tunga ... kroppen ... sinnet skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.2 (27.2) Synlige former

Rūpasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med synlige former skaper forurensning i sinnet. Lidenskapelig lyster i forbindelse med ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.3 (27.3) Bevissthet

Viññāṇasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med synsbevissthet ... hørselsbevissthet... luktebevissthet ... smaksbevissthet ... kroppsbevissthet ... tankebevissthet skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.4 (27.4) Persepsjon

Samphassasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smakspersepsjon ... kroppspersepsjon ... tankepersepsjon skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.5 (27.5) Følelser

Samphassajāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med følelser som forårsakes av synspersepsjon ... hørselspersepsjon ... luktepersepsjon ... smaksperspepsjon ... kroppsperspepsjon ... tankepersepsjon skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.6 (27.6) Identifikasjon

Saṅṅāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattḥī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med identifikasjon av synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.7 (27.7) Intensjoner

Sañcetanāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med intensjoner angående synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.8 (27.8) Begjær

Taṇhāsutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvatthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med begjær etter synlige former ... lyder ... dufter ... smaksinntrykk ... berøringer ... tanker skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse seks punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.9 (27.9) Grunnegenskapene

Dhātusutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med jordegenskapene ... vannegeneskapene ... ildegenskapene ... vindegenskapene ... romegenskapene ... bevissthetsegenskapene skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse fire punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.6.10 (27.10) Personlighetsfaktorene

Khandhasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Lidenskapelig lyster i forbindelse med primærsanseinntrykk ... følelser ... identifikasjoner ... reaksjoner ... skjelnende bevissthet skaper forurensning i sinnet.

Hvis man kvitter seg med lidenskapelige lyster i på disse fem punktene, lærer sinnet å gi avkall. Og når det lærer seg å gi avkall, blir det lett å arbeide med slik at man vinner dyp innsikt i de tingene som bør virkeliggjøres.”

3.7 Samtaler med Sāriputta

Sāriputtasamyutta

3.7.1 (28.1) Om å isolere seg fra sansenytelser

Vivekajasutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg isolerte meg fra sansenytelser og usunne idéer og gikk inn i første meditasjonstilstand, – den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, – og ble værende i den, min venn. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som oppnår første meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd første meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra første meditasjonstilstand.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker ‘det er *jeg* som oppnår første meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd første meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra første meditasjonstilstand.’”

3.7.2 (28.2) Uten innledende tanker

Avitakkasutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg brakte de innledende og fastholdende tanker til ro og gikk inn i andre meditasjonstilstand, – en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker, – og ble værende i den, min venn. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som oppnår andre meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd andre meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra andre meditasjonstilstand.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker ‘det er *jeg* som oppnår andre meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd andre meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra andre meditasjonstilstand.’”

3.7.3 (28.3) Glede

Pītisutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg søkte jeg ikke lenger glede, men hvilte i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse følte jeg legemlig velvære og gikk inn i tredje meditasjonstilstand, – den som de edle omtaler slik: ‘Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!’ – og ble værende i den. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som oppnår tredje meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd tredje meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra tredje meditasjonstilstand.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker ‘det er *jeg* som oppnår tredje meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd tredje meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra tredje meditasjonstilstand.”

3.7.4 (28.4) Sinnslikevekt

Upekkhāsutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg forlot velvære og lidelse; jeg la tidligere gleder og sorger bak meg og gikk inn i fjerde meditasjonstilstand, – den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag, – og ble værende i den. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som oppnår fjerde meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd fjerde meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra fjerde meditasjonstilstand.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker ‘det er *jeg* som oppnår fjerde meditasjonstilstand, at det er *jeg* som har oppnådd fjerde meditasjonstilstand eller at det er *jeg* som har reist meg fra fjerde meditasjonstilstand.’”

3.7.5 (28.5) Uendelig rom

Ākāsānañcāyatanasutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg la forminntrykkene helt bak meg, gikk hinsides inntrykk faste former og var ikke opptatt av de mange forskjellige sanseinntrykkene. Jeg så at rommet er uendelig og gikk inn på rommets uendelighet. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som går inn på rommets uendelighet, at det er *jeg* som går inn på rommets uendelighet eller at det er *jeg* som har reist meg fra rommets uendelighet.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker ‘det er *jeg* som går inn på rommets uendelighet, at det er *jeg* som går inn på rommets uendelighet eller at det er *jeg* som har reist meg fra rommets uendelighet.’”

3.7.6 (28.6) Uendelig bevissthet

Viññāṇañcāyatanasutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg la rommets uendelighet bak meg og så at bevisstheten er uendelig, så jeg gikk inn på bevissthetens uendelighet. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som går inn på bevissthetens uendelighet, at det er *jeg* som går inn på bevissthetens uendelighet eller at det er *jeg* som har reist meg fra bevissthetens uendelighet.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker ‘det er *jeg* som går inn på bevissthetens uendelighet, at det er *jeg* som går inn på bevissthetens uendelighet eller at det er *jeg* som har reist meg fra bevissthetens uendelighet.’”

3.7.7 (28.7) Intethetens plan

Ākiñcaññāyatanasutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg la bevissthetens uendelighet bak meg og så at det ikke finnes noe som helst, og jeg gikk inn på intethetens plan. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som går inn på intethetens plan, at det er *jeg* som går inn på intethetens plan eller at det er *jeg* som har reist meg fra intethetens plan.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker ‘det er *jeg* som går inn på intethetens plan, at det er *jeg* som går inn på intethetens plan eller at det er *jeg* som har reist meg fra intethetens plan.’”

3.7.8 (28.8) Den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst

Nevasaññānāsaññāyatanasutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg har lagt intetthetens plan bak meg og gått inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, at det er *jeg* som går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst eller at det er *jeg* som har reist meg fra den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker det er *jeg* som går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, at det er *jeg* som går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst eller at det er *jeg* som har reist meg fra den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst.”

3.7.9 (28.9) Opphør

Nirodhasamāpattisutta

En gang var Sāriputta i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og var ferdig med å spise, gikk han til Blindmannskogen og satte seg under et tre for å være der resten av dagen.

Utpå kvelden reiste Sāriputta seg fra sin ensomme meditasjon og gikk til Anāthapiṇḍikas park Jetalunden. Ānanda så at han kom, og sa til ham:

“Du ser så glad ut, min venn Sāriputta. Ansiktet ditt liksom lyser av ren glede. Hva er det du har gjort?”

“Jeg har lagt den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst bak meg, slik at alle sanseinntrykk og følelser opphører. Men da tenker jeg ikke at det er *jeg* som går inn i fullt opphør, at det er *jeg* som går inn i fullt opphør eller at det er *jeg* som har reist meg fra fullt opphør.”

“Den ærverdige Sāriputta har allerede lenge vært helt fri for alle tendenser til å tenke ‘meg’ og ‘mitt’. Det er derfor han ikke tenker det er *jeg* som går inn i fullt opphør, at det er *jeg* som går inn i fullt opphør eller at det er *jeg* som har reist meg fra fullt opphør.”

3.7.10 (28.10) Sūcimukhī (Hun med det rene ansiktet)

Sūcimukhīsutta

En gang oppholdt Sāriputta seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Tidlig en morgen sto han opp, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått fra hus til hus i Rājagaha og mottatt matgaver, satte han seg ned ved en husvegg for å spise. Da kom den omvandrende nonnen Sūcimukhī bort til ham og sa:

“Hvorfor ser du ned mens du spiser, munk?”

“Jeg ser ikke ned mens jeg spiser, søster.”

“Da ser du heller opp mens du spiser?”

“Jeg ser ikke opp mens jeg spiser.”

“Da ser du heller mot de fire himmelretningene mens du spiser?”

“Jeg ser ikke mot de fire himmelretningene mens jeg spiser.”

“Da ser du deg heller omkring til alle kanter mens du spiser?”

“Jeg ser meg ikke om til alle kanter mens jeg spiser.”

“Men når du svarer nei til alle spørsmålene mine, hvordan er det da egentlig du spiser, munk?”

“Filosofer og brahmaner som tjener til livets opphold ved simple kunster som for eksempel geomanti, kan sies å se ned mens de spiser. Filosofer og brahmaner som tjener til livets opphold ved simple kunster som for eksempel astrologi, kan sies å se opp mens de spiser. Filosofer og brahmaner som tjener til livets opphold ved simple kunster som å løpe ærend for andre, kan sies å se mot de fire himmelretningene mens de spiser. Filosofer og brahmaner som tjener til livets opphold ved simple kunster som for eksempel å lese i hånden, kan sies å se til alle kanter mens de spiser.

Men jeg prøver ikke å tjene til livets opphold med noen av disse simple kunstene, søster. Jeg mottar min mat i samsvar med det som er rett og riktig, og i samsvar med det som er rett og riktig spiser jeg den.”

Deretter gikk nonnen Sūcimukhī fra gate til gate i Rājagaha, og ved hvert gatekryss proklamerte hun:

“Munker som følger sakyaenes sønn, mottar sin mat i samsvar med det som er rett og riktig! Munker som følger sakyaenes sønn, spiser sin mat i samsvar med det som er rett og riktig! Gi matgaver til disse munkene som følger sakyaenes sønn!”

3.8 Samtaler om nagaer

Nāgasam̐yutta

[Nagaer er mytiske vesener, som oftest i form av slanger.]

3.8.1 (29.1) Klassifisering

Suddhikasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Det er fire slags nagaer, munkar. Hvilke fire? Det er nagaer som er født fra egg, nagaer som er født fra en livmor, nagaer som er født av fuktighet, og nagaer som oppstår spontant. Dette er de fire slags nagaer, munkar.”

3.8.2 (29.2) Hvem er best?

Paṇītatārasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Det er fire slags nagaer, munk. Hvilke fire? Det er nagaer som er født fra egg, nagaer som er født fra en livmor, nagaer som er født av fuktighet, og nagaer som oppstår spontant. De nagane som er født fra en livmor, som er født av fuktighet og de som oppstår spontant, er bedre enn de nagaene som er født fra egg. De nagaene som er født av fuktighet og de som oppstår spontant, er bedre enn de nagaene som er født fra egg og fra en livmor. De nagaene som oppstår spontant, er bedre enn de nagaene som er født fra egg, fra en livmor og fra fuktighet. Dette er de fire slags nagaer, munk.”

3.8.3 (29.3) Helligdager

Uposathasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen nagaer som er født fra egg, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene?”

“Det er fordi noen nagaer født fra egg tenker slik:

‘Tidligere hadde vi en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Derfor ble vi født blant nagaer født fra egg etter at vi var døde og kroppen gikk i oppløsning. Men hvis vi nå utfører bare det som er godt i handlinger, tale og tanker, kan det hende vi blir gjenfødt i himmelen etter at vi er døde og kroppen går i oppløsning. Så la oss nå gjøre det som er godt, si det som er godt og tenke det som er godt.’

Dette er årsaken, munk, dette er grunnen til at noen nagaer som er født fra egg, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene.”

3.8.4 (29.4) Den andre teksten om helligdager

Dutiyauposathasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen nagaer som er født fra en livmor, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene?”

“Det er fordi noen nagaer født fra en livmor tenker slik:

‘Tidligere hadde vi en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Derfor ble vi født blant nagaer født fra en livmor etter at vi var døde og kroppen gikk i oppløsning. Men hvis vi nå utfører bare det som er godt i handlinger, tale og tanker, kan det hende vi blir gjenfødt i himmelen etter at vi er døde og kroppen går i oppløsning. Så la oss nå gjøre det som er godt, si det som er godt og tenke det som er godt.’

Dette er årsaken, munk, dette er grunnen til at noen nagaer som er født fra en livmor, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene.”

3.8.5 (29.5) Den tredje teksten om helligdager

Tatiyauposathasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen nagaer som er født fra fuktighet, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene?”

“Det er fordi noen nagaer født fra fuktighet tenker slik:

‘Tidligere hadde vi en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Derfor ble vi født blant nagaer født fra fuktighet etter at vi var døde og kroppen gikk i oppløsning. Men hvis vi nå utfører bare det som er godt i handlinger, tale og tanker, kan det hende vi blir gjenfødt i himmelen etter at vi er døde og kroppen går i oppløsning. Så la oss nå gjøre det som er godt, si det som er godt og tenke det som er godt.’

Dette er årsaken, munk, dette er grunnen til at noen nagaer som er født fra fuktighet, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene.”

3.8.6 (29.6) Den fjerde teksten om helligdager

Catutthauposathasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen nagaer som er oppstått spontant, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene?”

“Det er fordi noen nagaer oppstått spontant tenker slik:

‘Tidligere hadde vi en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Derfor ble vi født blant nagaer oppstått spontant etter at vi var døde og kroppen gikk i oppløsning. Men hvis vi nå utfører bare det som er godt i handlinger, tale og tanker, kan det hende vi blir gjenfødt i himmelen etter at vi er døde og kroppen går i oppløsning. Så la oss nå gjøre det som er godt, si det som er godt og tenke det som er godt.’

Dette er årsaken, munk, dette er grunnen til at noen nagaer som er oppstått spontant, legger bort naga-skikkelsen sin og deltar i feiringen av helligdagene.”

3.8.7 (29.7) Et rykte

Sutasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født fra egg som nagaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Nagaer som er født fra egg, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli født fra egg som nagaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed blir de født fra egg som nagaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.8.8 (29.8) Et annet rykte

Dutiyasutasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født fra en livmor som nagaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Nagaer som er født fra en livmor, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli født fra en livmor som nagaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed blir de født fra en livmor som nagaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.8.9 (29.9) Et tredje rykte

Tatīyasutasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født fra fuktighet som nagaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Nagaer som er født fra fuktighet, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli født fra fuktighet som nagaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed blir de født fra fuktighet som nagaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.8.10 (29.10) Et fjerde rykte

Catutthasutasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen oppstår spontant som nagaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Nagaer som er oppstått spontant, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli oppstå spontant som nagaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed oppstår de spontant som nagaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.8.11 – 20 (29.11) Ti tekster om gaver

Aṇḍajadānupakārasuttadasaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født fra egg som nagaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Nagaer som er født fra egg, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli født fra egg som nagaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette blir de født fra egg som nagaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.8.21 – 50 (29.12) Tretti tekster om gaver

Jalābujādidānūpakārasuttattiṃsaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen nagaer blir født fra en livmor ... fra fuktighet ... noen oppstår spontant som nagaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Nagaer som oppstår spontant, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan oppstå spontant som nagaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette oppstår de spontant som nagaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.9 Samtaler om supannaer

Supaṇṇasaṃyutta

[Supannaer er mytiske fugler som angriper nagaene, fanger dem og eter dem.]

3.9.1 (30.1) Klassifisering

Suddhikasutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Det er fire slags supaṇṇaer, munk. Hvilke fire? Det er supaṇṇaer som er født fra egg, supaṇṇaer som er født fra en livmor, supaṇṇaer som er født av fuktighet, og supaṇṇaer som oppstår spontant. Dette er de fire slags supaṇṇaer, munk.”

3.9.2 (30.2) Hvem fanger hvem?

Harantisutta

En gang da Mesteren holdt til i Sāvattthī, sa han:

“Det er fire slags supaṇṇaer, munk. Hvilke fire? Det er supaṇṇaer som er født fra egg, supaṇṇaer som er født fra en livmor, supaṇṇaer som er født av fuktighet, og supaṇṇaer som oppstår spontant. Dette er de fire slags supaṇṇaer, munk.

Supaṇṇaer som er født fra egg, fanger nagaer som er født fra egg, men ikke dem som er født fra en livmor eller fra fuktighet eller som er oppstått spontant. Supaṇṇaer som er født fra en livmor, fanger nagaer som er født fra og fra en livmor, men ikke dem som er født fra fuktighet eller som er oppstått spontant. Supaṇṇaer som er født fra fuktighet, fanger nagaer som er født fra egg, fra en livmor eller oppstått spontant. Og supaṇṇaer som er oppstått spontant, fanger alle slags nagaer. Dette er de fire slags supaṇṇaer, munk.”

3.9.3 (30.3) Splittet personlighet

Dvayakārisutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født fra egg som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Supaṇṇaer som er født fra egg, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli født fra egg som supaṇṇaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed blir de født fra egg som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.9.4 – 6 (30.4) Flere tekster om splittet personlighet

Dutiyādidvayakārisuttatika

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født fra en livmor ... fra fuktighet som supaṇṇaer, eller oppstår spontant som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Supaṇṇaer som oppstår spontant, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan oppstå spontant som supaṇṇaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed oppstår de spontant som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.9.7–16 (30.5) Ti tekster om gaver

Anḍajadānupakārasuttadasaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født fra egg som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Supaṇṇaer som er født fra egg, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli født fra egg som supaṇṇaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette blir de født fra egg som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.9.17 – 46 (30.6) Tretti tekster om gaver

Jalābujādidānūpakārasuttattiṃsaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen supaṇṇaer blir født fra en livmor ... fra fuktighet ... noen oppstår spontant som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Det er fordi noen har en splittet personlighet både hva angår handlinger, tale og tanker. Men de har hørt dette ryktet:

‘Supaṇṇaer som oppstår spontant, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan oppstå spontant som supaṇṇaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette oppstår de spontant som supaṇṇaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.10 Samtaler om gandhabbaer

Gandhabbakāyaṣaṃyutta

3.10.1 (31.1) Klassifisering

Suddhikasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, sa han:

“Jeg skal forteller dere om de gudene som tilhører gandhabba-klassen, munk, så hør godt etter. Hvilke guder er det som tilhører gandhabba-klassen?

Det finnes guder som lever i duften fra røtter, guder som lever i duften fra kjerneved, guder som lever i duften fra veden rundt kjerneveden, guder som lever i duften fra innerbarken og guder som lever i duften fra ytterbarken av trærne. Det finnes guder som lever i duften fra løvet, guder som lever i duften fra blomstene og guder som lever i duften fra fruktene. Det finnes guder som lever i duften fra sevjen og guder som lever i duften fra duften. Dette er de gudene som tilhører gandhabba-klassen, munk.”

3.10.2 (31.2) God oppførsel

Sucaritasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som gandhabba etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munk. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Gandhabbaer lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som gandhabbaer etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed blir de gjenfødt som gandhabbaer etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.10.3 (31.3) De som gir duft fra røtter

Mūlagandhadātāsutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som gandhabba som lever i duft fra røtter etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munk. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Gandhabbaer som lever i duft fra røtter, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som gandhabbaer som lever i duft fra røtter etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de gaver i form av duft fra røtter, og de blir gjenfødt som gandhabbaer som lever i duft fra røtter etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.10.4–12 (31.4) De som gir duft fra kjerneved osv.

Sāragandhādidātāsuttanavaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som gandhabba som lever i duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munk. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Gandhabbaer som lever i duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som gandhabbaer som lever i duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de gaver i form av duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften, og de blir gjenfødt som gandhabbaer som lever i duften fra duften etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.10.13–22 (31.5) De som gir gaver for å bli en gandhabba som lever i duften fra røtter

Mūlagandhadānūpakārasuttadasaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som gandhabba som lever i duft fra røtter etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munker. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Gandhabbaer som lever i duft fra røtter, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som gandhabbaer som lever i duft fra røtter etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette blir de gjenfødt som gandhabbaer som lever i duft fra røtter etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.10.23–112 (31.6) De som gir gaver for å bli de resterende gandhabbaene
Sāragandhādidānūpakārasuttanavutika

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som gandhabba som lever i duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munker. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Gandhabbaer som lever i duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften, lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som gandhabbaer som lever i duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette blir de gjenfødt som gandhabbaer som lever i duften fra kjerneved ... veden rundt kjerneveden ...duften fra innerbarken ... duften fra ytterbarken av trærne ... duften fra løvet ...duften fra blomstene ... duften fra fruktene ... duften fra sevjen ... duften fra duften etter at de er døde og kroppen går i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.11 Samtaler om skyånder

Valāhakasaṃyutta

3.11.1 (32.1) Klassifisering

Suddhikasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, sa han:

“Jeg skal fortelle dere om den gruppen av guder som kalles skyånder, munk. Så hør godt etter! Hvilke guder er det som blir kalt skyånder? Det er kalde skyånder, varme skyånder, tordenskyånder, vindskyånder og regnskyånder. Dette er de gudene som blir kalt skyånder, munk.”

3.11.2 (32.2) God oppførsel

Sucaritasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som skyånd etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munk. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Skyånder lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som skyånder etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed blir de gjenfødt som skyånder etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.11.3–12 (32.3) Ti tekster om gaver

Sītavalāhakadānūpakārasuttadasaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som kalde skyånder etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munker. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Kalde skyånder lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som kalde skyånder etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette blir de gjenfødt som kalde skyånder etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.11.13–52 (32.4) Førte tekster om gaver

Uṇhavalāhakadānūpakārasuttacālisaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Mester, hva er grunnen til at noen blir født som varme skyånder ... tordenskyånder ... vindskyånder ... regnskyånder etter at de er døde og kroppen går i oppløsning?”

“Noen oppfører seg godt både i gjerning, tale og tanke, munker. Og så har de hørt dette ryktet:

‘Varme skyånder ... tordenskyånder ... vindskyånder ... regnskyånder lever lenge. De er vakre og meget lykkelige!’

Da tenkte de som så:

‘Tenk om vi kan bli gjenfødt som varme skyånder ... tordenskyånder ... vindskyånder ... regnskyånder etter at vi er døde og kroppen har gått i oppløsning!’

Dermed gir de matgaver ... drikke ... klær ... kjøretøy ... kranser ... parfyme ... olje ... senger ... boliger ... lamper, og som en følge av dette blir de gjenfødt som varme skyånder ... tordenskyånder ... vindskyånder ... regnskyånder etter at de er døde og kroppen har gått i oppløsning. Og dette er årsaken, dette er grunnen til at det går slik.”

3.11.53 (32.5) Kalde skyånder

Sītavalāhakasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hvorfor er det kaldt noen ganger, Mester?”

“Det finnes noen guder som kalles kalde skyånder, munk. Det hender at de sier til hverandre:

‘Skal vi komme sammen og ha det litt moro?’

Og når de gjør dette, blir det kaldt. Dette er grunnen til at det er kaldt noen ganger, munk.”

3.11.54 (32.6) Varme skyånder

Uṇhavalāhakaṣutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hvorfor er det varmt noen ganger, Mester?”

“Det finnes noen guder som kalles varme skyånder, munk. Det hender at de sier til hverandre:

‘Skal vi komme sammen og ha det litt moro?’

Og når de gjør dette, blir det varmt. Dette er grunnen til at det er varmt noen ganger, munk.”

3.11.55 (32.7) Tordenskyånder

Abbhavalāhakasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hvorfor tordner det noen ganger, Mester?”

“Det finnes noen guder som kalles tordenskyånder, munk. Det hender at de sier til hverandre:

‘Skal vi komme sammen og ha det litt moro?’

Og når de gjør dette, tordner det. Dette er grunnen til at det tordner noen ganger, munk.”

3.11.56 (32.8) Vindskyånder

Vātavalāhakasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvatthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hvorfor blåser det noen ganger, Mester?”

“Det finnes noen guder som kalles vindskyånder, munk. Det hender at de sier til hverandre:

‘Skal vi komme sammen og ha det litt moro?’

Og når de gjør dette, blåser det. Dette er grunnen til at det blåser noen ganger, munk.”

3.11.57 (32.9) Regnskyånder

Vassavalāhakasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Sāvattthī, kom en munk bort til ham. Munken hilste høflig, satte seg og sa:

“Hvorfor regner det noen ganger, Mester?”

“Det finnes noen guder som kalles regnskyånder, munk. Det hender at de sier til hverandre:

‘Skal vi komme sammen og ha det litt moro?’

Og når de gjør dette, regner det. Dette er grunnen til at det regner noen ganger, munk.”

3.12 Samtaler med Vacchagotta

Vacchagottasaṃyutta

3.12.1 (33.1) Uvitenhet om primærsanseinntrykkene

Rūpāññāṇasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig, andre mener at verden ikke er evig. Noen mener at verden er avgrenset, andre at den er ubegrenset. Noen mener at sjel og kropp er det samme, andre at sjelen er én ting og kroppen en annen. Noen mener at den som har kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden, andre at han ikke eksisterer etter døden, andre igjen at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, og atter andre mener at han verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden.”

“De kjenner ikke primærsanseinntrykkene, Vaccha. De vet ikke hvordan primærsanseinntrykkene oppstår og heller ikke hvordan de opphører, og de kjenner heller ikke veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør. Slik oppstår alle de forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.2 (33.2) Uvitenhet om følelsene

Vedanāaññāṇasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De kjenner ikke følelsene, Vaccha. De vet ikke hvordan følelsene oppstår og heller ikke hvordan de opphører, og de kjenner heller ikke veien til å bringe følelsene til opphør. Slik oppstår alle de forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.3 (33.3) Uvitenhet om identifikasjonene

Saññāaṇṇāṇasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De kjenner ikke identifikasjonene, Vaccha. De vet ikke hvordan identifikasjonene oppstår og heller ikke hvordan de opphører, og de kjenner heller ikke veien til å bringe identifikasjonene til opphør. Slik oppstår alle de forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.4 (33.4) Uvitenhet om reaksjonene

Saṅkhārāññāṣutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De kjenner ikke reaksjonene, Vaccha. De vet ikke hvordan reaksjonene oppstår og heller ikke hvordan de opphører, og de kjenner heller ikke veien til å bringe reaksjonene til opphør. Slik oppstår alle de forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.5 (33.5) Uvitenhet om den skjelnende bevisstheten

Viññāṇāññāṇasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De kjenner ikke den skjelnende bevisstheten, Vaccha. De vet ikke hvordan den skjelnende bevisstheten oppstår og heller ikke hvordan den opphører, og de kjenner heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle de forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.6–10 (33.6) De ser ikke ...

Rūpādassanādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De ser ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de ser heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.11–15 (33.7) De forstår ikke ...

Rūpānabhisamayādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De forstår ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de forstår heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.16–20 (33.8) De fatter ikke ...

Rūpānanubodhādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrede filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De fatter ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de fatter heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.21–25 (33.9) De trenger ikke inn i ...

Rūpāppaṭivedhādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De trenger ikke inn i primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de trenger heller ikke inn i veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.26–30 (33.10) De tester ikke ...

Rūpāsallakkhāṇādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De tester ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de tester heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.31–35 (33.11) De legger ikke merke til ...

Rūpāupalakkhāṇādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De legger ikke merke til primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de legger heller ikke merke til veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.36–40 (33.12) De undersøker ikke ...

Rūpāppaccupalakkhāṇādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De undersøker ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de undersøker heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.41–45 (33.13) De vurderer ikke ...

Rūpāsamaṭṭhaṇḍisaṭṭapaṇcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De vurderer ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de vurderer heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.46–50 (33.14) De utforsker ikke ...

Rūpāppaccupekkhaṇādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De utforsker ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de utforsker heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.12.51–55 (33.15–16) De anskueliggjør ikke ...

Rūpāppaccakkhakammādisuttapañcaka

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den omvandrende filosofen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig, satte seg og sa:

“Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at det oppstår så mange forskjellige teorier i verden? Noen mener at verden er evig ... ikke eksisterer etter døden.”

“De anskueliggjør ikke primærsanseinntrykkene ... veien til å bringe primærsanseinntrykkene til opphør ... følelsene ... identifikasjonene ... reaksjonene ...og de anskueliggjør heller ikke veien til å bringe den skjelnende bevisstheten til opphør. Slik oppstår alle disse forskjellige teoriene du nevnte.”

3.13 Samtaler om meditasjon

Jhānaṣaṃyutta

3.13.1 (34.1) Om å fullføre konsentrasjonen

Samādhimūlakasaṃpattisutta

En gang da Mesteren var Sāvathī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munk. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å fullføre konsentrasjonen. En annen er ikke så god til å konsentrere seg, men god til å fullføre konsentrasjonen. En tredje er ikke så god verken til å konsentrere seg eller til å fullføre konsentrasjonen. En fjerde er god både til å konsentrere seg og til å fullføre konsentrasjonen. Av disse fire er han som er god både til å konsentrere seg og til å fullføre konsentrasjonen, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, munk. Fra melka får vi fløte, fra fløten får vi smør, fra smøret får vi ghee (klarnet smør), og fra ghee får vi ghee-krem, og dette regnes som det beste. På samme måte er den som er god både til å konsentrere seg og til å fullføre konsentrasjonen, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste av disse fire.”

3.13.2 (34.2) Om å bli værende i konsentrasjonen

Samādhimūlakāṭhīsutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munk. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å bli værende i konsentrasjonen. En annen er ikke så god til å konsentrere seg, men god til å bli værende i konsentrasjonen. En tredje er ikke så god verken til å konsentrere seg eller til å bli værende i konsentrasjonen. En fjerde er god både til å konsentrere seg og til å bli værende i konsentrasjonen. Av disse fire er han som er god både til å konsentrere seg og til å bli værende i konsentrasjonen, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, munk. Fra melka får vi fløte, fra fløten får vi smør, fra smøret får vi ghee (klarnet smør), og fra ghee får vi ghee-krem, og dette regnes som det beste. På samme måte er den som er god både til å konsentrere seg og til å bli værende i konsentrasjonen, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste av disse fire.”

3.13.3 (34.3) Om å komme ut fra konsentrasjonen

Samādhimūlakavutṭhānasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munk. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å komme ut fra konsentrasjonen. En annen er ikke så god til å konsentrere seg, men god til å komme ut fra konsentrasjonen. En tredje er ikke så god verken til å konsentrere seg eller til å komme ut fra konsentrasjonen. En fjerde er god både til å konsentrere seg og til å komme ut fra konsentrasjonen. Av disse fire er han som er god både til å konsentrere seg og til å komme ut fra konsentrasjonen, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

3.13.4 (34.4) Om å glede seg over konsentrasjonen

Samādhimūlakakallitasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munker. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å glede seg over konsentrasjonen ... den edleste av disse fire.”

3.13.5 (34.5) Konsentrasjonsobjekt

Samādhimūlakārammaṇasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å definere konsentrasjonsobjektet ... den edleste av disse fire.”

3.13.6 (34.6) Konsentrasjonens område

Samādhimūlakagocarasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å definere konsentrasjonens område ... den edleste av disse fire.”

3.13.7 (34.7) Konsentrasjonens mål

Samādhimūlakābhinihārasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munker. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å se konsentrasjonens mål... den edleste av disse fire.”

3.13.8 (34.8) Grundig konsentrasjon

Samādhimūlakasakkaccakārīsutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munker. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å praktisere grundig konsentrasjon ... den edleste av disse fire.”

3.13.9 (34.9) Kontinuerlig konsentrasjon

Samādhimūlakasātaccakārīsutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon ... den edleste av disse fire.”

3.13.10 (34.10) Sunn konsentrasjon

Samādhimūlakasappāyakārīsutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munker. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å konsentrere seg, men ikke så god til å praktisere sunn konsentrasjon ... den edleste av disse fire.”

3.13.11 (34.11) Om å bli værende i fullførelsen

Samāpattimūlakāṭhitisutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munk. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å bli værende i konsentrasjonen. En annen er ikke så god til å bli værende i konsentrasjonen, men ikke så god til å fullføre konsentrasjonen. En tredje er ikke så god verken til å fullføre konsentrasjonen eller til å bli værende i den. En fjerde er god både til å fullføre konsentrasjonen og til å bli værende i den. Av disse fire er han som er god både til å fullføre konsentrasjonen og til å bli værende i den, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, munk. Fra melka får vi fløte, fra fløten får vi smør, fra smøret får vi ghee (klarnet smør), og fra ghee får vi ghee-krem, og dette regnes som det beste. På samme måte er den som er god både til å konsentrere seg og til å bli værende i konsentrasjonen, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste av disse fire.”

3.13.12 (34.12) Om å komme ut fra konsentrasjonen

Samāpattimūlakavutṭhānasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjon, men ikke så god til å komme ut fra konsentrasjonen. En annen er ikke så god til å fullføre konsentrasjon, men god til å komme ut fra konsentrasjonen. En tredje er ikke så god verken til å fullføre konsentrasjon eller til å komme ut fra konsentrasjonen. En fjerde er god både til å fullføre konsentrasjon og til å komme ut fra konsentrasjonen. Av disse fire er han som er god både til å fullføre konsentrasjon og til å komme ut fra konsentrasjonen, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

3.13.13 (34.13) Om å glede seg over konsentrasjonen

Samāpattimūlakakallitasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å glede seg over konsentrasjonen ... den edleste av disse fire.”

3.13.14 (34.14) Konsentrasjonsobjekt

Samāpattimūlakārammaṇasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munker. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å definere konsentrasjonsobjektet ... den edleste av disse fire.”

3.13.15 (34.15) Konsentrasjonens område

Samāpattimūlakagocarasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munker. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å definere konsentrasjonens område ... den edleste av disse fire.”

3.13.16 (34.16) Konsentrasjonens mål

Samāpattimūlakābhinīhārasutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å se konsentrasjonens mål... den edleste av disse fire.”

3.13.17 (34.17) Grundig konsentrasjon

Samāpattimūlakasakkaccakārīsutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å praktisere grundig konsentrasjon ... den edleste av disse fire.”

3.13.18 (34.18) Kontinuerlig konsentrasjon

Samāpattimūlakaśātaṇṇakāraṇīya

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon ... den edleste av disse fire.”

3.13.19 (34.19) Sunn konsentrasjon

Samāpattimūlakasappāyakārīsutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å fullføre konsentrasjonen, men ikke så god til å praktisere sunn konsentrasjon ... den edleste av disse fire.”

3.13.20–27 (34.20) Åtte tekster om å bli værende i konsentrasjonen

Ṭhitimūlakavutṭhānasuttādiatṭhaka

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å bli værende i konsentrasjon, men ikke så god til å komme ut fra konsentrasjonen. En annen er god til å komme ut fra konsentrasjonen, men ikke så god til å bli værende i den. En tredje er ikke så god verken til å bli værende i konsentrasjonen eller til å komme ut fra den. En fjerde er god både til å bli værende i konsentrasjon og til å komme ut fra den. Av disse fire er han som er god både til å bli værende i konsentrasjonen og til å komme ut fra den, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

[Her følger sju tekster etter samme mønster basert på å bli værende i konsentrasjonen sammenlignet med å glede seg over den, å definere konsentrasjonsobjektet, definere konsentrasjonens område, se konsentrasjonens mål, praktisere grundig konsentrasjon, praktisere kontinuerlig konsentrasjon og praktisere sunn konsentrasjon.]

3.13.28–34 (34.21) Sju tekster om å komme ut fra konsentrasjonen

Vuṭṭhānamūlakakallitasuttādisattaka

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å komme ut fra konsentrasjonen, men ikke så god til å glede seg over den. En annen er god til å glede seg over konsentrasjonen, men ikke så god til å komme ut fra den. En tredje er ikke så god verken til å glede seg over konsentrasjonen eller til å komme ut fra den. En fjerde er god både til å glede seg over konsentrasjon og til å komme ut fra den. Av disse fire er han som er god både til å glede seg over konsentrasjonen og til å komme ut fra den, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

[Her følger seks tekster etter samme mønster basert på å komme ut fra konsentrasjonen sammenlignet med å definere konsentrasjonsobjektet, definere konsentrasjonens område, se konsentrasjonens mål, praktisere grundig konsentrasjon, praktisere kontinuerlig konsentrasjon og praktisere sunn konsentrasjon.]

3.13.35–40 (34.22) Seks tekster om å glede seg over konsentrasjonen

Kallitamūlakārammaṇasuttādichakka

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å glede seg over konsentrasjonen, men ikke så god til å definere konsentrasjonsobjektet. En annen er god til å definere konsentrasjonsobjektet, men ikke så god til å glede seg over konsentrasjonen. En tredje er ikke så god verken til å glede seg over konsentrasjonen eller til å definere konsentrasjonsobjektet. En fjerde er god både til å glede seg over konsentrasjon og til å definere konsentrasjonsobjektet. Av disse fire er han som er god både til å glede seg over konsentrasjonen og til å definere konsentrasjonsobjektet den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

[Her følger fem tekster etter samme mønster basert på å glede seg over konsentrasjonen sammenlignet med å definere konsentrasjonens område, se konsentrasjonens mål, praktisere grundig konsentrasjon, praktisere kontinuerlig konsentrasjon og praktisere sunn konsentrasjon.]

3.13.41–45 (34.23) Fem tekster om konsentrasjonsobjektet

Ārammaṇamūlakagocarasuttādīpaṇcaka

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å definere konsentrasjonsobjektet, men ikke så god til å definere konsentrasjonens område. En annen er god til å definere konsentrasjonens område, men ikke så god til å definere konsentrasjonsobjektet. En tredje er ikke så god verken til å definere konsentrasjonsområdet eller til å definere konsentrasjonsobjektet. En fjerde er god både til å definere konsentrasjonens område og til å definere konsentrasjonsobjektet. Av disse fire er han som er god både til å definere konsentrasjonens område og til å definere konsentrasjonsobjektet den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

[Her følger fire tekster etter samme mønster basert på å definere konsentrasjonsobjektet sammenlignet med å se konsentrasjonens mål, praktisere grundig konsentrasjon, praktisere kontinuerlig konsentrasjon og praktisere sunn konsentrasjon.]

3.13.46–49 (34.24) Fire tekster om konsentrasjonens område

Gocaramūlakābhinihārasuttādicatukka

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munker. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å definere konsentrasjonens område, men ikke så god til å definere konsentrasjonens mål. En annen er god til å definere konsentrasjonens mål, men ikke så god til å definere konsentrasjonens område. En tredje er ikke så god verken til å definere konsentrasjonens område eller til å definere konsentrasjonens mål. En fjerde er god både til å definere konsentrasjonens område og til å definere konsentrasjonens mål. Av disse fire er han som er god både til å definere konsentrasjonens område og til å definere konsentrasjonens mål den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

[Her følger tre tekster etter samme mønster basert på å definere konsentrasjonens område sammenlignet med å praktisere grundig konsentrasjon, praktisere kontinuerlig konsentrasjon og praktisere sunn konsentrasjon.]

3.13.50–52 (34.25) Tre tekster om konsentrasjonens mål

Abninīhāramūlakasakkaccasuttāditika

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å definere konsentrasjonens mål, men ikke så god til å praktisere grundig konsentrasjon. En annen er god til å praktisere grundig konsentrasjon, men ikke så god til å definere konsentrasjonens mål. En tredje er ikke så god verken til å praktisere grundig konsentrasjon eller til å definere konsentrasjonens mål. En fjerde er god både til å praktisere grundig konsentrasjon og til å definere konsentrasjonens mål. Av disse fire er han som er god både til å praktisere grundig konsentrasjon og til å definere konsentrasjonens mål den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

[Her følger to tekster etter samme mønster basert på å definere konsentrasjonens mål sammenlignet med å praktisere kontinuerlig konsentrasjon og praktisere sunn konsentrasjon.]

3.13.53–54 (34.26) To tekster om grundig konsentrasjon

Sakkaccamūlakasāttaccakārīsuttādiduka

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munkar. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å praktisere grundig konsentrasjon, men ikke så god til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon. En annen er god til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon, men ikke så god til å praktisere grundig konsentrasjon. En tredje er ikke så god verken til å praktisere grundig konsentrasjon eller til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon. En fjerde er god både til å praktisere grundig konsentrasjon og til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon. Av disse fire er han som er god både til å praktisere grundig konsentrasjon og til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, ... den edleste av disse fire.”

[Her følger en tekst etter samme mønster basert på å definere grundig konsentrasjon sammenlignet med å praktisere sunn konsentrasjon.]

3.13.55 (34.27) Kontinuerlig konsentrasjon

Sātaccamūlakasappāyakārīsutta

En gang da Mesteren var Sāvatthī, sa han:

“Det finnes fire slags mennesker som mediterer, munk. Hvilke fire? En av dem som mediterer, er god til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon, men ikke så god til å praktisere sunn konsentrasjon. En annen er god til å praktisere sunn konsentrasjon, men ikke så god til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon. En tredje er ikke så god verken til å praktisere sunn konsentrasjon eller til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon. En fjerde er god både til å praktisere sunn konsentrasjon og til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon. Av disse fire er han som er god både til å praktisere sunn konsentrasjon og til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste.

Det er som når vi får melk fra kua, munk. Fra melka får vi fløte, fra fløten får vi smør, fra smøret får vi ghee (klarnet smør), og fra ghee får vi ghee-krem, og dette regnes som det beste. På samme måte er den som er god både til å praktisere sunn konsentrasjon og til å praktisere kontinuerlig konsentrasjon, den fremste, den beste, ledende, den høyeste og den edleste av disse fire.”

